

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΓΓΑΣΙΑ

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ
ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

**Σπουδαστές : ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΧΑΛΙΚΙΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ**

Εποπτεύων καθηγητής : ΚΟΝΤΟΛΑΙΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

**ΠΑΤΡΑ
2012**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια επικρατεί ένα κλίμα αβεβαιότητας για την εξέλιξη της οικονομίας όχι μόνο της χώρας μας αλλά γενικά όλων των χωρών. Η ύπαρξη μη κατανόησης από πληθώρα ατόμων ως προς την λειτουργία και τον σκοπό ύπαρξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και της σύνδεσης που έχουν αποκτήσει με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα ξένα πιστωτικά ιδρύματα είναι ο σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας. Μέσα από αυτήν θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια σφαιρική εικόνα για το τι αποτελεί μια τράπεζα γενικά, αλλά και για να λυθούν επιτέλους και οι απορίες που με τα χρόνια έχουν δημιουργηθεί ως προς την Ε.Ε. και την λειτουργία της. Προσπαθούμε να δώσουμε μια εκτίμηση και αξιολόγηση της επίδοσης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στο ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα μέσα από την θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση ενδογενών παραγόντων που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και την κερδοφορία των ευρωπαϊκών τραπεζών. Στα πλαίσια της εμπειρικής ανάλυσης θα υπολογιστούν δείκτες αποτελεσματικότητας και κερδοφορίας με βάση δευτερογενή δεδομένα προερχόμενα από τις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις των τραπεζών.

Για την εκπόνηση αυτής της πτυχιακής θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας και τους φίλους μας, που μας στήριξαν και μας βοήθησαν καθόλη την διάρκεια της δημιουργίας της εργασίας. Επίσης θέλουμε να ευχαριστήσουμε και την καθηγήτρια μας κα. Αλεξάνδρα Κοντόλαιμου που μας έδινε όχι μόνο τις συμβουλές της, αλλά μέσα από τις διορθώσεις της και την σωστή κατεύθυνση όταν ξεφεύγαμε από το θέμα της ανάλυσης μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το τραπεζικό σύστημα κάθε χώρας αποτελεί την μηχανή για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Για αυτό οι τράπεζες αποτελούν αντικείμενο πολλών μελετών, όπου εξετάζεται η σταθερότητά τους μέσω μεγεθών όπως είναι η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητα. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η αξιολόγηση της κερδοφορίας και της αποτελεσματικότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων 5 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω υπολογισμού των βασικότερων αριθμοδεικτών για την πενταετία 2000 - 2004. Η παρούσα ανάλυση και τα αποτελέσματά της είναι πολύ σημαντικά για τη βιωσιμότητα και το μέλλον των τραπεζών και των χωρών, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες αβεβαιότητας.

Αναλυτικότερα στο κεφάλαιο 1 παρουσιάζεται η έννοια, οι λειτουργίες και όλα όσα αποτελούν μια τράπεζα και γενικά το τραπεζικό σύστημα. Στο κεφάλαιο 2 επιχειρείται μια παρουσίαση του τραπεζικού συστήματος και των ιδιαιτεροτήτων του που υπάρχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από την νομοθεσία, τις καινοτομίες που προσφέρει, καθώς και τις τροποποιήσεις που έγιναν μέσω οδηγιών για την ομαλή δημιουργία μιας ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς. Στο κεφάλαιο 3 αναφέρονται αναλυτικά οι μέθοδοι κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας που χρησιμοποιούνται ως προς την μελέτη των τραπεζικών ιδρυμάτων. Στο κεφάλαιο 4 όπου αποτελεί και το εμπειρικό κομμάτι αυτής της πτυχιακής εργασίας παρουσιάζεται και αναλύεται με την μορφή πινάκων και γραφικών παραστάσεων με βάση το δείγμα των τραπεζών που χρησιμοποιήσαμε από τις 5 χώρες της Ε.Ε. η πορεία που παρουσίασαν μέσα στο χρονικό διάστημα 2000-2004 μέσα από τον υπολογισμό δεικτών κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας. Και στο κεφάλαιο 5 που είναι και το τελευταίο κεφάλαιο αναφερόμαστε στα συμπεράσματα από τους δείκτες που υπολογίσαμε ως προς τις πορείες των χωρών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ-

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	σελ. 1
1.1 Τράπεζα	σελ. 1
1.1.1 Έννοια της Τράπεζας	σελ. 1
1.1.2 Λειτουργίες και Διακρίσεις της Τράπεζας	σελ. 2
1.1.3 Το χρηματοοικονομικό Περιβάλλον της Τράπεζας	σελ. 3
1.2 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις Τράπεζες	σελ. 5
1.3 Τραπεζικές Υπηρεσίες	σελ. 8
1.4 Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Τραπεζών	σελ. 12
1.5 Τραπεζικοί Κίνδυνοι	σελ. 19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

2.1 Εισαγωγή	σελ. 25
2.2 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	σελ. 25
2.2.1 Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών	σελ. 30
2.3 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα Επενδύσεων	σελ. 30
2.4 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	σελ. 34
2.5 Νέες Τραπεζικές Υπηρεσίες	σελ. 35
2.6 Θεσμικό Πλαίσιο	σελ. 36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

3.1 Εισαγωγή	σελ. 41
3.2 Μέτρηση Κερδοφορίας	σελ. 41
3.3 Μέτρηση Αποτελεσματικότητας	σελ. 42
3.3.1 Μέθοδος μέτρησης με χρήση αριθμοδεικτών	σελ. 42
3.3.2 Μέθοδος μέτρησης με την χρήση DFA και SFA	σελ. 46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.1 Εισαγωγή	σελ. 50
4.2 Μέτρηση Συνόλου Ενεργητικού-Ιδίων Κεφαλαίων	σελ. 50
4.3 Μέτρηση Κερδοφορίας	σελ. 61
4.4 Μέτρηση Αποτελεσματικότητας	σελ. 73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

5.1 Κατάταξη χωρών	σελ. 80
5.2 Συμπεράσματα	σελ. 86

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία	σελ. 90
Ξένα Βιβλιογραφία	σελ. 91

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πίνακας 2.1	σελ.28
Πίνακας 2.2	σελ.38
Πίνακας 2.3	σελ.38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Πίνακας 4.1	σελ.50
Πίνακας 4.2	σελ.56
Πίνακας 4.3	σελ.61
Πίνακας 4.4	σελ.67
Πίνακας 4.5	σελ.74

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Πίνακας 5.1	σελ.80
Πίνακας 5.2	σελ.81
Πίνακας 5.3	σελ.82
Πίνακας 5.4	σελ.84
Πίνακας 5.5	σελ.85

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 4.1	σελ.52
Διάγραμμα 4.2	σελ.53
Διάγραμμα 4.3	σελ.54
Διάγραμμα 4.4	σελ.55
Διάγραμμα 4.5	σελ.56
Διάγραμμα 4.6	σελ.57
Διάγραμμα 4.7	σελ.58
Διάγραμμα 4.8	σελ.59
Διάγραμμα 4.9	σελ.60
Διάγραμμα 4.10	σελ.61
Διάγραμμα 4.11	σελ.63
Διάγραμμα 4.12	σελ.64
Διάγραμμα 4.13	σελ.65
Διάγραμμα 4.14	σελ.66
Διάγραμμα 4.15	σελ.67
Διάγραμμα 4.16	σελ.69
Διάγραμμα 4.17	σελ.70
Διάγραμμα 4.18	σελ.71
Διάγραμμα 4.19	σελ.72
Διάγραμμα 4.20	σελ.73
Διάγραμμα 4.21	σελ.75
Διάγραμμα 4.22	σελ.76
Διάγραμμα 4.23	σελ.77
Διάγραμμα 4.24	σελ.78
Διάγραμμα 4.25	σελ.79
Διάγραμμα 5.1	σελ.81
Διάγραμμα 5.2	σελ.82
Διάγραμμα 5.3	σελ.83
Διάγραμμα 5.4.....	σελ.85
Διάγραμμα 5.5.....	σελ.86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1⁰

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ – ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα κάνουμε μια αναφορά στην γενική σημασία των χρηματοπιστωτικών οργανισμών προσπαθώντας να δώσουμε μια συνοπτική εικόνα για τον θεσμό των τραπεζών καθώς οι γνώσεις μας μέχρι και σήμερα περιορίζονται σε λυτές και ελάχιστα περιεκτικές πληροφορίες. Τράπεζα δεν είναι μόνο ένα σύστημα το οποίο έχει ως σκοπό το κέρδος αλλά και την παροχή των περισσότερων δυνατών υπηρεσιών για την διευκόλυνση των πελατών της, υπηρεσιών που συνεχώς εξελίσσονται σύμφωνα με την πρόοδο της τεχνολογίας. Εκτός όμως από τις υπηρεσίες που προσφέρει είναι εξίσου σημαντικό να ερευνήσουμε και την λειτουργία της σαν οργανισμός, τους πιθανούς κινδύνους που καθημερινά αντιμετωπίζει λόγω της πολυπλοκότητας της και της, όπως είπαμε και προηγουμένως, συνεχούς εξέλιξης με το πέρασμα του χρόνου καθώς και των θεσμών που διέπουν την λειτουργία της και συνεπώς και την επιβίωση στον κλάδο. Θεσμούς που ισχύουν όχι μόνο την χώρα που εδρεύει ο οργανισμός αλλά και το θεσμικό πλαίσιο που έχει οριστεί και ακολουθείται αυστηρά από όλους τους οργανισμούς και τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.1 Τράπεζα

1.1.1 Έννοια της Τράπεζας

Στην πάροδο του χρόνου, λόγω ότι υπάρχει συνεχής μεταβολή της πιστωτικής μεσολάβησης, έχει δημιουργηθεί ένα τμήμα της οικονομικής θεωρίας που διερευνά εις βάθος το σύνολο των ζητημάτων των τραπεζών, που προκύπτουν από την εμφάνιση συνεχώς νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Ο τραπεζικός χώρος έχει μεγάλη επιρροή από τα κεφάλαια δανείων, την τεχνολογία στις υπηρεσίες και τον κλάδο της πληροφορικής. Για αυτό και η μορφοποίηση στην λειτουργία των τραπεζών υπήρξε ραγδαία και αναμένεται να συνεχιστεί με την επέμβαση αυτών των παραγόντων. Υπάρχει συνεχής μελέτη όσο αναφορά ζητήματα των τραπεζών, ωστόσο δεν έχει οριστεί η έννοια της τράπεζα που να είναι αποδεκτή από όλους.

Με την ενσωμάτωση νέων προϊόντων και υπηρεσιών στην λειτουργία των τραπεζών δυσκολεύεται η οικονομική θεωρία να ορίσει την έννοια της τράπεζας. Παρόλα αυτά με βάση την μορφή τους και αφού καλύπτουν όλες τις δραστηριότητες τους έχει δοθεί ένας εμπειρικός ορισμός : «Τράπεζα ή πιστωτικό ίδρυμα είναι η επιχείρηση η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιτρεπτών κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση δανείων ή λοιπών πιστώσεων για λογαριασμό της.»

Μπορεί σαν ορισμός να ακούγεται απλοϊκός ειδικά για τα σύγχρονα δεδομένα ωστόσο είναι κοινά αποδεκτός μέσω της νομοθεσίας σε όλες τις χώρες και ισχύει με μικρές διαφορές.

Παρόλα αυτά προκύπτει και ένα μειονέκτημα από τον εμπειρικό ορισμό το ότι δεν αξιολογεί σωστά και υποβαθμίζει την αξία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Με βάση την αναφορά του Schupeter το 1934 οι τράπεζες δημιουργούν οι ίδιες χρήμα μέσω των δραστηριοτήτων τους και όχι μόνο το μεταβιβάζουν. Δύο βασικές λειτουργίες της τράπεζας είναι αφενός η δημιουργία νέου χρήματος και αφετέρου οι τράπεζες είναι οι μόνοι οργανισμοί που έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν νέο χρήμα, μέσω της χορήγησης δανείων.

1.1.2 Λειτουργίες και Διακρίσεις της Τράπεζας

Εκτός από την βασική λειτουργία της τράπεζας που είναι η δημιουργία νέου χρήματος αποτελεί και μέσω διοχέτευσης χρηματικών πόρων μέσα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Έτσι ως διαμεσολαβητικοί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οι τράπεζες προβαίνουν σε μια σειρά μετασχηματισμών που αφορούν :

1. Την ληκτότητα των απαιτήσεων (maturity transformation): Μετατροπή των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων π.χ. καταθέσεις όψεως σε μακροχρόνιες απαιτήσεις π.χ. στεγαστικά δάνεια.
2. Το μέγεθος της ονομαστικής αξίας των απαιτήσεων (size transformation) : Μετατροπή υποχρεώσεων μικρής ονομαστικής αξίας π.χ. μικροκαταθέσεις ιδιωτών σε απαιτήσεις μεγάλης ονομαστικής αξίας π.χ. βιομηχανικές χορηγήσεις.
3. Την κατανομή του κινδύνου χρηματοδότησης (credit risk transformation) : Ανάλυση από την τράπεζα των κινδύνων που συνδέονται με την φερεγγυότητα των μονάδων που χρηματοδοτεί μετακινώντας τον κίνδυνο της φερεγγυότητας στις πλεονασματικές μονάδες της οικονομίας.
4. Την νομισματική μονάδα εκπλήρωσης των πιστωτικών υποχρεώσεων (currency transformation): Μετατροπή υποχρεώσεων από ένα νόμισμα σε νόμισμα ξένης χώρας.

Επιπλέον βασικές λειτουργίες της τράπεζας εκτός από τις πιο πάνω είναι και οι εξής:

1. Λειτουργίες χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης, αποδοχή καταθέσεων, χορήγηση δανείων και λοιπών πιστώσεων.
2. Λειτουργίες παροχής υπηρεσιών πληρωμών και διακανονισμού, έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικές κάρτες κ.λπ.)
3. Λειτουργίες παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης και διαχείρισης κινδύνων (εμπορικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών)
4. Λειτουργίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών : Κύριες επενδυτικές υπηρεσίες (λήψη, διαβίβαση και εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών) και Παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες (φύλαξη τίτλων, ενοικίαση θυρίδων, παροχή ξένου συναλλάγματος κ.λπ.)

Εκτός όμως από τον διαχωρισμό των τραπεζικών λειτουργιών ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχουν υφίσταται και διάκριση-ταξινόμηση των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η διάκριση αυτή γίνεται :

A) Ανάλογα με την ιδιότητα των μετοχών των τραπεζών σε :

- Κρατικές ή Δημόσιες

- Ιδιωτικές
- Μικτές
- Ξένες

B) Ανάλογα με το εύρος των δραστηριοτήτων τους και τον κλάδο δραστηριοποίησης τους σε:

Αγροτικές, Επενδύσεων, Κτηματικές, Ναυτιλιακές, Εμπορικές, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο

Γ) Ανάλογα με την γεωγραφική έκταση των εργασιών τους και τον κύκλο εργασιών των πελατών σε:

- Τοπικές
- Εθνικές
- Διεθνής
- Συνεταιριστικές

Δ) Ανάλογα με τον τρόπο διενέργειας της χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης σε:

- Εμπορικές (κλασσικές τραπεζικές καταθέσεις και δάνεια)
- Επενδυτικές (χρήση αξιογράφων)

Ε) Ανάλογα με τον επιχειρηματικό τους προσανατολισμό:

- προς μεγάλους πελάτες ιδιώτες (private banking)
- προς μεγάλες εταιρείες (corporate banking)
- προς το ευρύ κοινό (retail banking)
- προς όλες τις ομάδες συναλλασσόμενων, ιδιώτες και επιχειρήσεις (universal banking)

1.1.3 Το Χρηματοοικονομικό Περιβάλλον της Τράπεζας

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δέχονται συνεχώς πιέσεις από το περιβάλλον τους σχετικά με την κερδοφορία τους. Οι πιέσεις αυτές προέρχονται από το εσωτερικό και το εξωτερικό της περιβάλλον. Από το εξωτερικό περιβάλλον μπορεί να είναι οι αλλαγές στην οικονομική κατάσταση, το επενδυτικό κοινό ενώ από το εσωτερικό περιβάλλον μπορεί να είναι κίνδυνοι διαφορετικής φύσεως όπως επιχειρηματικοί και πιστωτικοί και η ανάγκη ανάπτυξης νέων προϊόντων.

Πιο αναλυτικά ως εξωτερικές πιέσεις αναφερόμαστε στον ανταγωνισμό, την μεταβλητότητα της αγοράς, την παγκοσμιοποίηση και την ενημερότητα του πελάτη.

- Μεταβλητότητα της αγοράς: Οι συνθήκες αγοράς συνεχώς μεταβάλλονται όπως και οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Αυτοί είναι ο ανταγωνισμός και κατ' επέκταση η

οικονομική παγκοσμιοποίηση. Γίνεται σαφές ότι οι αλλαγές επηρεάζουν κάθε είδος αγοράς όπως Αγορά χρήματος, Κεφαλαιαγορά, Προθεσμιακή αγορά, Πρωτογενή αγορά, Δευτερογενή αγορά, Συναλλαγματική αγορά κ.ο.κ. σε παγκόσμιο επίπεδο. Με αυτά τα δεδομένα οι τράπεζες υποχρεούνται να είναι σε ετοιμότητα να αντιμετωπίσουν κάθε μορφή κινδύνου, που μπορεί να εμφανιστεί. Σκοπός είναι να προφυλαχθεί η ακεραιότητα και η υγιής λειτουργία των τραπεζών αφενός και αφετέρου να βελτιωθεί η θέση τους στην αγορά σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

- Παγκοσμιοποίηση: Μπορεί να πάρει πολλές μορφές ανάλογα με την εξεταζόμενη αγορά. Σε τοπικές αγορές με μικρά ποσοστά εμφάνισης κινδύνου οι διεθνείς οργανισμοί ρισκάρουν περισσότερο να επενδύσουν για αυτό και οι τράπεζες τις προσεγγίζουν.
- Ανταγωνισμός: Υφίσταται σε κάθε αγορά τοπική και διεθνής και βοηθά στην εξέλιξη και στην πρόοδο της οικονομίας και της αγοράς. Προέρχεται από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που είτε δραστηριοποιούνται με παρεμφερή προϊόντα στην αγορά είτε εισάγουν στην αγορά νέα εξελιγμένα προϊόντα διαφορετικά από τα συνηθισμένα. Με τον ανταγωνισμό σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσε το χρηματοοικονομικό σύστημα, πραγματοποιήθηκαν συγχωνεύσεις, μεταρρυθμίσεις στον διοικητικό τομέα και σταδιακά πραγματοποιήθηκε η ιδιωτικοποίηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλάζοντας το οικονομικό περιβάλλον. Αποτέλεσμα του ανταγωνισμού υπήρξε η εξέλιξη που αφορά επενδύσεις στην τεχνολογία και την ένταξη νέων χρηματοοικονομικών προϊόντων στο χαρτοφυλάκιο των τραπεζών, όπως επίσης και η εισχώρηση νέων εξελιγμένων προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ιδιωτών.
- Ενημερότητα του πελάτη: Ο πελάτης που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τις τράπεζες ενημερώνεται συνεχώς για τις υπηρεσίες και τα τραπεζικά προϊόντα. Αναζητά και ταυτόχρονα απαιτεί την καλύτερη ποιότητα και τιμή, είναι περισσότερο εξοικειωμένος και αυξάνει συνεχώς τις απαιτήσεις του ώστε να μπορέσει να καλύψει στο μέγιστο δυνατό βαθμό μέσω των υπηρεσιών της τράπεζας τις ανάγκες του. Σημασία δίνει περισσότερο στην τιμή και την ποιότητα του προϊόντος παρά στον φορέα που το προσφέρει. Για αυτό πρέπει συνεχώς οι τράπεζες να εξελίσσονται ως προς τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν γιατί πολύ εύκολα μπορεί να χάσουν την πίστη που τους έχει ο πελάτης και να απευθυνθεί σε έναν ανταγωνιστή για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του.

Ως εσωτερικές πιέσεις αναφερόμαστε στον έλεγχο κόστους, την αξιοποίηση της τεχνολογίας και την εισαγωγή νέων προϊόντων.

- Έλεγχος κόστους: Πολύ σημαντικό να πετύχουν οι τράπεζες τον σκοπό τους, ο οποίος είναι η επίτευξη κέρδους στην αγορά, είναι ο προϋπολογισμός και ο έλεγχος τους κόστους των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Πρέπει να είναι σε ετοιμότητα οποιαδήποτε χρονική στιγμή να ελέγχει το κόστος, να αντιμετωπίζει τις τυχόν μεταβολές που επηρεάζονται από τον πληθωρισμό καθώς και να μπορεί να καλύψει τις απαιτήσεις των πελατών της για υψηλή ποιότητα με χαμηλές τιμές.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας πληροφορικής: Αφού στην λειτουργία των τραπεζών συμμετέχει όλο και πιο πολύ η τεχνολογία της πληροφορίας πρέπει να αξιολογείται η διαχείριση και το κόστος της. Μπορεί το τεχνολογικό κόστος για τις τράπεζες να είναι μειωμένο, ωστόσο πρέπει να μελετηθεί ο τρόπος ανάπτυξης και διαχείρισης των προϊόντων και υπηρεσιών. Έτσι η ανάγκη για ένταξη νέων τεχνολογικών γίνεται συνεχώς πιο έντονη από την στιγμή μάλιστα που απαιτούνται γρήγορες και ασφαλείς αποφάσεις.

- Εισαγωγή νέων προϊόντων: Η είσοδος νέων προϊόντων στην αγορά που αυξάνει τον ανταγωνισμό καθιστά αναγκαίο να διαφοροποιούνται οι τράπεζες με βάση τα δεδομένα που μεταβάλλονται στην αγορά. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της ποιότητας των προϊόντων και της καλής τιμής. Η διαφοροποίηση των προϊόντων απαιτεί στήριξη για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη τους η οποία προέρχεται από τεχνολογικά συστήματα και διαδικασίες με ελεγχόμενο κόστος.

1.2 Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στις Τράπεζες

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται από τις επιχειρήσεις με βάση την ελληνική νομοθεσία και τις λογιστικές αρχές. Οι δυο αυτές συνιστάμενες δηλαδή η ελληνική νομοθεσία και οι λογιστικές αρχές δημιουργούν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ)-Greek Accounting Standards (GAS). Τα ΕΛΠ συντίθεται από διάφορες διατάξεις του Εμπορικού Νόμου, των Γενικών και των Κλαδικών λογιστικών σχεδίων, αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής καθώς και πληθώρα φορολογικών και λοιπών διατάξεων. Ωστόσο τα Λογιστικά Πρότυπα διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα λόγω του ότι σε κάθε χώρα εφαρμόζονται πρότυπα τα οποία βασίζονται στις γενικές λογιστικές αρχές που έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με το ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο της χώρας. Από το 1970 όμως η παγκόσμια πανεπιστημιακή κοινότητα σε συνεργασία με τους επαγγελματικούς φορείς προσπάθησαν να δημιουργήσουν λογιστικούς κανόνες και την δυνατότητα παροχής ομοιόμορφης εφαρμογής αυτών των κανόνων σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι έχουμε την δημιουργία των Διεθνή Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) – International Accounting Standards (IAS).

Στον ελληνικό χώρο τα ΔΛΠ καθιερώθηκαν από την διάταξη του νόμου Ν. 2992/20-03-2002 υποχρεωτικά για τις επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Με την καθιέρωση αυτή υποχρεούνται οι επιχειρήσεις με την εφαρμογή των ΔΛΠ να ακολουθήσουν με ταχύτατους ρυθμούς, πρακτικές διαφορετικές από αυτές που ακολουθούσαν μέχρι σήμερα. Οι διαφορές που επέφεραν η εφαρμογή των ΔΛΠ από αυτά που ήδη ίσχυαν στα ΕΛΠ μπορούν να εντοπισθούν σε ορισμένες βασικές περιοχές.

1. Τις οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται και τις πληροφορίες που παρέχονται από αυτές:

Τα ΔΛΠ απαιτούν την κατάρτιση του πίνακα μεταβολών της καθαρής θέσης καθώς και την σύνταξη του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων ώστε να παρουσιάζεται μια αιτιολόγηση για την διαφοροποίηση των ιδίων κεφαλαίων από χρήση σε χρήση. Επίσης απαιτούν το περιεχόμενο του προσαρτήματος να περιέχει περισσότερες πληροφορίες όσο αφορά τις συναλλαγές με συνδεδεμένες επιχειρήσεις, τον μισθωμένο με χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμό και τον χρονικό διαχωρισμό των σχετικών μελλοντικών πληρωμών, την πολιτική αντιμετώπισης των κινδύνων κ.λ.π. Υπάρχει και η διαφοροποίηση από τα ΔΛΠ ως προς την εμφάνιση του φόρου εισοδήματος ως στοιχείο στην κατάσταση αποτελεσμάτων και τέλος η ανάλυση που παρέχεται κατά κατηγορία στοιχείων του Ισολογισμού όπου υπάρχει η περίπτωση 2 ή περισσότεροι λογαριασμοί να εμφανίζονται κατά τα ΔΛΠ σε έναν λογαριασμό ή και το αντίστροφο.

2. Τη διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση συγκεκριμένων περιπτώσεων και γεγονότων:

Τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης καταχωρίζονται σε λογαριασμό εξόδων πολυετούς απόσβεσης μόνο αν πληρούνται 5 συγκεκριμένες προϋποθέσεις και παραμένουν εκεί μόνο αν συνεχίζουν να πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, ενώ η απόσβεση τους γίνεται με συστηματικό τρόπο στη διάρκεια των ετών που αναμένεται το σχετικό όφελος, όπως η διάρκεια αυτή εκτιμάται από την διοίκηση της επιχείρησης. Οι συντελεστές απόσβεσης των παγίων καθορίζονται με βάση την διάρκεια του ωφέλιμου βίου τους, οι αναπροσαρμογές των παγίων γίνονται σύμφωνα με εκθέσεις ειδικών εκτιμητών και τα μισθωμένα με χρηματοδοτική μίσθωση πάγια, εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή αν πρόκειται για περίπτωση μίσθωσης χρηματοδοτικής μορφής (financial lease). Σε περίπτωση μίσθωσης λειτουργικής μορφής (operational lease) θεωρείται ότι η κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού ανήκει στον εκμισθωτή στις οικονομικές καταστάσεις του οποίου και εμφανίζεται η σχετική αξία του εξοπλισμού. Στον ισολογισμό των επιχειρήσεων οι συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες εμφανίζονται με την μέθοδο της ενοποίησης και οι συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες με την μέθοδο της καθαρής θέσης ενώ τα δικαιώματα της μειοψηφίας των ιδίων κεφαλαίων εμφανίζονται σε ιδιαίτερο κονδύλι του παθητικού, εκτός των ιδίων κεφαλαίων. Οι επιχορηγήσεις που λαμβάνονται από μια επιχείρηση παρουσιάζονται σε λογαριασμό υποχρέωσης δεδομένου ότι δεν αποτελούν στοιχείο που θα παραμείνει στα ίδια κεφάλαια, αφού μετατρέπονται σταδιακά στα αποτελέσματα κατά αναλογία με την μεταφορά των αποσβέσεων των αντίστοιχων παγίων στα αποτελέσματα χρήσεως. Οι προβλέψεις γίνονται βάση τεκμηριωμένων στοιχείων και εκτιμήσεων της εταιρείας και αφορούν μεταξύ άλλων, επισφαλείς απαιτήσεις, αποζημίωση προσωπικού, υποτιμήσεις αποθεμάτων, ενδεχόμενες υποχρεώσεις κ.λπ.

3. Διαφορές επί διαφόρων στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών:

Τα χρεόγραφα πρέπει να λάβουν προσδιορισμό ο οποίος πρέπει να βασίζεται πρωταρχικά στην πρόθεση αγοράς και να τεκμηριώνεται με βάση την μεταγενέστερη πραγματική χρήση αυτών των στοιχείων. Οι κατηγορίες χαρτοφυλακίων είναι οι εξής:

1. Εμπορικά (trading): Αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους και η μεταβολή της αξίας τους μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης
2. Διακρατούμενα ως την λήξη (held to maturity): Αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος κτήσης.
3. Διαθέσιμα για πώληση (available to sale): Είναι όσα χρεόγραφα δεν κατατάσσονται στις υπόλοιπες κατηγορίες, αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους όμως τυχόν μεταβολή στην αξία τους μπορεί να μεταφερθεί είτε στα αποτελέσματα χρήσης είτε απευθείας στην καθαρή θέση.

Η απόσβεση του premium ή discount που πρέπει να γίνεται με την μέθοδο της πραγματικής απόδοσης λογίζεται στα έσοδα από τόκους. Οι ίδιες μετοχές απεικονίζονται στο κόστος κτήσης και αφαιρετικά της καθαρής θέσης και κέρδος ή ζημιά από την πώληση των μετοχών λογίζεται στην καθαρή θέση.

Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί έξοδο της χρήσης και πρέπει να βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης που αφορά. Υπολογίζεται επί του λογιστικού αποτελέσματος αφού ληφθούν υπόψη οι μόνιμες διαφορές μεταξύ λογιστικής και φορολογικής λογικής. Ο φόρος που αντιστοιχεί στις προσωρινές διαφορές μεταξύ λογιστικών και φορολογικών εσόδων/εξόδων, λογίζεται στα αποτελέσματα χρήσης που αφορά και υπολογίζεται ως διαφορά στοιχείων του ισολογισμού μεταξύ λογιστικής και φορολογικής βάσης αυτών. Αυτός ο φόρος αποτελεί «αναβαλλόμενο» κατ' ουσία φόρο εισοδήματος (deferred income tax) και εμφανίζεται σε ειδικό λογαριασμό στον ισολογισμό, ενώ έχει διαμορφώσει τα αποτελέσματα χρήσης μαζί με τον τρέχοντα φόρο εισοδήματος.

Τα δάνεια θεωρούνται χρηματοοικονομικά στοιχεία (financial assets) κατά τα ΔΛΠ και διακρίνονται:

A) Σε δάνεια που έχουν πρωταρχικά δοθεί από την τράπεζα (originated loans)

B) Σε δάνεια που έχουν αγοραστεί από άλλους πρωταρχικούς εκδότες (loans acquired).

Τα δάνεια που έχουν δώσει πρωτογενώς η τράπεζα πρέπει να εμφανίζονται στην καθαρή αναπόσβεστη αξία τους. Τα αγορασθέντα δάνεια πρέπει να ταξινομηθούν είτε ως εμπορικά, διακρατούμενα μέχρι την λήξη είτε διαθέσιμα προς πώληση. Οι προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες πρέπει να σχηματίζονται και να τεκμηριώνονται εξειδικευμένα, ενώ κάποια γενική πρόβλεψη για ενδεχόμενες επισφάλειες από δάνεια πρέπει να τεκμηριώνονται επαρκώς. Πρέπει επίσης να γίνεται προσδιορισμός της εισπράξιμης αξίας τους με προεξόφληση μελλοντικών ροών.

Το ΔΛΠ 22 ορίζει όλες τις πράξεις συγχωνεύσεων και εξαγορών ως εξαγορές με άμεση αναγνώριση της υπεραξίας που προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του τμήματος που πληρώθηκε η ανταλλάχθηκε και το αντίστοιχο ποσοστό της καθαρής θέσης της εταιρείας που αγοράστηκε, εκφρασμένα σε αγοραίες αξίες. Για να αναγνωρισθεί η συγχώνευση ως “pooling or uniting of interests” πρέπει να συντρέχουν οι εξής 3 προϋποθέσεις ταυτοχρόνως:

- Σχετική αναλογία στις αγοραίες αξίες των δύο εμπλεκόμενων εταιρειών
- Συνέχιση περίπου του ίδιου ποσοστού ψήφου των εταιρειών και στην νέα εταιρεία
- Ανταλλαγή ή συνάθροιση πλειοψηφικών πακέτων από κάθε μία από τις εταιρείες.

Επίσης όταν είναι δυνατόν να εντοπιστεί ο αγοραστής, τότε η συγχώνευση θεωρείται “pooling or uniting of interests”. Στο “pooling of interests” δεν αναγνωρίζεται υπεραξία λογιστικά. Η απόσβεση της υπεραξίας γίνεται στην εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή του, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20 χρόνια. Κάθε χρόνο γίνεται επανεκτίμηση αυτής και αν προκύπτει διαφορά τότε λογίζεται ως διόρθωση. Η φορολογική αναγνώριση της απόσβεσης της υπεραξίας διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η αρνητική υπεραξία, που προκύπτει όταν το κόστος απόκτησης των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων είναι μικρότερο της πραγματικής αξίας τους, θα πρέπει να μειώνει αναλογικά την αξία των αποκτούμενων στοιχείων. Όταν αυτό δεν είναι δυνατόν η διαφορά που προκύπτει χαρακτηρίζεται ως αρνητική υπεραξία και απεικονίζεται αφαιρετικά του ενεργητικού.

Τα ΔΛΠ μπορεί να υπάρχουν σε αφθονία και κάθε ένα να επιφέρει αποτελέσματα σε διαφορετικούς τομείς των επιχειρήσεων όσο αφορά όμως τις τράπεζες είναι λιγότερα και συγκεκριμένα αυτά που μπορούν να εφαρμοστούν. Αυτά είναι:

→ το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) Νο 7 που αναφέρεται στους κανόνες ενιαίας λογιστικής απεικόνισης και πληροφόρησης

→ το ΔΛΠ 32 που αναφέρεται στους κανόνες παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μέσων

→ το ΔΛΠ 39 που αναφέρεται στους κανόνες καταχώρησης και αποτίμησης των χρηματοοικονομικών μέσων

→ το ΔΛΠ 37 που αναφέρεται σε Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία.

→ το ΔΛΠ 30 που αναφέρεται στις γνωστοποιήσεις με τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών και των ομοίων πιστωτικών ιδρυμάτων.

→το ΔΛΠ 17 που αναφέρεται στις μισθώσεις.

Βέβαια δεν πρέπει να παραλείψουμε ότι τα ΔΛΠ συνεχώς αλλάζουν και αντικαθίστανται από άλλα οπότε είναι απαραίτητη η διαρκής ενημέρωση από τις τράπεζες ως προς τις μεταβολές τους και η αποτελεσματική εφαρμογή τους σε όλες τους τις δραστηριότητες.

1.3 Τραπεζικές Υπηρεσίες

Είναι βασικό να κατανοήσουμε ότι η Τράπεζα λειτουργεί και εξασφαλίζει την βιωσιμότητα της με βάση τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρει στο κοινό καθημερινά. Για αυτό το λόγο και έχουν δημιουργήσει μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών για να μπορεί ο πελάτης να επιλέγει αυτό που θα ικανοποιήσει τις ανάγκες του καλύτερα στην ποιότητα και τιμή που επιθυμεί. Με τον όρο ευρύ κοινό αναφερόμαστε στις δυο κατηγορίες πελατών που με τους οποίους δραστηριοποιείται η τράπεζα και διακρίνονται:

- 1) Ανάλογα με το χαρακτήρα τους σε:
  - Ιδιώτες
  - Επιχειρήσεις
  - Επαγγελματίες
- 2) Ανάλογα με το μέγεθος σε:
  - Καταθέσεις ή Κύκλο εργασιών μικρότερο από 1 εκατομμύριο Ευρώ
  - Καταθέσεις ή Κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από 1 εκατομμύριο Ευρώ

Όσο αφορά τα προϊόντα συγκεντρώνονται όλα σε 4 βασικές κατηγορίες:

- 1) Χρηματοδοτικά
- 2) Καταθετικά
- 3) Επενδυτικά
- 4) Μεσολαβητικές Εργασίες

Και πιο αναλυτικά

1. Χρηματοδοτικά: Πρόκειται για προϊόντα με την μορφή δανείου όπου για την χορήγηση του η τράπεζα ελέγχει πρώτα την πιστοληπτική ικανότητα και φερεγγυότητα του πελάτη και μετά κάνει πρόβλεψη για την ομαλή εξέλιξη της συνεργασίας τους. Σε αυτήν την περίπτωση οι μορφές των δανείων είναι η καταναλωτική πίστη και τα στεγαστική πίστη

Καταναλωτική πίστη

Εδώ υπάρχει διάκριση σε 2 βασικά προϊόντα:

- 1) Τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία χορηγούνται για την αγορά συγκεκριμένου αγαθού π.χ. ηλεκτρικές συσκευές, έπιπλα κ.λπ. ή για κάλυψη δαπανών για την χρήση συγκεκριμένων υπηρεσιών π.χ. δίδακτρα, φροντιστήρια κ.λπ. και πάντα απαιτείται η προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών.
- 2) Τα προσωπικά δάνεια όπου χορηγούνται συνήθως είτε με την μορφή ανοιχτού δανείου είτε με την μορφή λογαριασμού υπερανάληψης (overdraft) για τα οποία δεν

απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικού για την απόδειξη του σκοπού του δανείου από τον πελάτη.

Στεγαστική πίστη

Αφορά δανειοδότηση ιδιωτών για την κάλυψη αναγκών για:

- Αγορά, ανέγερση, επέκταση, επισκευή, συντήρηση κ.λ.π. κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης.
- Αγορά οικοπέδου με στόχο ανέγερση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης.
- Επισκευή ή συντήρηση παραδοσιακών-διατηρητέων κτιρίων που προορίζονται για κατοικία ή εκμετάλλευση.
- Εξωραϊσμό προσόψεων και βελτίωση κοινόχρηστων χώρων.
- Εξόφληση στεγαστικών δανείων άλλων τραπεζών.

Υπάρχουν και τα επιδοτούμενα στεγαστικά δάνεια που χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού για:

- Απόκτηση Α' κατοικίας
- Στεγαστική αποκατάσταση πληγέντων από φυσικές καταστροφές
- Στεγαστική αποκατάσταση ευπαθών ομάδων πληθυσμού.

2. Καταθετικά προϊόντα: Κατάθεση είναι κάθε μορφή τοποθέτησης κεφαλαίων σε πιστωτικό ίδρυμα για αποταμιευτικούς, διαχειριστικούς ή επενδυτικούς σκοπούς. Οι καταθέσεις ανήκουν στις παθητικές εργασίες της τράπεζας και τα κεφάλαια των καταθέσεων εμφανίζονται στο παθητικό διότι αποτελούν οφειλή της τράπεζας προς τους καταθέτες-πελάτες της. Η σύμβαση κατάθεσης έχει μικτό χαρακτήρα διότι αποτελεί:

A) Σύμβαση δανείου όπου η τράπεζα είναι ο δανειολήπτης

B) Σύμβαση παρακαταθήκης όπου η τράπεζα περιλαμβάνει μετρητά, επιταγή κ.λπ. για φύλαξη και είναι υποχρεωμένη να τα αποδώσει όταν της ζητηθεί.

Οι δικαιούχοι καταναλωτικών λογαριασμών μπορούν αν είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα. Στα φυσικά πρόσωπα οι κύριες μορφές καταθετικών λογαριασμών είναι οι καταθέσεις ταμιευτηρίου, καταθέσεις όψεως, τρεχούμενοι λογαριασμοί και καταθέσεις προθεσμίας.

Λογαριασμοί καταθέσεων ταμιευτηρίου

Είναι η πιο παραδοσιακή μορφή καταθετικών λογαριασμών και εξυπηρετούν αποταμιευτικές και συναλλακτικές ανάγκες. Βασικά λειτουργικά τους χαρακτηριστικά είναι:

- Πιστώνονται με μετρητά ή με επιταγές
- Χρεώνονται με αναλήψεις μετρητών ή αυτόματες χρεώσεις μετά από εντολή του δικαιούχου
- Το επιτόκιο καθορίζεται ελεύθερα από την τράπεζα

- Ο εκτοκισμός γίνεται 30/6 και 31/12 κάθε έτους με ταυτόχρονη παρακράτηση του φόρου
- Ο καταθέτης αποκτά βιβλιάριο καταθέσεων
- Ο καταθέτης χρεώνεται με έξοδα για τήρηση λογαριασμού
- Ο καταθέτης αποκτά κάρτα αυτόματης συναλλαγής

Λογαριασμοί καταθέσεων όψεως

Εξυπηρετούν διαχειριστικές ταμειακές ανάγκες δηλαδή την διεκπεραίωση των εισπράξεων και πληρωμών του δικαιούχου. Τα κεφάλαια δεν παραμένουν στους λογαριασμούς όψεως για μεγάλο χρονικό διάστημα. Βασικά λειτουργικά τους χαρακτηριστικά είναι:

- Πιστώνονται με μετρητά ή επιταγές
- Χρεώνονται με αναλήψεις ή πληρωμή
- Είναι έντοκοι ή άτοκοι
- Επιτρέπεται η χορήγηση καρνέ επιταγών υπό όρους
- Επιτρέπεται η υπερανάληψη με επιτόκιο ελεύθερα καθοριζόμενο από την τράπεζα.

Λογαριασμοί τρεχούμενοι

Εξυπηρετούν διαχειριστικές ταμειακές ανάγκες που αφορούν έσοδα και δαπάνες προσωπικού ή οικογενειακού χαρακτήρα. Διαθέτουν όλα τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των καταθέσεων όψεως αλλά χρησιμοποιούνται από ιδιώτες-φυσικά πρόσωπα χωρίς εμπορική δραστηριότητα.

Λογαριασμοί καταθέσεων προθεσμίας

Απευθύνονται σε αποταμιευτές που εκτιμούν ότι δεν θα χρειαστούν το κεφάλαιο για ένα χρονικό διάστημα και επιδιώκουν αποδόσεις μεγαλύτερες του απλού ταμειευτηρίου. Βασικά λειτουργικά τους χαρακτηριστικά είναι:

- Το επιτόκιο καθορίζεται ελεύθερα από την τράπεζα και είναι σταθερό μέχρι την λήξη της προθεσμίας
- Οι τόκοι λογίζονται και αποδίδονται στο τέλος της προθεσμίας με παρακράτηση φόρου
- Απαιτείται συνήθως ελάχιστη κατάθεση που καθορίζεται ελεύθερα από την τράπεζα
- Δεν επιτρέπονται καταθέσεις μέχρι την λήξη της προθεσμίας
- Χορηγείται αποδεικτικό κατάθεσης
- Επιτρέπεται η ανανέωση στη λήξη
- Οι όροι πρόωρης ανάληψης καθορίζονται από την τράπεζα. Η ποινή πρόωρης ανάληψης δεν ξεπερνά τους δεδουλευμένους τόκους.

3. Επενδυτικά προϊόντα : Επένδυση είναι η αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματικών κεφαλαίων με σκοπό την μελλοντική απόδοση εισοδήματος ή κέρδους. Διακρίνονται ανάλογα με την διάρκεια της επένδυσης σε:

- Βραχυπρόθεσμη με διάρκεια μικρότερη από 1 έτος
- Μεσοπρόθεσμη με διάρκεια από 1 έως 5 έτη
- Μακροπρόθεσμη με διάρκεια μεγαλύτερη από 5 έτη

Μορφές απόδοσης επενδύσεων είναι ο τόκος, η υπεραξία (αξία πώλησης-αξία απόκτησης) και το μέρισμα (συμμετοχή στα κέρδη της επιχείρησης)

Χρεόγραφα

Πρόκειται για έγγραφα που ενσωματώνουν χρέος και δικαιώματα του εκδότη και του δικαιούχου. Διακρίνονται ανάλογα με τον τύπο των δικαιωμάτων σε χρεόγραφα χρέους, χρεόγραφα ιδιοκτησίας και μικτά χρεόγραφα.

(i) Χρεόγραφα χρέους: τίτλοι που ενσωματώνουν χρέος του εκδότη προς τον κάτοχο/επενδυτή. Ως ημερομηνία λήξης έχει οριστεί η ημερομηνία λήξης του δανείου, η απόδοση του γίνεται με μορφή τόκου ή υπεραξίας, συνηθισμένη μορφή με την οποία διατίθεται στο κοινό είναι ομόλογα και τέλος εκδίδονται από το Ελληνικό Δημόσιο, τις ΔΕΚΟ και τις τράπεζες.

(ii) Χρεόγραφα ιδιοκτησίας: τίτλοι που ενσωματώνουν δικαιώματα ιδιοκτησίας τα οποία εκχωρούνται από τον εκδότη στον κάτοχο/επενδυτή, Εκδίδονται από τις επιχειρήσεις για την χρηματοδότηση, απόδοση τους είναι με την μορφή μερίσματος ή υπεραξίας και διατίθενται με την μορφή μετοχών.

(iii) Χρεόγραφα μικτά: τίτλοι που ενσωματώνουν χρέος του εκδότη προς τον κάτοχο/επενδυτή και μπορούν να μετατραπούν σε χρεόγραφα ιδιοκτησίας π.χ. τα μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια.

Χρεόγραφα Ελληνικού δημοσίου

Εκδίδονται από το δημόσιο κυρίως για την χρηματοδότηση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού. Οι τράπεζες αγοράζουν χρεόγραφα Ε.Δ. στην πρωτογενή αγορά και είτε τα διατηρούν στο χαρτοφυλάκιο τους είτε τα διαθέτουν στους πελάτες τους στην δευτερογενή αγορά.

Βασικές κατηγορίες Τίτλων Ε.Δ.

- Έντοκα γραμμάτια Ε.Δ.: Ανώνυμοι τίτλοι σε άυλη μορφή με διάρκεια βραχυπρόθεσμη που υπολογίζεται σε βδομάδες. Έχουν ονομαστική αξία στην

λήξη τους ακέραια πολλαπλάσια των 1.000 ευρώ. Η τιμή διάθεσης τους είναι μικρότερη από την ονομαστική τους αξία και η απόδοση τους γίνεται με την μορφή υπεραξίας (διαφορά μεταξύ τιμή αγοράς και ονομαστικής αξίας που αποδίδεται στην λήξη). Ο φόρος παρακρατείτε στην έναρξη της επένδυσης.

- Ομόλογα Ε.Δ.: Διάρκεια σε έτη (2,3,5,10,25) και ονομαστική αξία ακέραια πολλαπλάσια των 1.000 ευρώ. Η τιμή διάθεσης τους είναι ίση με την ονομαστική του αξία και η απόδοση του γίνεται με την μορφή τοκομεριδίων (τόκος σε ετήσια βάση, σταθερό, κυμαινόμενο ή τιμαριθμημένο επιτόκιο). Ο φόρος υπολογίζεται σε ετήσια βάση και παρακρατείτε στην έναρξη της επένδυσης.
- Ομόλογα Ε.Δ. χωρίς τοκομερίδια: Διάρκεια μεσοπρόθεσμη (2 ή 3 έτη) και ονομαστική αξία ακέραια πολλαπλάσια των 1.000 ευρώ. Η τιμή διάθεσης τους είναι μικρότερη από την ονομαστική αξία τους και ο φόρος τους παρακρατείτε στην λήξη της επένδυσης.
- Άλλες κατηγορίες:
  - Ομόλογα Ε.Δ. με ρήτρα σε ξένο νόμισμα
  - Αποταμιευτικά ομόλογα Ε.Δ. αφορολόγητα
  - Προμέτοχα: δικαίωμα ανταλλαγής με μετοχές εταιριών του δημοσίου συμφέροντος στην λήξη τους και αφορολόγητα.
  -

1.4 Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Τραπεζών

Για να κατανοήσουμε τον τρόπο λειτουργίας των τραπεζών καλύτερα πρέπει να γίνει εξέταση των 2 βασικών χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων, του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Η ισότητα του ισολογισμού διαμορφώνεται ως εξής :

$$E = \Pi + IK$$

Όπου

E = Ενεργητικό Τράπεζας	→	Περιουσιακά στοιχεία και Απαιτήσεις τραπεζών
Π = Παθητικό Τράπεζας	}	Υποχρεώσεις τράπεζας προς τρίτους και προς τους ιδιοκτήτες.
IK = Ίδια Κεφάλαια		

Σύμφωνα με το παρακάτω παράδειγμα ισολογισμού τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ισολογισμού είναι :

Ενοποιημένη Λογιστική Κατάσταση Τραπεζικού Συστήματος			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
ΠΑΓΙΑ	2	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΘΕΤΕΣ	81
ΔΑΝΕΙΑ	70	ΟΜΟΛΟΓΑ	2
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	18	ΠΑΡΑΓΩΓΑ	2
	ΟΜΟΛΟΓΑ 16	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8
	ΜΕΤΟΧΕΣ 2	ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	7
ΠΑΡΑΓΩΓΑ	4		
ΤΑΜΕΙΟ	2		
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4		
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	100	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	100

- Τα πάγια στοιχεία αντιστοιχούν στο 2% του συνόλου ενεργητικού. Οι επενδύσεις σε πάγιο περιορίζονται στον εξοπλισμό (Η/Υ, γραφεία κλπ) των υποκαταστημάτων και των κεντρικών μονάδων της τράπεζας.
- Το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού, σε ποσοστό 70%, καλύπτεται από απαιτήσεις της τράπεζας έναντι δανείων που έχει χορηγήσει σε πελάτες ή άλλες τράπεζες
- Τα ΙΚ αντιπροσωπεύουν μόλις το 8% των συνολικών υποχρεώσεων με το υπόλοιπο 92% να αποτελεί υποχρεώσεις προς τρίτους και στο μεγαλύτερο ποσοστό 81% προς τους καταθέτες.
- Από τις καταθέσεις ταμειυτηρίου και όψεως, οι οποίες έχουν μικρό κόστος, η τράπεζα έχει την δυνατότητα τα ποσά αυτά να τα καταθέσει η ίδια στο τέλος της ημέρας σε λογαριασμούς καταθέσεων π.χ στην Τράπεζα της Ελλάδος. Άρα οι τράπεζες έχουν την δυνατότητα να δημιουργούν εισόδημα και στο Ενεργητικό και στο Παθητικό τους.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

Οι λογαριασμοί του ενεργητικού χωρίζονται ως εξής :

1. Ταμείο και καταθέσεις στην ΚΤ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα στοιχεία του ισολογισμού με το μεγαλύτερο βαθμό ρευστότητας και αποτελούνται από τα διαθέσιμα που διακρατούνται από την τράπεζα έως και 3 μήνες. Οι καταθέσεις στην ΚΤ προσδιορίζονται υποχρεωτικά, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ 1745 / 2003, ως ποσοστό 2% επί των καταθέσεων που εμφανίζονται στο παθητικό και έχουν λήξη μικρότερη από 2 έτη.

2. Δάνεια

Αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των στοιχείων του ενεργητικού και διακρίνονται ανάλογα με :

- Τον δανειολήπτη
- Τον σκοπό της χορήγησης
- Τον τρόπο αποπληρωμής του δανείου
- Την χρονική τους διάρκεια

3. Αξιογράφα

Περιλαμβάνουν αξιόγραφα όπως χρεωστικούς τίτλους, μετοχές και παράγωγα προϊόντα και διακρίνονται σε 2 είδη χαρτοφυλακίων όπως επιβάλλει το ΔΛΠ Νο 39 :

- Χαρτοφυλάκιο συναλλαγών → χρεωστικοί τίτλοι και μετοχές τα οποία διαθέτουν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα με στόχο την εκμετάλλευση της διαφοράς μεταξύ τιμής αγοράς και πώλησης.
- Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο → αξιόγραφα τα οποία η τράπεζα αποσκοπεί να τα διακρατήσει ως μορφή επένδυσης (ομόλογα και μετοχές θυγατρικών και συνδεδεμένων επιχειρήσεων)

4. Πάγια περιουσιακά στοιχεία

Αποτελούν μέσα που διαθέτει η τράπεζα για να αναπτύξει τις δραστηριότητες της και περιλαμβάνει κτίρια ιδιοκτησίας της έπιπλα και γραφεία, Η/Υ, έξοδα έρευνας και ανάπτυξης. Διακρίνονται σε :

- Ενσώματες ακινητοποιήσεις ή ενσώματα πάγια στοιχεία
- Ασώματες ακινητοποιήσεις ή ασώματα πάγια στοιχεία
- Έξοδα πολυετούς απόσβεσης

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Το παθητικό αποτελείται από τους εξής κύριους λογαριασμούς :

• Καταθέσεις

Διακρίνονται ανάλογα με την διάρκεια τους σε :

- Καταθέσεις όψεως, τρεχούμενους και ταμειωτηρίου
- Καταθέσεις προθεσμίας

Διακρίνονται ανάλογα με την ιδιότητα των καταθετών σε :

- Καταθέσεις Ιδιωτών
- Καταθέσεις επιχειρήσεων
- Καταθέσεις άλλων τραπεζών

• Διατραπεζικά Δάνεια

Αυτά που συνάπτονται στην διατραπεζική αγορά, με το κόστος χρήματος να καθορίζεται από το επιτόκιο Euribor. Σε περιόδους έλλειψης ρευστότητας και απροθυμίας των τραπεζών να δανείζουν η μία στην άλλη, αποτελεί πηγή κεφαλαίων με υψηλό κόστος.

• Δάνεια από την ΚΤ

Οι εμπορικές τράπεζες δανείζονται από την κεντρική τράπεζα για κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών τους σε ρευστότητα. Σε αυτή τη μορφή χρηματοδότησης απευθύνονται οι τράπεζες σε περιόδους όπου το κόστος χρήματος στην διατραπεζική αγορά είναι υψηλό για αυτό και η ΚΤ ονομάζεται και δανειστής εσχάτης ανάγκης (lender of last resort).

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τα ΙΚ αποτελούν την επένδυση των ιδιοκτητών(μετόχων της). Στα ίδια κεφάλαια εκτός από το μετοχικό κεφάλαιο των μετόχων συμπεριλαμβάνονται και διάφορα αποθεματικά κεφάλαια που έχουν σχηματιστεί από κέρδη προηγούμενων χρήσεων, ποσά προβλέψεων καθώς και αδιανέμητα κέρδη. Το ποσό των ΙΚ αποτελεί βασικό κλειδί αξιολόγησης της ασφάλειας και της υγείας των τραπεζών αφού αντανακλά το ποσό που μπορεί να διαθέτει για την αντιμετώπιση των κινδύνων και των ενδεχόμενων ζημιών κατά την ανάπτυξη των εργασιών

της τράπεζας. Σύμφωνα με τον κανόνα της Βασιλείας, οι τράπεζες υπόκεινται στην υποχρέωση να διαθέτουν ικανοποιητική κεφαλαιακή επάρκεια.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Δείχνει τις πηγές προέλευσης των καθαρών κερδών/ζημιών της τράπεζας. Τα βασικά στοιχεία της ΚΑΧ είναι :

- Καθαρά έσοδα από τόκους
Τα καθαρά έσοδα προκύπτουν από την διαφορά μεταξύ εσόδων από τόκους (τόκοι πιστωτικοί) και των εξόδων για πληρωμή τόκων (τόκοι χρεωστικοί).

ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΩΝ = ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΩΝ – ΕΞΟΔΑ ΤΟΚΩΝ

Έσοδα τόκων : Έσοδα από τόκους χορηγήσεων, τόκους χρεογράφων του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, καταθέσεις στην ΚΤ και άλλες τράπεζες.

Έξοδα τόκων: Τόκοι που πληρώνει η τράπεζας για το σύνολο των τοκοφόρων στοιχείων του Παθητικού (καταθέσεις και ομολογιακά δάνεια).

- Καθαρά έσοδα από προμήθειες

ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ = ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ – ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Διαφορά μεταξύ των εσόδων που εισπράττονται από τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι τράπεζες και των αντίστοιχων εξόδων που βαραίνουν τις τράπεζες λόγω χρήσης τέτοιων υπηρεσιών. Τα έσοδα προμηθειών προκύπτουν από τις μεσολαβητικές εργασίες των τραπεζών οι οποίες δεν ενέχουν κάποιο κίνδυνο για τις τράπεζες.

- Καθαρά έσοδα από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών
Το καθαρό αποτέλεσμα από πράξεις σε αξιόγραφα (αγοραπωλησία μετοχών, ομολόγων, νομισμάτων και παραγώγων προϊόντων) με σκοπό την αποκόμιση κερδών μέσω της εκμετάλλευσης της διακύμανσης των τιμών τους στις αντίστοιχες αγορές. Το κέρδος ή η ζημιά που καταγράφεται καταχωρείται στην ΚΑΧ, ως Κέρδη ή Ζημιές από χρηματοοικονομικές πράξεις. Αποτελεί μια ανερχόμενη πηγή εσόδων για τις τράπεζες με μεγάλη όμως μεταβλητότητα κυρίως σε περιόδους έντονων διακυμάνσεων των χρηματοπιστωτικών αγορών.
- Καθαρά έσοδα από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο
Διαφορά μεταξύ των εσόδων από αξιόγραφα και των δαπανών για την απόκτησή τους. Έσοδα από χρεωστικούς τίτλους αφορούν τοκομερίδια καθώς και το αρχικό κεφάλαιο (όταν λήξει η διάρκεια επένδυσης) ενώ από μετοχές εισπράττονται έσοδα από μερίσματα των κερδών των επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχουν οι τράπεζες. Τα έξοδα αφορούν τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση των αξιόγραφων αυτών.
- Λειτουργικά έξοδα
Έξοδα για την πληρωμή προσωπικού και αφορούν τους μισθούς, την πληρωμή των ασφαλιστικών εισφορών και των άλλων παροχών προς τους εργαζομένους. Έξοδα για την αγορά ή την ενοικίαση των υποκαταστημάτων των τραπεζών, οι Η/Υ και τα προγράμματα μηχανοργάνωσης, η πληρωμή των αδειών χρήσης κλπ
- Αποσβέσεις

Είναι το λογιστικό έξοδο το οποίο αναφέρεται στην φυσική απαξίωση της υποδομής των τραπεζών. Συνήθης πρακτική είναι οι τράπεζες να κάνουν απόσβεση των κτιρίων ιδιοκτησίας τους σε διάρκεια 25 – 50 ετών, τα έπιπλα και τον λοιπό εξοπλισμό σε 3 έτη και τους Η/Υ μεταξύ 2 – 3 ετών. Το μέγεθος τους ως προς το σύνολο των εξόδων είναι πολύ μικρό (περίπου 1%).

- Προβλέψεις
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
Πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
Λοιπές προβλέψεις

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ-ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Η μεταβλητότητα του επιτοκίου προκαλεί διαφοροποιήσεις στην αξία των στοιχείων του ισολογισμού μια τράπεζας, καθώς και στο κόστος ή στα έσοδα που αυτά δημιουργούν ή αποφέρουν. Η διαχείριση ενεργητικού-παθητικού συνίσταται στην συντονισμένη παρέμβαση της διοίκησης της τράπεζας, έτσι ώστε να αποφευχθούν ή να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι του επιτοκίου και να επιτευχθούν οι στόχοι της.

Μια τράπεζα που αναλαμβάνει μεγάλο κίνδυνο επιτοκίου, θα δει το καθαρό περιθώριο επιτοκίου και την αγοραία αξία του μετοχικού κεφαλαίου να μεταβάλλεται σημαντικά όταν τα επιτόκια μεταβάλλονται. Αντίθετα όταν αναλαμβάνει μικρό κίνδυνο επιτοκίου θα υποστεί μικρές αλλαγές στα δυο προ αναφερόμενα μεγέθη. Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού εξετάζονται το υπόδειγμα ανοίγματος (gap) και τα υπόδειγμα μέσης διάρκειας αναμονής (duration gap model).

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ

Το υπόδειγμα gap επικεντρώνεται στην διαχείριση του καθαρού εισοδήματος από τόκους (NII) στη βραχυχρόνια περίοδο. Στόχος είναι να μετρηθεί το προσδοκώμενο καθαρό εισόδημα από τόκους και στην συνέχεια να χαραχθούν οι στρατηγικές για την σταθεροποίηση του ή την αύξηση του. Ο κίνδυνος επιτοκίου μετριέται με τον υπολογισμό gap σε διάφορες χρονικές περιόδους χρησιμοποιώντας στοιχεία του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως. Υπάρχουν 2 προσεγγίσεις στην ανάλυση gap, η στατική ανάλυση gap, όπου εξετάζεται το εύρος των αποτελεσμάτων, θεωρώντας ότι η υπολογισθείσα αξία gap διατηρείται σταθερή και η δυναμική ανάλυση gap, η οποία επιτρέπει στις τιμές gap να μεταβάλλονται κατά μήκος των μεταβολών του επιτοκίου.

Ο τύπος του υποδείγματος gap που χρησιμοποιείται και οι 2 προσεγγίσεις είναι :

$$\text{gap} = \text{RSAs} - \text{RSLs}$$

Όπου

RSAs: είναι τα στοιχεία του ενεργητικού που έχουν καταχωρισθεί ως ευαίσθητα στις αλλαγές του επιτοκίου

RSLs: είναι τα στοιχεία του παθητικού που έχουν καταχωρισθεί ως ευαίσθητα στις αλλαγές του επιτοκίου

Ο λόγος “ευαισθησίας” (rate-sensitive) προσδιορίζεται για τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού που ωριμάζουν μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ώστε να μπορούν να επανεπενδυθούν και ως εκ τούτου και να ανατιμηθούν. Τέτοια στοιχεία είναι

κάθε επενδυτικό χρεόγραφο, δάνειο, κατάθεση, αποπληρωμή κεφαλαίου καθώς και στοιχεία που η ανατίμηση τους συνδέεται με αλλαγές κάποιου δείκτη.

Πλεονεκτήματα και αδυναμίες της ανάλυσης gap

Το βασικό πλεονέκτημα της ανάλυσης gap συνίσταται στο ότι είναι εύκολη η κατανόηση της. Οι περιοδικές αναφορές gap δείχνουν τον ποσοτικό και τον χρονικό κίνδυνο επιτοκίου για τις διαφορετικές περιόδους ωρίμανσης των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού και επιτρέπουν τις αναγκαίες αλλαγές για τον περιορισμό του κινδύνου.

Όμως η ανάλυση gap παρουσιάζει και κάποιες αδυναμίες όπως :

- 1) Υπάρχουν πολλά σοβαρά ex-post λάθη. Παράδειγμα τα δάνεια των οποίων τα επιτόκια είναι συνδεδεμένα σε βασικά επιτόκια ή δείκτες, όπου δεν μπορούν να προβλέψουν οι τράπεζες την συχνότητα των αλλαγών στα βασικά επιτόκια ή τους δείκτες επειδή δεν γνωρίζουν πότε θα μεταβληθούν τα επιτόκια της αγοράς.
- 2) Η ανάλυση gap αγνοεί την χρονική αξία του χρήματος. Ο σχηματισμός του πακέτου στον επιλεγμένο χρονικό ορίζοντα ωρίμανσης δεν διαφοροποιεί τις ταμειακές ροές που εμφανίζονται στην αρχή της περιόδου σε σχέση με εκείνες που εμφανίζονται στο τέλος της περιόδου. Όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με τη συχνότητα αλλαγής της βάσης επιτοκίου, ο υπολογισμός της βάσης ανοίγματος αντανακλά κάθε λάθος στην κατανομή των δανείων σε αντίθεση με την απαιτούμενη από την αγορά σωστή κατανομή.
- 3) Η διαδικασία ανάλυσης ανοίγματος αγνοεί τη συσσωρευτική επίδραση των μεταβολών του επιτοκίου στον αντιλαμβανόμενο κίνδυνο από την τράπεζα. Αυτό συμβαίνει γιατί το μέγεθος του ανοίγματος συχνά επικεντρώνεται στην μέτρηση μόνο των πλησιέστερων αλλαγών προς το τέλος της περιόδου που έχει επιλεχθεί και οι οποίες επιδρούν άμεσα στο καθαρό εισόδημα, ενώ θα έπρεπε να υπολογίζεται το μέγεθος ανοίγματος στο σύνολο του εύρους των ανατιμολογήσεων.
- 4) Οι υποχρεώσεις για τις οποίες η τράπεζα δεν καταβάλλει τόκο τυπικά αγνοούνται στην ανάλυση ανοίγματος. Πολλές τράπεζες καταχωρίζουν τις καταθέσεις ταμειευτηρίου ως μη ευαίσθητα στοιχεία. Συνεπώς η ανάλυση ανοίγματος δεν αναγνωρίζει κανένα κίνδυνο συνδεδεμένο με την εισροή και εκροή των καταθέσεων, ανεξαρτήτως του ότι η τράπεζα τυπικά υφίσταται απώλειες καταθέσεων όταν τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια αυξάνονται.
- 5) Η στατική ανάλυση ανοίγματος δεν καλύπτει τις συναλλαγές παραγώγων που πραγματοποιεί η τράπεζα. Αυτό γίνεται γιατί δεν συμπεριλαμβάνεται στους υπολογισμούς τα παράγωγα και έτσι οι τιμές που προκύπτουν διαφέρουν από αυτές που προκύπτουν από την παραπάνω μεθοδολογία.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΜΕΣΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΑΝΑΜΟΝΗΣ

Το υπόδειγμα d-gap χρησιμοποιείται από πολλές τράπεζες για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αντιμετώπιση του κινδύνου επιτοκίου. Επικεντρώνεται στη διαχείριση του καθαρού εισοδήματος από τόκους ή της τιμής αγοράς της μετοχής, στη βάση του χρόνου πραγμάτωσης όλων των ταμειακών ροών. Σύμφωνα με το υπόδειγμα d-gap ο κίνδυνος επιτοκίου αυξάνεται όταν διαφέρει η χρονική περίοδος εισροής των ροών από την αντίστοιχη των εκροών.

Η duration-gap ζητάει από τις τράπεζες να εξειδικεύσουν ένα στόχο, όπως π.χ. τη χρηματιστηριακή αξία του μετοχικού κεφαλαίου, και να διαχειριστεί τη διαφορά ανάμεσα στη μέση duration του συνολικού ενεργητικού και στη μέση duration του συνολικού παθητικού. Κάθε μια από αυτές μπορεί να υπολογιστεί ως άθροισμα των γινομένων της duration κάθε είδους αξιογράφου, επί αντίστοιχη αναλογία της αξίας αγοράς. Κάθε αναλογία εκφράζεται ως ο λόγος της αξίας αγοράς κάθε στοιχείου του ενεργητικού ή του παθητικού διαιρούμενη αντίστοιχα με το σύνολο του ενεργητικού ή του παθητικού. Η αξία του μετοχικού κεφαλαίου δεν περιλαμβάνεται στους ανωτέρω υπολογισμούς.

Άρα ο τύπος της d-gap που αναφέραμε απεικονίζεται ως εξής :

$$d\text{-gap} = DA - u * DL$$

Όπου :

DA: σύνθετη duration του ενεργητικού η οποία υπολογίζεται ως το άθροισμα των γινομένων της duration κάθε στοιχείου του ενεργητικού και το αναλογικό ποσοστό από κάθε στοιχείο του ενεργητικού σε σχέση με το σύνολο της αξίας του ενεργητικού.

DL: σύνθετη duration του παθητικού υπολογιζόμενη όπως και η DA

u: λόγος συνολικών υποχρεώσεων προς συνολικό ενεργητικό

Πλεονεκτήματα και αδυναμίες της ανάλυσης d-gap

Βασικό πλεονέκτημα της ανάλυσης που βασίζεται στην μέση αναμονή είναι ότι :

- 1) Μας προμηθεύει έναν κατανοητό τρόπο μέτρησης του κινδύνου επιτοκίου για το σύνολο του χαρτοφυλακίου. Επομένως όσο μικρότερη είναι η απόλυτη τιμή d-gap τόσο λιγότερο ευαίσθητη είναι η λογιστική αξία του μετοχικού κεφαλαίου στις αλλαγές του επιτοκίου.
- 2) Στην ανάλυση d-gap υπάρχει χρονική αξία κάθε ταμειακής ροής σε αντίθεση με την απλή gap ανάλυση.
- 3) Οι μετρήσεις της duration είναι προσθετικές, έτσι οι τράπεζες μπορούν να συνδυάζουν το συνολικό ενεργητικό με το συνολικό παθητικό.
- 4) Οι αναλύσεις duration έχουν μια μακροπρόθεσμη οπτική γωνία και επιτρέπουν στους διαχειριστές με μεγαλύτερη ευαισθησία στην προσπάθειά τους να προσαρμόσουν τα ευαίσθητα στοιχεία.

Οι αδυναμίες των αναλύσεων που βασίζονται στην duration είναι οι εξής :

- 1) Απαιτούνται σύνθετοι υπολογισμοί και συγκεκριμένα στοιχεία που είναι δύσκολο να είναι στην διάθεση των διαχειριστών.
- 2) Για τον υπολογισμό της duration κάθε στοιχείου, απαιτείται η προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών. Όμως για την προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών κάθε στοιχείου πρέπει να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά επιτόκια, τα οποία θα αντανakλούν τα προσδοκώμενα μελλοντικά επιτόκια. Ο τρόπος αυτός δεν εξασφαλίζει την πραγματική τιμή των μελλοντικών επιτοκίων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται λάθη.
- 3) Η τράπεζα θα πρέπει συνεχώς να παρακολουθεί και να προσαρμόζει την duration του χαρτοφυλακίου της. Η duration μεταβάλλεται σε συνάρτηση με το χρόνο (t). Επομένως η τράπεζα θα πρέπει να παρακολουθεί και να προσαρμόζει τα στοιχεία του ισολογισμού της σχεδόν on real time.

- 4) Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η duration στα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού που δεν καταβάλουν τόκους, καθώς και των τρεχουσών καταθέσεων.

1.5 Τραπεζικοί Κίνδυνοι

Ο ρόλος των ελληνικών τραπεζών έχει εξελιχθεί από την παραδοσιακή μορφή και έχει διαμορφωθεί στα πλαίσια της σύγχρονης χρηματοοικονομικής πραγματικότητας. Η κίνηση χρηματικών πόρων στην αγορά όλο και αντιμετωπίζει περισσότερες απειλές – κινδύνους. Έτσι, ο ρόλος των τραπεζών μετατίθεται σε αυτόν του διαχειριστή. (Σταϊκούρας, 2008)

Οι τράπεζες καλούνται να αντιμετωπίσουν κάθε απρόβλεπτο γεγονός, από το εξωτερικό περιβάλλον, που μπορεί να προκαλέσει οικονομικές ζημιές. Σε αυτή την περίπτωση το πιστωτικό ίδρυμα καλείται να αντιμετωπίσει έναν «κίνδυνο».

Ο κάθε τραπεζικός οργανισμός έχει πιθανότητες να αντιμετωπίσει κάθε μορφής κίνδυνο. Αυτός προκύπτει από τις δοσοληψίες που πραγματοποιεί με τους πελάτες του και από τον τρόπο που χειρίζεται κάθε συμφωνία και συνεργασία. Συνεπώς για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό των κινδύνων αυτών είναι να εντοπισθεί η μορφή και η προέλευση του κάθε κινδύνου.

Στη συνέχεια θα αναλυθούν οι μορφές των κινδύνων που καλείται να αντιμετωπίσει ένα πιστωτικό ίδρυμα, οι γενικότεροι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν και οι κυριότεροι που αντιμετωπίζει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

ΜΟΡΦΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Ο κ. Σταϊκούρας χωρίζει σε κατηγορίες τη διαχείριση κινδύνου σύμφωνα με τη ρευστοποίηση, τον πιστωτικό, το νομισματικό κίνδυνο, το επίπεδο των επιτοκίων και άλλους κινδύνους.

Οι κυριότερες μορφές κινδύνου που μπορεί να προκύψουν είναι ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, επιτοκίου, αγοράς, ο λειτουργικός κίνδυνος, κεφαλαιακός ή κίνδυνος φερεγγυότητας, κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών, συναλλαγματικός, χρέους και χώρας, νομικός και τέλος ο κίνδυνος από πράξεις εκτός ισολογισμού.

1. Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος για τις τράπεζες έγκειται στις οφειλές των δανειοληπτών, συμπεριλαμβανομένου του καθαρού ποσοστού δανείου και των τόκων, καθώς και άλλες, όπως εγγυητικές επιστολές ή συμβάσεις επιτοκίων, πιστωτικές επιστολές. Άλλες εταιρείες εκτίθενται σε παρόμοιο κίνδυνο από την καθυστέρηση ή μη αποπληρωμή των οφειλών από τη χορήγηση προϊόντων και υπηρεσιών. (Brain Coyle, 2000)

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τις κινήσεις μιας τράπεζας και υφίστανται όταν οι πελάτες δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους. Οι υποχρεώσεις αυτές αφορούν την εξυπηρέτηση τόκων και την εξόφληση κεφαλαίων. Η πιστοληπτική ικανότητα των πιστούχων συνδέεται με την αξία του ενεργητικού της τράπεζας, άρα και με τη

δική της λειτουργία. Συνεπώς, η μη ομαλή και συνεπής συνεργασία της με τους πιστούχους επηρεάζει άμεσα την ίδια και την λειτουργία της. (Σταϊκούρας, 2008)

Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να έχει τις μορφές πτώχευσης, ανοίγματος, περιθωρίων και ανάπτυξης σε περίπτωση πτώχευσης.

Ο **κίνδυνος πτώχευσης** (default risk) αφορά τους πιστούχους εκείνους, που δεν μπορούν ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς την τράπεζα. Ωστόσο, η πτώχευση διακρίνεται σε «τεχνική», όταν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν τηρήσει κάποιον από τους όρους του συμβολαίου του. «Οικονομική πτώχευση είναι όταν το κεφάλαιο είναι αρνητικό και τα στοιχεία του παθητικού μεγαλύτερα από του ενεργητικού. (Φ. Καλφάογλου, 1999)

Μεγάλο μέρος των αιτήσεων μιας τράπεζας είναι η παροχή πιστοδοτήσεων. Το συνολικό ποσό αυτών των πιστοδοτήσεων είναι το ίδιο με την ονομαστική αξία. Αυτό το ποσό θέτεται σε κίνδυνο, ο οποίος ονομάζεται **κίνδυνος ανοίγματος**. Οι πιστοδοτήσεις αυτές ταξινομούνται σε **κανονικές**, είναι αυτές που ικανοποιούν τις υποχρεώσεις τους, εκτός κριτηρίων, για αυτές δεν αναμένεται ζημία, ωστόσο η αποπληρωμή τους έχει καθυστερήσει. Ακόμη, ταξινομούνται βαθμιαία στις απαιτήσεις σε εμπλοκή, για αυτές τις πιστοδοτήσεις υπολογίζεται ένα ποσοστό ζημίας με όχι προκαθορισμένο χρόνο ή ποσότητα. Και τέλος είναι οι επισφαλείς απαιτήσεις που οι πιστούχοι αδυνατούν να τις αποπληρώσουν.

Άλλη μορφή πιστωτικού κινδύνου εμφανίζεται με την ανάκτηση μετά την πτώχευση του πιστούχου. Ένα ποσοστό του κινδύνου το έχει η τράπεζα. Στην περίπτωση που υπάρχει εγγυητής, τότε σε αυτόν μετατίθεται ο κίνδυνος.

«Ο κίνδυνος περιθωρίου αναφέρεται στην πιθανότητα μείωσης της αξίας μιας πιστοδότησης ως αποτέλεσμα της αύξησης των πιστωτικών περιθωρίων και της τιμολόγησης της σε τιμές αγοράς. Ο κίνδυνος αυτός προσδίδει περισσότερο σε περιπτώσεις που έχει αναπτυχθεί ενεργός δευτερογενής αγορά, υπάρχει συνεχής καθορισμός τιμών και έχει θεσπιστεί η αποτίμηση σε τιμές της αγοράς. Αντίθετα δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που οι πιστοδοτήσεις τιμολογούνται σε accruals basis», αναφέρει ο κύριος Φαίδωνας Καλφάογλου.

2. Κίνδυνος Επιτοκίου

Οι διακυμάνσεις των επιτοκίων από τα στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού προκαλούν τον κίνδυνο του επιτοκίου. Ο ρυθμός προόδου μιας τράπεζας επηρεάζεται από την κίνηση των επιτοκίων. Η πορεία των επιτοκίων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα κέρδη της τράπεζας, καθώς με μια μείωση των επιτοκίων αυξάνονται τα κέρδη της και το αντίστροφο. Οι τιμές του επιτοκίου επηρεάζουν και διαφοροποιούν τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού σε έναν ισολογισμό.

3. Ο Γενικός ή Συστηματικός Κίνδυνος

Ο κίνδυνος αυτός αφορά εξωγενείς παράγοντες. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να είναι οι αλλαγές στο οικονομικό περιβάλλον ή στις απαιτήσεις των πελατών. Μη συστηματικός ή ειδικός κίνδυνος δημιουργείται όταν η τιμή ενός τίτλου έχει αντίθετη κατεύθυνση από τους άλλους.

4. Κεφαλαιακός κίνδυνος ή κίνδυνος φερεγγυότητας

Ο κεφαλαιακός κίνδυνος αφορά την οικονομική κατάσταση μιας τράπεζας και υφίσταται όταν υπάρχει ο κίνδυνος πτώχευσης. Αρχικό στάδιο της πτώχευσης είναι όταν η αξία του ενεργητικού είναι χαμηλότερη από την αξία του παθητικού. Αυτό συμβαίνει όταν τα στοιχεία του ενεργητικού δεν έχουν πραγματικό αντίκρισμα και έτσι η τράπεζα αδυνατεί να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των πιστούχων. Ο κεφαλαιακός κίνδυνος επηρεάζεται από την οικονομική κεφαλαιουχική ευρωστία, την ποιότητα των στοιχείων του ενεργητικού και τέλος από όλους τους κινδύνους του τραπεζικού ιδρύματος.

5. Κίνδυνος Αγοράς

Σύμφωνα με τον καθηγητή κύριο Κ. Μελά ως κίνδυνο αγοράς (market risk ή value at risk) ορίζουμε τον κίνδυνο που συσχετίζεται με την κερδοφορία του εμπορικού χαρτοφυλακίου ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και ο οποίος προκαλείται από παράγοντες όπως η μεταβολή του επιτοκίου, η μεταβολή των τιμών διάφορων στοιχείων του ενεργητικού, η μεταβολή του επιπέδου ρευστότητας και η γενικότερη μεταβλητότητα των αγορών. Ο κίνδυνος αγοράς εμφανίζεται εντονότερος όταν ο πιστωτικός οργανισμός δεν χρησιμοποιεί στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του για μακροχρόνιες τοποθετήσεις. Με άλλα λόγια η μέθοδος Value At Risk μετράει την ελάχιστη δυνατή αναμενόμενη ζημιά (σχετικά με το μηδέν ή σχετικά με το αναμενόμενο εισόδημα) που θα προκληθεί με πιθανότητα p . Δηλαδή, για αρχικό επίπεδο πλούτου W_0 , ο κίνδυνος αγοράς (VaR) ορίζεται ως:

$$\text{VaR} = -W_0 (1 + R_{\min}),$$

όπου η τιμή $R_{\min}$ δίδεται από την πιθανότητα:

$$\text{Probability} (R \geq R_{\min})$$

6. Ο Κίνδυνος Επιτοκίου και Συναλλάγματος

Ο κίνδυνος αυτός επηρεάζει σημαντικά τον κίνδυνο αγοράς. Οποιαδήποτε μεταβολή στην αξία του νομίσματος επηρεάζει όλους τους τίτλους, που σχετίζονται με αυτό, όπως τα επιτόκια και τα ομόλογα. Για να υπολογίσουμε το ύψος του κινδύνου πρέπει να προσδιοριστεί η μεταβλητή, που μπορεί να είναι το κεφάλαιο, το χαρτοφυλάκιο, τα έσοδα. Αυτές οι τιμές επηρεάζονται από άλλους παράγοντες, όπως είναι το συνάλλαγμα, οι μετοχές και άλλα. (Σταϊκούρας, 2008)

Ο κίνδυνος επηρεάζεται και δημιουργείται από κάποιους παράγοντες οι οποίοι είναι η μεταβλητότητα των χρηματοοικονομικών παραγόντων και κατά πόσο κάθε παράγοντας επηρεάζεται από τις μεταβολές.

7. Κίνδυνος Ρευστότητας

Γενικά η ρευστότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός τραπεζικού ιδρύματος να μετατρέπει τα στοιχεία του ενεργητικού σε χρήμα, έτσι ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις του με το μικρότερο ποσοστό απώλειας. Οι τράπεζες προκειμένου να μειώσουν

αυτές τις απώλειες ρευστοποιούν στοιχεία του ενεργητικού τα οποία βρίσκονται στο στάδιο της ωρίμανσης. Άρα με αυτό τον τρόπο επιφέρουν μικρότερη ζημία για την τράπεζα.

Οι κινήσεις της τράπεζας παρακολουθούνται, ώστε να βρίσκονται σε πλήρη αρμονία οι εισροές και οι εκροές με τις εισπράξεις και τις πληρωμές. Με αυτόν τον συγχρονισμό η τράπεζα πετυχαίνει να εκμηδενίσει τον κίνδυνο ρευστότητας.

8. Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ένα είδος του κινδύνου αγοράς. Εξαρτάται από την ισοδυναμία των νομισμάτων και επηρεάζεται από την μεταβλητότητα των ισοτιμιών τους.

9. Κίνδυνος Χρέους ή Χώρας

Ο κίνδυνος χρέους ή χώρας είναι μορφή του πιστωτικού κινδύνου και υφίσταται όταν μία αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της έναντι σε μια χώρα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση μία τράπεζα δεν μπορεί να προβεί σε κατάσχεση κρατικής περιουσίας.

Ο κίνδυνος χώρας συσχετίζεται με τη δανειοδότηση μεταξύ των χωρών και επηρεάζεται από την οικονομική και κοινωνικοπολιτική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα.

10. Κίνδυνος Από Πράξεις Εκτός Ισολογισμού

Ο συγκεκριμένος κίνδυνος αφορά πράξεις οι οποίες είναι έκτακτες απαιτήσεις που εμφανίζονται στον ισολογισμό. Οι απαιτήσεις αυτές ενεργοποιούνται όταν οι πελάτες ασκούν τα δικαιώματά τους. Συνεπώς από αυτή τη στιγμή, όπως όλες οι απαιτήσεις εντός ισολογισμού έτσι και αυτές οι απρόβλεπτες απαιτήσεις εκτίθενται εξίσου σε κίνδυνο επιτοκίου, ρευστότητας και πιστωτικό κίνδυνο.

11. Λειτουργικός Κίνδυνος

Σύμφωνα με τον κ. Φ. Καλφάογλου ο λειτουργικός κίνδυνος ταυτίζεται με την εμφάνιση ζημιών από μη αποτελεσματικές διαδικασίες, και προβλήματα μπορεί να εμφανιστούν λόγω μη ολοκληρωμένης μελέτης (Σταϊκούρας, 2008). Αυτά μπορεί να προκύψουν από ανθρώπινα λάθη, κακό σχεδιασμό της διοίκησης και από μη συντονισμό διοικητικών παραγόντων.

Σημαντικό κομμάτι του λειτουργικού κινδύνου είναι ο τεχνολογικός που υφίσταται όταν προκύπτουν βλάβες ή υπάρχουν ελλείψεις στα συστήματα τεχνολογίας – πληροφορικής. Άλλες πηγές λειτουργικού κινδύνου είναι από το εξωτερικό περιβάλλον παραδείγματος χάριν οι φυσικές καταστροφές.

Για να αντιμετωπιστούν όλες οι μορφές λειτουργικού κινδύνου απαιτούνται μέτρα προστασίας. Αυτά τα μέτρα συμμετέχουν στο λειτουργικό κόστος και συνεπώς επηρεάζουν την κερδοφορία της τράπεζας. Οι δαπάνες και η παραγωγικότητα προσδιορίζουν το ύψος του κινδύνου. Δύο μονάδες που εκφράζουν τον λειτουργικό κίνδυνο είναι το συνολικό ενεργητικό προς τον αριθμό των απασχολούμενων και οι δαπάνες για μισθούς προς τον αριθμό των απασχολούμενων.

12. Κίνδυνος Διακανονισμού Πληρωμών

Ο κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών αποτελεί, όπως και ο κίνδυνος χρέους ή χώρας, μία μορφή πιστωτικού κινδύνου και υφίσταται όταν ένας από τους δύο αντισυμβαλλομένους αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, καθώς ο άλλος έχει εξοφλήσει το χρέος του.

Λόγω των υψηλών συναλλαγών στις συνεργασίες των τραπεζών ο κίνδυνος αυτός είναι σύνηθες φαινόμενο. Μια απώλεια μιας τράπεζας είναι δυνατό να προκαλέσει διαδοχικά προβλήματα και σε άλλες τράπεζες αφού οι τραπεζικές συναλλαγές είναι κατά πολύ μεγαλύτερες από τα ίδια κεφάλαια. Ένας τρόπος μείωσης του συγκεκριμένου κινδύνου είναι η εκκαθάριση όπου πραγματοποιείται μία καθαρή πληρωμή.

13. Πολιτικός Κίνδυνος

Για ένα τραπεζικό οργανισμό ο πολιτικός κίνδυνος είναι πολύπλευρος και σημαντικός διότι αναφέρεται σε όλες τις εργασίες της τράπεζας. Οι εργασίες αυτές αφορούν την επιβολή επιτοκίων και την εισαγωγή συναλλάγματος έως τη μορφή της τράπεζας δηλαδή εάν θα είναι ιδιωτική ή κρατική.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

Μία από τις λειτουργίες της τράπεζας είναι η χορήγηση δανείων σε ιδιώτες και επιχειρήσεις, η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία από τις επισφαλείς λειτουργίες με τους περισσότερους κινδύνους. Οι κίνδυνοι που προκύπτουν από κάποια χορήγηση επιδρούν σε όλες τις δραστηριότητες του πιστωτικού οργανισμού. Η φύση των χορηγήσεων έχει πέντε εκδοχές. Οι τράπεζες χορηγούν κεφάλαια κίνησης, για πάγια έξοδα και εξοπλισμό μιας επιχείρησης και δάνεια στεγαστικά, καταναλωτικά και προσωπικά. (Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, 2003)

Ο σημαντικότερος κίνδυνος είναι ο πιστωτικός ο οποίος προέρχεται από τη χορήγηση καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων. Η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής δανείου συνδέεται αλληλένδετα με τον πιστωτικό κίνδυνο. Αυτό συμβαίνει διότι ο δανειστής διατρέχει τον κίνδυνο να μην του επιστραφεί το ποσό του δανείου, που έχει χορηγηθεί στο δανειζόμενο. Πάντα υπάρχει πιθανότητα, ο δανειζόμενος να μην ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του και έτσι να μην αποπληρωθεί το δάνειο. Τρόπος υπολογισμού της πιθανότητας αυτής είναι η εφαρμογή μεθόδων βαθμολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη (credits scoring models). Η κάθε τράπεζα υιοθετεί τέτοιους μηχανισμούς και έχει τη δυνατότητα να εκτιμήσει το βαθμό ικανότητας του κάθε ενδιαφερομένου, εξετάζοντας τις μεταβλητές της αίτησης του δηλαδή την οικονομική του κατάσταση, την επαγγελματική του θέση και τα λοιπά εισοδήματα του.

Η τράπεζα αναλαμβάνει τον αντίστοιχο πιστωτικό κίνδυνο από τη στιγμή που εγκρίνει την αίτηση χορήγησης του εκάστοτε δανείου. Οι εγκρίσεις αυτές υλοποιούνται εφόσον η τράπεζα έχει ακολουθήσει κάποιες εξειδικευμένες ενέργειες. Παρακολουθεί συγκεκριμένα τμήματα του χαρτοφυλακίου και εφαρμόζει στρατηγικές marketing. Έτσι λοιπόν επιτυγχάνεται η σωστή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, επιλέγοντας τον κοινό στόχο που θα απευθυνθεί πληρώντας πάντα τις προϋποθέσεις που έχουν οριστεί. Όταν η τράπεζα απευθύνεται σε

επιχειρήσεις καλείται να αντιμετωπίσει πολλαπλές παραμέτρους. Αφενός τη φύση της επιχείρησης και τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται και αφετέρου πρέπει να εξετάσει την έως τώρα πορεία της στο χώρο όπως αυτή εμφανίζεται στα βιβλία της.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ο κάθε τραπεζικός οργανισμός καλείται να αντιμετωπίσει κινδύνους οι οποίοι προέρχονται από το εσωτερικό ή εξωτερικό περιβάλλον του. Ένας κίνδυνος είναι δυνατό να απειλεί κατ'επανάληψη την τράπεζα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί «συστηματικός κίνδυνος». Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να απειλήσει τη σταθερότητα και την υπόσταση της τράπεζας εάν δεν δοθεί η απαιτούμενη προσοχή. Η πτώχευση μίας τράπεζας εκτός ότι επιφέρει ζημιά στην ίδια, επηρεάζει αρνητικά και τις άλλες τράπεζες με τις οποίες συνεργάζεται. (Bessis, 2002)

Η ρύθμιση και η διατήρηση των ιδίων κεφαλαίων σε χαμηλά επίπεδα θα συμβάλλει στην εξισορρόπηση των κινδύνων για την υγιή λειτουργία της τράπεζας. Κάποιες αρχές ισχύουν για όλες τις χώρες που δρουν στο διατραπεζικό σύστημα ωστόσο υπάρχουν και διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Στην ιδανική περίπτωση μία τράπεζα που δεν έχει καθυστερήσεις από τις συναλλαγές της με τους πελάτες της και αυτοί ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους, τότε θεωρείται ότι έχει επιτυχημένο σύστημα ελέγχου κινδύνων. Στην αντίθετη περίπτωση όταν δηλαδή η εμφάνιση επισφαλών δανείων αυξάνεται τότε η τράπεζα αφενός κινδυνεύει να αποκτήσει ζημιές και αφετέρου να χάσει την προτίμηση των καταναλωτών και τέλος να αντιμετωπίσει προβλήματα βιωσιμότητας στην ανταγωνιστική αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

2.1 Εισαγωγή

Όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο το τραπεζικό σύστημα με την πάροδο του χρόνου είχε μια συνεχή ανοδική εξέλιξη όσο αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που πρόσφερε στο ευρύ κοινό, αλλά και εξέλιξη ως προς τον συνεχή ανταγωνισμό και τους κινδύνους που με τον ίδιο ρυθμό εξελίσσονταν δυσκολεύοντας την λειτουργία των ιδρυμάτων. Με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σκοπός ποια ήταν για όλες τις συμμετέχοντες χώρες-μέλη μια ομοιογένεια όσο αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα αφού ποια θα κινιόντουσαν σε μια ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα η Συνθήκη της Ρώμης ήταν που έδωσε την αρχή για μια ενιαία αγορά καταργώντας όλους τους περιορισμούς που υπήρχαν ως προς την παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών που μέχρι τότε ήταν βασισμένες ανάλογα με τα εθνικά χαρακτηριστικά των χωρών. Και με την σειρά της η Συνθήκη του Μάαστριχτ ήταν αυτή που έθεσε σε λειτουργία την φύση και την σύσταση του νέου κεντρικού τραπεζικού συστήματος το οποίο θα διαχειριζόταν το ενιαίο νόμισμα, την νομισματική πολιτική και το ξένο συνάλλαγμα. Έτσι κρίθηκε απαραίτητη η ίδρυση μιας τράπεζας-όργανο της Ε.Ε. που θα ασχολιόταν με το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα και την πορεία του δίνοντας εντολές και επιβάλλοντας στις τράπεζες των χωρών-μέλη την συμμόρφωση και υιοθέτηση των εντολών-καθοδηγήσεων. Έτσι μετά την ίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, την ένταξη των χωρών στο ενιαίο νόμισμα «ευρώ» και την εφαρμογή του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών το 1998 έρχεται η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για να δώσει την κατευθυντήρια γραμμή για την επίτευξη του ενιαίου ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος.

2.2 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)

Ιδρύθηκε την 1η Ιουνίου 1998. Αποτελεί νομικό πρόσωπο και είναι απολύτως ανεξάρτητη έναντι των εθνικών και κοινοτικών θεσμικών οργάνων. Η ΕΚΤ διασφαλίζει την καλή λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης διευθύνοντας το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Η αποστολή της είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών με τον καθορισμό της νομισματικής πολιτικής της «ζώνης ευρώ» ώστε να διαφυλάσσεται η αξία του ευρώ.

Αρμοδιότητες της ΕΚΤ

Προκειμένου να διασφαλίσει τη σταθερότητα των τιμών και τη διατήρηση μιας αξιόπιστης οικονομικής πολιτικής, αποστολή της ΕΚΤ είναι:

- **η έκδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων.** Βάσει της ΣΕΚ, η ΕΚΤ είναι μόνη αρμόδια για την έγκριση έκδοσης τραπεζογραμματίων στη «ζώνη ευρώ». Τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν κέρματα, αλλά η ΕΚΤ πρέπει να έχει εγκρίνει προηγουμένως τις ποσότητες της έκδοσης.
- **η συνεργασία σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.** Στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας, η ΕΚΤ αποφασίζει τον τρόπο με τον οποίο εκπροσωπείται το ΕΣΚΤ. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, διατηρεί σχέσεις εργασίας με διάφορα θεσμικά όργανα, οργανισμούς και τρίτους φορείς στην ΕΕ και ολόκληρο τον κόσμο.
- **η σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και η εποπτεία στον τραπεζικό τομέα.** Το «ευρωσύστημα» συμβάλλει στη σωστή εφαρμογή των πολιτικών που ακολουθούν οι αρμόδιες αρχές σε ότι αφορά τον εποπτικό έλεγχο των πιστωτικών οργανισμών και τη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος.

Η ΕΚΤ έχει το δικαίωμα να εκδίδει κανονισμούς (άμεσα εφαρμόσιμους σε όλα τα κράτη μέλη) ή να λαμβάνει αποφάσεις (υποχρεωτικές για τους αποδέκτες) που είναι απαραίτητοι για την εκτέλεση των αποστολών που καθορίζονται στο παρόν πρωτόκολλο. Εξάλλου, μπορεί να εκδώσει συστάσεις και γνώμες (νομικά μη δεσμευτικές).

Οι πράξεις ή παραλείψεις της ΕΚΤ υπόκεινται σε έλεγχο ή ερμηνεία από το Δικαστήριο. Οι διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ και των πιστωτών και χρεοφειλετών της ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου εκδικάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια, εκτός από τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Η ΕΚΤ υπόκειται στο καθεστώς ευθύνης που προβλέπεται στο άρθρο 288 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Τέλος, η ΕΚΤ απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των απαραίτητων προνομίων και ασυλιών για την εκτέλεση των αποστολών της, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ως έδρα της ΕΚΤ καθορίστηκε με κοινή συμφωνία των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των κρατών μελών η Φρανκφούρτη (Γερμανία).

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα διευθύνει το ΕΣΚΤ. Τα τρία όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και το γενικό συμβούλιο:

- **Διοικητικό συμβούλιο:**

Πρόκειται για το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων. Αποτελείται από τα έξι μέλη της εκτελεστικής επιτροπής και τους δώδεκα διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών για τα δώδεκα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Καθένας διαθέτει μία ψήφο. Κύριο καθήκον του είναι ιδίως ο καθορισμός της νομισματικής πολιτικής της «ζώνης ευρώ». Για το σκοπό αυτό, το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να καθορίσει το επιτόκιο με το οποίο δανείζονται οι εμπορικές τράπεζες από την κεντρική τους τράπεζα. Με τον τρόπο αυτό, επηρεάζει τα επιτόκια στο σύνολο της οικονομίας της «ζώνης ευρώ»: τα επιτόκια με τα οποία οι τράπεζες δανείζονται επηρεάζουν προφανώς τα δάνεια που χορηγούν ή τα επιτόκια καταθέσεων. Το πρωτόκολλο προβλέπει επίσης διατάξεις προκειμένου να προστατευθεί η δυνατότητα του διοικητικού συμβουλίου να παίρνει αποφάσεις κατά τρόπο αποτελεσματικό σε μια

διευρυμένη «ζώνη ευρώ», ανεξάρτητα από τον αριθμό των κρατών μελών που θα εγκρίνουν το ενιαίο νόμισμα. Οι εν λόγω μεταβολές εισήχθησαν με την απόφαση (ΕΚ) αριθ. 223/2003 του Συμβουλίου, που βασίζεται σε ένα σύστημα κυκλικής εναλλαγής.

- **Εκτελεστική επιτροπή:**

Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ καθώς και από άλλα τέσσερα μέλη. Διορίζεται κατόπιν κοινής συμφωνίας από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων των χωρών που συμμετέχουν στη «ζώνη ευρώ». Η εκτελεστική επιτροπή εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική όπως καθορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό, η εκτελεστική επιτροπή δίνει τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες. Εξάλλου, προετοιμάζει τις συναντήσεις του διοικητικού συμβουλίου και ασχολείται με την τρέχουσα διαχείριση της ΕΚΤ.

- **Γενικό συμβούλιο:**

Το γενικό συμβούλιο αποτελεί το τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ. Αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ καθώς και από τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών του συνόλου των κρατών της Ένωσης. Το γενικό συμβούλιο συγκεντρώνει συνεπώς τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών που έχουν εγκρίνει το ευρώ αλλά και όσων δεν το έχουν ακόμα εισαγάγει. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ένα μέλος της Επιτροπής μπορούν να συμμετάσχουν στις συναντήσεις του γενικού συμβουλίου της ΕΚΤ, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι αρμοδιότητες του γενικού συμβουλίου απαριθμούνται διεξοδικά στο άρθρο 47 του παρόντος πρωτοκόλλου, δηλαδή:

- εκτελεί τις μεταβατικές αποστολές της ΕΚΤ
- συνεισφέρει σε συμβουλευτικά καθήκοντα
- συμβάλλει στη συλλογή στατιστικών πληροφοριών, την εκπόνηση εκθέσεων δραστηριότητας της ΕΚΤ κ.λπ.

Στο πλαίσιο που ακολουθεί αναφέρονται συνοπτικά μερικά από τα γεγονότα που συνέβησαν στην Ευρώπη μετά την ίδρυση της ΕΚΤ

Στον πίνακα 2.1 (παρακάτω) μπορούμε να παρατηρήσουμε την εξέλιξη της νομισματικής ένωσης κατά την περίοδο 1998 – 2007.

Πίνακας 2.1 Οι εξελίξεις στην νομισματική ένωση κατά την περίοδο 1998-2007

1 Ιουν. 1998	Ίδρυση της ΕΚΤ και του ΕΣΚΤ
26 Σεπ. 1998	Δανία και Ελλάδα συμφωνούν να συμμετάσχουν στον ΜΣΙ ΙΙ
13 Οκτ. 1998	Η ΕΚΤ ανακοινώνει ως στόχο ένα ρυθμό πληθωρισμού λιγότερο από 2%
1 Δεκ. 1998	Η ΕΚΤ ανακοινώνει ως τιμή αναφοράς για τη νομισματική επέκταση (Μ3) το 4,5 %
22 Δεκ. 1998	Η ΕΚΤ ορίζει το βασικό επιτόκιο αναχρηματοδότησης στο 3%
31 Δεκ. 1998	Καθιερώνονται οι ισοτιμίες μετατροπής των 11 συμμετεχόντων νομισμάτων στο ευρώ από 1 Ιαν. 1999
4 Ιαν. 1999	Ξεκινάνε οι συναλλαγές σε ευρώ και τίθεται σε λειτουργία ο ΜΣΙ ΙΙ
9 Απρ. 1999	Η ΕΚΤ μειώνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης από το 3% στο 2,5%
5 Νοεμ. 1999	Η ΕΚΤ αυξάνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 3%
27 Ιαν. 2000	Το ευρώ υποχωρεί κάτω από την ονομαστική ισοτιμία του με το δολάριο για πρώτη φορά
4 Φεβ. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 3,25%
17 Μαρ. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 3,5%
28 Απρ. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 3,75%
9 Ιουν. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 4,25%
19 Ιουν. 2000	Η Ελλάδα εξασφάλισε την συμμετοχή της στο ενιαίο νόμισμα από 1 Ιαν. 2001
28 Ιουν. 2000	Η ΕΚΤ μετατρέπει τα επιτόκια στις πράξεις αναχρηματοδότησης από σταθερό σε ανταγωνιστικό σύστημα επιτοκίων
1 Σεπ. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 4,5% στο 4,75%
22 Σεπ. 2000	Η ΕΚΤ σε συνεργασία με τις κεντρικές τράπεζες των ΗΠΑ της Μεγάλης Βρετανίας και της Ιαπωνίας παρεμβαίνουν στις αγορές συναλλάγματος για να στηρίξουν το εξασθενημένο ευρώ
28 Σεπ. 2000	Δημοψήφισμα στη Δανία αποφασίζει για τη μη ένταξη της στην ευρωζώνη
6 Οκτ. 2000	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 4,75%
26 Οκτ. 2000	Το ευρώ υποχωρεί στο €1 = \$0,8252
10 Μαΐου 2001	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 4,50%
31 Αυγ. 2001	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 4,25%
18 Σεπ. 2001	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 3,75%

9 Νοεμ. 2001	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 3,25%%
1 Ιαν. 2002	Έκδοση και εισαγωγή των χαρτονομισμάτων και κερμάτων στον ευρώ
15 Ιουλ. 2002	Το ευρώ υπερβαίνει την ονομαστική ισοτιμία του με το αμερικάνικο δολάριο €1 = \$1,0024
6 Δεκ. 2002	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 2,75%
17 Μαρ. 2003	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 25 μονάδες βάσης στο 2,50%
23 Μαΐου 2003	Το ευρώ υπερβαίνει προσωρινά την ισοτιμία του στις 4/1/99
6 Ιουν. 2003	Η ΕΚΤ μειώνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 50 μονάδες βάσης στο 2%
14 Σεπ. 2003	Στη Σουηδία υπερψηφίζεται η μη συμμετοχή της χώρας στην ευρωζώνη κατά ποσοστό 56,1% έναντι 41,8%
27 Νοεμ. 2003	Το ευρώ υπερβαίνει και πάλι προσωρινά την ισοτιμία του στις 4/1/99 και μένει σταθερό για 2 χρόνια €1 = \$1,1902
28 Δεκ. 2004	Το ευρώ αγγίζει νέα ιστορικά υψηλά €1 = \$1,3633
8 Νοεμ. 2005	Το ευρώ πέφτει προσωρινά πιο χαμηλά από την ισοτιμία του στις 4/1/99 φτάνοντας σε χαμηλό €1 = \$1,1667 στις 15 Νοεμ.
6 Δεκ. 2005	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 2% σε 2,25%
8 Μαρ. 2006	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 2,25%% σε 2,5%
15 Ιουν. 2006	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 2,5%% σε 2,75%
9 Αυγ. 2006	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 2,75% σε 3%
11 Οκτ. 2006	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 3% σε 3,25%
13 Δεκ. 2006	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 3,25% σε 3,5%
1 Ιαν. 2007	Η Σλοβενία εισέρχεται στην ευρωζώνη ως 13ο μέλος
14 Μαρ. 2007	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 3,5% σε 3,75%
13 Ιουν. 2007	Η ΕΚΤ αυξάνει το ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης από 3,75% σε 4,0%
1 Οκτ. 2007	Το ευρώ φτάνει σε νέο ιστορικό υψηλό έναντι του δολαρίου €1 = \$1,4232
1 Ιαν. 2008	Η Μάλτα και η Κύπρος εντάσσονται στην ευρωζώνη αυξάνοντας τον αριθμό των μελών σε 15
Όλες οι ισοτιμίες στον πίνακα αυτό είναι οι επίσημες ισοτιμίες της ΕΚΤ βασισμένες στην ημερήσια διαδικασία συλλογής μεταξύ των κεντρικών τραπεζών εντός και εκτός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, η οποία πραγματοποιείται στις 14:15 ώρα ΕΚΤ.	

2.2.1 Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ)

Το ΕΣΚΤ αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, είτε έχουν υιοθετήσει το ευρώ είτε όχι. Κύριος σκοπός του είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Για το σκοπό αυτό, αποστολή του ΕΣΚΤ είναι:

- η χάραξη και εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής της «ζώνης ευρώ»
- η διενέργεια πράξεων συναλλάγματος
- η κατοχή και διαχείριση των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων των κρατών μελών της «ζώνης ευρώ»
- η προώθηση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών.

Οι νομισματικές λειτουργίες και πράξεις που διασφαλίζονται από το ΕΣΚΤ περιλαμβάνουν ειδικότερα:

- το άνοιγμα λογαριασμών στην ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες για τους πιστωτικούς οργανισμούς, τους δημόσιους και άλλους οργανισμούς που παρεμβαίνουν στην αγορά
- τις πράξεις «open market» και τις πιστωτικές πράξεις
- την επιβολή στους πιστωτικούς οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι στα κράτη μέλη σχηματισμού υποχρεωτικών αποθεματικών
- τις πράξεις με τους δημόσιους οργανισμούς
- την έκδοση κανονισμών για την αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα των συστημάτων πληρωμών και αντιστάθμισης
- τις σχέσεις με τις κεντρικές τράπεζες και τους πιστωτικούς οργανισμούς τρίτων χωρών και τους διεθνείς οργανισμούς.

2.3 Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) είναι το χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποστολή την απαρακόλυτη (χωρίς εμπόδια) ανάπτυξη της κοινής αγοράς για το συμφέρον της Κοινότητας. Ο ρόλος της ΕΤΕπ καθορίστηκε από τη Συνθήκη της Ρώμης(1958), όπως αυτή τροποποιήθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1987), τη Συνθήκη για την ΕΕ (1992), τη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1998) και τη Συνθήκη της Νίκαιας (2001). Για το σκοπό αυτό και χωρίς να επιδιώκει κέρδος, η ΕΤΕπ χορηγεί μακροπρόθεσμα δάνεια για επενδύσεις κεφαλαίου που προάγουν την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και ολοκλήρωση της Ένωσης. Η ΕΤΕπ είναι μια ευέλικτη και συμφέρουσα πηγή χρηματοδότησης και αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα στον κόσμο, με ύψος ετήσιων χορηγήσεων 33 δισ. Ευρώ. Η ΕΤΕπ πραγματοποιεί επενδύσεις. Η ΕΤΕπ έχει χωριστή νομική προσωπικότητα και χρηματοδοτική αυτονομία. Μέλη της είναι τα κράτη μέλη της ΕΕ και διαθέτει τα παρακάτω όργανα:

- **Σώμα Διοικητών:** Αποτελείται από τους υπουργούς που ορίζουν τα κράτη μέλη, δηλαδή συνήθως τους υπουργούς Οικονομικών. Κύριες αρμοδιότητες του σώματος είναι ο καθορισμός κατευθυντήριων γραμμών για την πιστωτική πολιτική, η έγκριση του προϋπολογισμού και του ετήσιου απολογισμού, η δέσμευση της Τράπεζας

σχετικά με χρηματοδοτικές επιχειρήσεις εκτός ΕΕ και η λήψη αποφάσεων σχετικά με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Τέλος, το Σώμα Διοικητών διορίζει τα μέλη του Σώματος Διευθυντών, της Επιτροπής Διαχείρισης και της Ελεγκτικής Επιτροπής.

- **Σώμα Διευθυντών:** Διαθέτει 24 μέλη διοριζόμενα από τα κράτη μέλη και ένα μέλος διοριζόμενο από την Επιτροπή και είναι υπεύθυνο για τις δανειοληπτικές και δανειοδοτικές δραστηριότητες της ΕΤΕπ.
- **Επιτροπή Διαχείρισης:** Ελέγχει όλες τις τρέχουσες υποθέσεις, δίνει τη γνώμη της στους Διευθυντές για τη λήψη αποφάσεων και επιβλέπει την εφαρμογή τους.
- **Ελεγκτική Επιτροπή:** Με βάση τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται, επιβεβαιώνει ότι όλες οι ενέργειες της Τράπεζας υπόκεινται στην αρχή της νομιμότητας.

Οι χρηματοδοτούμενες από την ΕΤΕπ επενδύσεις οφείλουν να συμβάλλουν στην υλοποίηση ενός ή και περισσότερων από τους παρακάτω κοινοτικούς στόχους:

1. Οικονομική ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιοχών.
2. Βελτίωση των ευρωπαϊκών υποδομών σε τομείς, όπως οι μεταφορές και οι τηλεπικοινωνίες
3. Προστασία του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής.
4. Πραγματοποίηση των κοινοτικών στόχων στον τομέα της ενέργειας.
5. Ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας.
6. Επέκταση και εκσυγχρονισμός των υποδομών στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης.
7. Στήριξη των δραστηριοτήτων των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων.

Η ΕΤΕπ στοχεύει στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής ιδιαίτερα στην περιφέρεια. Η υποστήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης είναι πρωταρχικό έργο της και πολύ περισσότερες από τις μισές χορηγήσεις της διοχετεύονται σε παραγωγικές επενδύσεις σε περιοχές που υστερούν από πλευράς ανάπτυξης ή που αντιμετωπίζουν βιομηχανική παρακμή. Στα άμεσα οφέλη που προσφέρουν στους πολίτες οι δανειοδοτικές δραστηριότητες της ΕΤΕπ περιλαμβάνονται νέες εταιρίες, νέες θέσεις εργασίας, καλύτερες επικοινωνίες και καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος. Τα δάνεια της Τράπεζας δεν χορηγούνται σύμφωνα με κάποιο σύστημα ποσοτώσεων. Καθορίζονται από τις προτεραιότητες της κοινοτικής πολιτικής και από τις ανάγκες των οικονομικών φορέων. Οι χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ για την περιφερειακή ανάπτυξη συχνά συμβαδίζουν με τις επιδοτήσεις που χορηγούν τα Διαθρωπικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ταμείο Συνοχής. Προκειμένου να διασφαλίσει τη συμπληρωματικότητα των δανείων και των επιδοτήσεων, η Τράπεζα συνεργάζεται στενά με την Επιτροπή και συμμετέχει στην προετοιμασία και εφαρμογή των προγραμμάτων διαρθρωτικής υποστήριξης.

Η ΕΤΕπ μαζί με την Επιτροπή και τον τραπεζικό τομέα, δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ), με σκοπό την παροχή εγγυήσεων για τη χρηματοδότηση των διευρωπαϊκών δικτύων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η Ένωση είναι στρατευμένη σε μια προσπάθεια ενίσχυσης των οικονομιών των κρατών μελών, της ανταγωνιστικότητάς τους και της ικανότητάς τους να δημιουργηθούν νέες θέσεις απασχόλησης. Επιδιώκοντας τους στόχους αυτούς, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τις πρόσφατες συνεδριάσεις του, κάλεσε την Τράπεζα να αναλάβει σημαντικό ρόλο στο πρόγραμμα οικονομικής ανάκαμψης της Ένωσης. Ανταποκρινόμενη η Τράπεζα επιτάχυνε τις χρηματοδοτήσεις της για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας.

Η Τράπεζα δημιούργησε μια ειδική δανειοδοτική “θυρίδα” με χρηματοδοτικές διευκολύνσεις προσαρμοσμένες στα χαρακτηριστικά των σχεδίων προτεραιότητας που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν το 1994. οι μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις της ανταποκρίνονται ακριβώς στις ειδικές ανάγκες αυτών των μεγάλης κλίμακας μακροπρόθεσμων σχεδίων.

Αν και η Ένωση είναι το επίκεντρο των δραστηριοτήτων της, η ΕΤΕπ συμβάλλει, επίσης, στην εφαρμογή του χρηματοδοτικού σκέλους των πολιτικών συνεργασίας της Ένωσης με χώρες που δεν είναι μέλη της. Σήμερα, η Τράπεζα αναπτύσσει δραστηριότητα σε περισσότερες από 100 τέτοιες χώρες: υποστηρίζοντας σχέδια οικονομικής ανάπτυξης στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ενθαρρύνοντας διασυνοριακά σχέδια υποδομής και προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και την ανάπτυξη του παραγωγικού ιδιωτικού τομέα στις μεσογειακές χώρες που δεν είναι μέλη της Ένωσης, βοηθώντας την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή, τόσο στο Λίβανο, όπου η ΕΤΕπ υποστηρίζει σχέδια ανοικοδόμησης, όσο και στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη, στις 70 χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση της Λομέ και είναι από πολύ καιρό δικαιούχοι δανείων της ΕΤΕπ, καθώς επίσης στην Νότια Αφρική, χρηματοδοτώντας σχέδια αμοιβαίου ενδιαφέροντος σε τομείς, όπως η μεταφορά τεχνολογίας, η δημιουργία κοινών επιχειρήσεων (joint-ventures) και η προστασία του περιβάλλοντος, σε χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής που έχουν υπογράψει συμφωνίες συνεργασίας με την Ένωση. Η ΕΤΕπ προκειμένου να πραγματοποιήσει διάφορες επενδυτικές κινήσεις χρειάζεται κεφάλαια τα οποία αντλεί από πηγές κεφαλαίων.

Τα σχέδια που υποστηρίζονται με τα δάνεια της ΕΤΕπ επιβαρύνονται με το χαμηλότερο δυνατό επιτόκιο. Η Τράπεζα αντλεί το κύριο μέρος των πόρων της από τις κεφαλαιαγορές όπου, χάρη στην άριστη πιστοληπτική της ικανότητα (AAA), μπορεί να δανείζεται με τους καλύτερους δυνατούς όρους και να μεταβιβάζει το πλεονέκτημα αυτό στους φορείς των επενδυτικών σχεδίων. Αποτελώντας μία από τις κυριότερες περιουσίες στις κεφαλαιαγορές, η ΕΤΕπ συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξή τους, ιδιαίτερα όσον αφορά τις νεοεμφανιζόμενες αγορές της Ένωσης.

Η ΕΤΕπ πραγματοποιεί σχέδια τα οποία επιλέγονται σύμφωνα με μία διαδικασία.

1. Ατομικά και σφαιρικά δάνεια: Οι δανειοδοτούμενοι ανάδοχοι των σχεδίων μπορεί να είναι φορείς δημόσιοι ή και ιδιωτικοί. Τα σχέδια μπορεί να αφορούν όλους τους τομείς της οικονομίας, από την ενέργεια και τις τηλεπικοινωνίες, ως τις μεταφορές και τη γεωργία. Η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί τις επενδύσεις μεγάλου μεγέθους (από 25 εκατ. Ευρώ και πάνω) άμεσα, υπό τη μορφή ατομικών δανείων προς τον ανάδοχο ή έναν ενδιάμεσο χρηματοδότη. Οι επενδύσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους χρηματοδοτούνται έμμεσα από την ΕΤΕπ, μέσω γενικευμένων δανείων προς τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα που κινούνται σε ευρωπαϊκό, εθνικό ή και τοπικό επίπεδο. Ενδιάμεσοι χρηματοδοτικοί οργανισμοί για τη χορήγηση γενικευμένων δανείων είναι στην Ελλάδα η Bank Nationale de Paris και Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων για τη Βιομηχανική Ανάπτυξη. Για τη χορήγηση ατομικών δανείων αμέσως από την ΕΤΕπ, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να απευθύνονται είτε στα κεντρικά γραφεία της τράπεζας στο Λουξεμβούργο είτε σε ένα από τα εξωτερικά γραφεία που βρίσκονται στη Ρώμη, την Αθήνα, τη Λισσαβόνα, τις Βρυξέλλες και τη Μαδρίτη.

2. Εκλεξιμότητας και αξιολόγηση: Η εξέταση των προτεινόμενων σχεδίων περιλαμβάνει δύο φάσεις και πραγματοποιείται σε στενή συνεργασία με τον ανάδοχο του σχεδίου. Σε πρώτη φάση, εξετάζεται η επιλεκτικότητα του σχεδίου, δηλαδή το κατά πόσο το προτεινόμενο σχέδιο εναρμονίζεται με τους κοινοτικούς στόχους που αναφέρθηκαν πιο πάνω και για την υλοποίηση των οποίων οφείλει να μεριμνά η ΕΤΕπ. Σε δεύτερη φάση εκτιμάται η φυσική βιωσιμότητα το οικονομικό ενδιαφέρον και το χρονοδιάγραμμα της επένδυσης.

Σημασία αποδίδεται ακόμα:

- στο σεβασμό των κανόνων που αφορούν τους μειοδοτικούς διαγωνισμούς στο κόστος του σχεδίου στην ποιότητα των χρηματοδοτικών και τεχνικών συνεργατών,
- στην οικονομική κατάσταση του αναδόχου, καθώς και στις προτεινόμενες εγγυήσεις.

Πριν τη λήψη οποιασδήποτε χρηματοδοτικής απόφασης, εξετάζεται η βιωσιμότητα του σχεδίου σε οικονομικό, τεχνικό, περιβαλλοντολογικό και χρηματοδοτικό επίπεδο και ζητείται η γνώμη του ενδιαφερόμενου κράτους – μέλους και της Επιτροπής. Στη συνέχεια, το σχέδιο υποβάλλεται προς έγκριση στο Σώμα Διευθυντών και την Επιτροπή Διαχείρισης της ΕΤΕπ. Ιδιαίτερη σημασία για την έγκριση οποιουδήποτε χρηματοδοτούμενου σχεδίου αποδίδεται στην εκτίμηση των περιβαλλοντολογικών του συνεπειών.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό αναφέρονται: -στην αναγνώριση των πιθανών κινδύνων για το περιβάλλον και τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων, -στην εκτίμηση του κόστους και των οικονομικών και χρηματοδοτικών πλεονεκτημάτων των επενδύσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον, -στην εκτίμηση της σύλληψης του σχεδίου και των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης και της τεχνικής δυνατότητας των σχεδίων να σέβονται τους περιβαλλοντολογικούς κανονισμούς, -στην εκτίμηση των σχεδίων υπό το πρίσμα της ισχύουσας και προβλεπόμενης περιβαλλοντολογικής νομοθεσίας. Η ΕΤΕπ παρακολουθεί από κοντά την εξέλιξη των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων με τακτικούς ελέγχους, έχοντας μάλιστα και τη δυνατότητα κάλυψης τυχόν συμπληρωματικών αναγκών του έργου.

Η ΕΤΕπ δραστηριοποιείται σε συγκεκριμένους τομείς, οι οποίοι είναι:

Περιφερειακή ανάπτυξη

Το μεγαλύτερο μέρος της δανειοδοτικής δραστηριότητας της ΕΤΕπ έχει στόχο την εξισορρόπηση των ανισοτήτων ανάμεσα στις διάφορες περιοχές της ΕΕ με τη χρηματοδότηση μεγάλου φάσματος επενδύσεων προς όφελος των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών. Σε συνεργασία με την Επιτροπή, η ΕΤΕ επενδύει κεφάλαια για την βελτίωση των μεταφορικών, τηλεπικοινωνιακών και ενεργειακών υποδομών των περιοχών αυτών, πολλές φορές μάλιστα και υπό μορφή μη επιστρεψίμων δανείων. Η Τράπεζα συνεργάζεται στενά με τα άλλα χρηματοδοτικά όργανα της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, με στόχο την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού επιπέδου συγχρηματοδότησης, προς όφελος των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών.

Το στρατηγικό πλαίσιο για τη μελλοντική της ΕΤΕπ, όπως καθορίστηκε από τη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου 1998, θέτει στην πρώτη γραμμή των δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ τη συγκέντρωση των προσπαθειών για ανάπτυξη στις περιφερειακές οικονομικές ζωές της ΕΕ. Πέρα από τα ατομικά δάνεια, η ΕΤΕπ χορηγεί εκτεταμένα σφαιρικά δάνεια μικρής και μεσαίας διάστασης για την ενίσχυση των υποδομών και των ΜΜΕ στις ζώνες περιφερειακής ανάπτυξης. Η σταθερή τάση ιδιωτικοποίησης καθιστά πιθανή στο μέλλον μια αύξηση των επενδύσεων της ΕΤΕπ σε σχέδια με ανάδοχους μικτούς, που αποτελούνται δηλαδή από συνεργαζόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

2.4 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είναι πλειοψηφικός μέτοχος του Ταμείου και αμφότεροι αποτελούν τον «όμιλο ΕΤΕπ». Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων συστήθηκε το 1994 για την παροχή βοήθειας στις μικρές επιχειρήσεις.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων παρέχει επιχειρηματικό κεφάλαιο στις μικρές – μεσαίες εταιρίες (ΜΜΕ), ιδίως στις νέες εταιρίες και στις επιχειρήσεις τεχνολογικού προσανατολισμού. Παρέχει εγγυήσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (όπως τράπεζες) για την κάλυψη των δανείων τους προς τις ΜΜΕ. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα: δεν χορηγεί δάνεια και επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις, ούτε επενδύει άμεσα σε εταιρίες. Αντίθετα, λειτουργεί μέσω τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ενδιάμεσων. Χρησιμοποιεί είτε δικούς του πόρους είτε τους πόρους που του έχουν εμπιστευθεί η ΕΤΕπ ή η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Ταμείο δραστηριοποιείται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην Κροατία, την Τουρκία και σε τρεις χώρες της ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία).

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΜΕ) ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα έχει συνάψει συμφωνία δανείου ύψους €50εκ. με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), εκ μέρους και για λογαριασμό του Συνεργατικού Κινήματος, για χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους επιτοκίου και ευέλικτα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής. Στα πλαίσια της συμφωνίας αυτής, η Συνεργατική Αλληλεγγύης συμμετέχει στο πρόγραμμα στήριξης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων από την ΕΤΕπ.

Πλεονεκτήματα: Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, όντας αξιολογημένη (rated) στην ανώτερη δυνατή πιστοληπτική βαθμίδα (AAA), είναι σε θέση να αντλεί κεφάλαια από τις αγορές (capital markets) με ευνοϊκούς όρους. Οι ευνοϊκοί αυτοί όροι μεταφέρονται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω των δανείων που χορηγούνται σε συνεργασία με την εταιρία μας. Οι ΜΜΕ ενημερώνονται συγκεκριμένα και ατομικά σχετικά με την συμμετοχή της ΕΤΕπ στην χρηματοδότησή τους και για την επίδραση που αυτή έχει στους χρηματοδοτικούς όρους του δανείου που τους χορηγείται.

Σε μια περίοδο που οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η Συνεργατική Αλληλεγγύη συμμετέχει ενεργά και δυναμικά στην στήριξη και την ανάπτυξη των ΜΜΕ, προσφέροντας ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης για κάθε επιχειρησιακή τους ανάγκη.

Η χρηματοδότηση αυτή απευθύνεται στις αυτόνομες Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις με προσωπικό λιγότερο των 250 ατόμων ή/και με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο των €50εκ. Αυτόνομη θεωρείται μια επιχείρηση όταν:

- Λιγότερο από το 25% του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης ανήκει σε άλλη εταιρία
- Εάν το μετοχικό της κεφάλαιο ανήκει σε ποσοστό άνω του 25% σε άλλη εταιρία, τότε ο όμιλος δεν πρέπει να εργοδοτεί πάνω από 250 άτομα
- Εξαιρούνται εταιρίες συμμετοχών (financial holding companies) και εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing companies).

Η δανειοδότηση στοχεύει στην ανάπτυξη Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην Κύπρο και αφορά ειδικότερα τα εξής:

- Αγορά, ανακαίνιση/αντικατάσταση/ανανέωση, επέκταση στοιχείων παγίου ενεργητικού (π.χ. κτήρια, μηχανήματα, εξοπλισμός): εξαιρείται η αγορά γης, έκτος και εάν θεωρείται απαραίτητη για την επένδυση
- Επένδυση σε στοιχεία άυλου ενεργητικού (π.χ. δαπάνες αναφορικά με έρευνα και ανάπτυξη – Research & Development)
- Μόνιμες ανάγκες κεφαλαίου κίνησης που απαιτούν 2έτη τουλάχιστο περίοδο χρηματοδότησης για σκοπούς ανάπτυξης μιας επεκτεινόμενης Μικρομεσαίας Επιχείρησης.

Δεν επιτρέπεται η αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανείων.

Δεν επιτρέπεται επίσης η χρηματοδότηση αμιγώς οικοδομικής δραστηριότητας (developers) και δραστηριότητας χρηματοοικονομικής φύσης (π.χ. εξαγορά επιχείρησης)

Το ύψος του δανείου κυμαίνεται από €50,000 μέχρι €850,000. Το επιτόκιο του δανείου είναι ευνοϊκό συγκριτικά με τις συνθήκες της αγοράς και τους συνήθεις όρους δανειοδότησης. Τα δάνεια αυτά που χορηγούνται έχουν διάρκεια από 2 μέχρι 12 χρόνια, συμπεριλαμβανομένης και της περιόδου χάριτος η οποία ανέρχεται σε 2 χρόνια.

Για την χορήγηση του δανείου υπάρχουν και άλλοι ειδικοί όροι οι οποίοι θα πρέπει να τηρούνται. Οι όροι αυτοί είναι οι εξής:

- Η εγκεκριμένη για χρηματοδότηση ΜΜΕ δεσμεύεται να επιτρέψει σε πρόσωπα που καθορίζονται από την εταιρία μας ή/και την ΕΤΕπ να επισκέπτονται και να επιθεωρούν τους χώρους που αποτελούν – σχετίζονται με το Έργο και να διενεργούν τους ελέγχους που αυτοί κρίνουν κατάλληλους.
- Η εγκεκριμένη για χρηματοδότηση ΜΜΕ αποδέχεται ότι η εταιρία μας θα παρέχει οποιαδήποτε σχετική με τη χρηματοδότηση της πληροφόρηση στην ΕΤΕπ.

2.5 Νέες Τραπεζικές Υπηρεσίες

Κατά την τελευταία εικοσαετία το τραπεζικό σύστημα γίνεται αντικείμενο συνεχών και μεγάλων μεταβολών με αποτέλεσμα την ομοιογενοποίησή του σε μεγάλο βαθμό διεθνώς. Οι μεταβολές αυτές οφείλονται σε σημαντικό βαθμό από τις τεράστιες θεσμικές αλλαγές που οδήγησαν στην “απελευθέρωση” του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι αλλαγές αυτές περιλαμβάνουν την άρση πληθώρας διοικητικών κανόνων από το πιστωτικό σύστημα, την

κατάργηση των πολλαπλών δεσμεύσεων και επιτοκίων, την απελευθέρωση των συναλλαγών των αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων και τη σύγκλιση των κανόνων ελέγχου και εποπτείας του συστήματος.

Η ταχύτατη ανάπτυξη των συναλλαγών οδήγησε και σε νέες ανάγκες για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, αυξάνοντας ταχύτητα τόσο την ποιότητα όσο και την ποσότητα των υπηρεσιών. Έτσι, τα παραδοσιακά μέσα πληρωμών υποκαθίστανται ταχύτατα από τις επιταγές και το πλαστικό χρήμα. Η χρήση των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών οδήγησε σε νέα μορφή διαμεσολάβησης και ελέγχου, όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι μόνο από τις νέες εταιρίες διακανονισμού αλλά ακόμα και από αλυσίδες πολυκαταστημάτων που μέσω των καρτών παρέχουν ουσιαστικά καταναλωτική πίστη.

Με όχι τόσο μεγάλη ταχύτητα βλέπουμε ότι αναπτύσσεται μια ακόμα τραπεζική λειτουργία που αφορά τους “διακανονισμούς” και τους “συμψηφισμούς” η πρακτική της οποίας δίνει στην τράπεζα και στο δίκτυο της ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Βέβαια αυτή η λειτουργία αφορά την κάθε χώρα που διαθέτει το δικό της σύστημα, ενώ δεν έχει προχωρήσει ικανοποιητικά η διεθνοποίηση ενός συστήματος συμψηφισμού. Ορισμένα παραδείγματα αποτελούν:

- Το SWIFT, που αποτελεί ουσιαστικά σύστημα αυτόματης μεταβίβασης εντολών
- Το Euroclear (ή το CEDEL) που συγκεντρώνεται μέχρι τώρα στην Ευρωαγορά με το διακανονισμό συναλλαγών τίτλων (ομολόγων) έναντι μετρητών.
- Το IBOS, που ξεκίνησε με πρωτοβουλία ορισμένων τραπεζών (banco Santander και Royal Bank of Scotland) αποτελεί ένα on-line σύστημα τραπεζικών συναλλαγών, που συνδέει τα δίκτυα των τραπεζών και έχει μικρή μέχρι τώρα διεθνή αποδοχή (CCF, BCI).

.Στις σημαντικές εξελίξεις της εικοσαετίας πρέπει να συμπεριληφθεί και η είσοδος και διάδοση νέων τεχνολογιών, κυρίως της πληροφορικής, σε όλες τις φάσεις λειτουργίας των τραπεζών. Οι Goddard et al. (2001) αναφέρουν ότι οι τραπεζικές υπηρεσίες επηρεάζονται από την πρόοδο στις τεχνολογίες πληροφορικής με 2 τρόπους:

1. συμβάλλοντας σημαντικά στη μείωση κόστους που αφορά στην διαχείριση πληροφοριών όπου οι αυτοματοποιημένοι μηχανισμοί υποκαθιστούν τις γραφειοκρατικές διαδικασίες εντάσεως εργασίας.
2. αλλάζοντας τους τρόπους με τους οποίους οι πελάτες έχουν πρόσβαση στα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες, κυρίως μέσω των αυτόματων καναλιών διανομής από απόσταση.

Πιο αναλυτικά κάποιες από τις νέες τεχνολογίες που εισήλθαν στις τραπεζικές υπηρεσίες είναι οι εξής:

- 1. ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΜΕΤΡΗΤΩΝ (Automated teller machine or ATM):** Το ATM είναι μια ηλεκτρονική συσκευή τηλεπικοινωνιών η οποία παρέχει στους πελάτες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικές συναλλαγές σε δημόσιο χώρο χωρίς την ανάγκη για ένα ταμείο και κάποιο τραπεζικό υπάλληλο – ταμιά. Χρησιμοποιώντας ένα ATM οι πελάτες μπορούν να έχουν πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς τους προκειμένου να κάνουν αναλήψεις μετρητών, έλεγχο των υπολοίπων των λογαριασμών τους καθώς και να αγοράζουν προπληρωμένες πιστωτικές. Αν το νόμισμα που αποσύρθηκε από το

ΑΤΜ είναι διαφορετικό από εκείνο που είναι εκφρασμένος ο τραπεζικός λογαριασμός τότε τα χρήματα θα πρέπει να μετατραπούν στην επίσημη τιμή συναλλάγματος. Συνεπώς, το ΑΤΜ παρέχει συχνά μια από τις καλύτερες επίσημες συναλλαγματικές ισοτιμίες για τους ξένους και επίσης χρησιμοποιείται ευρέως για το σκοπό αυτό.

2. **MOBILE BANKING:** (επίσης γνωστό και ως m-banking, mbanking, SMS Banking) είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για τη διενέργεια ελέγχων ισορροπίας, κίνηση λογαριασμών, πληρωμών και άλλων τραπεζικών συναλλαγών μέσω κινητής συσκευής, όπως ένα κινητό τηλέφωνο ή ένα Personal Digital Assistant (PDA). Οι πρώτες υπηρεσίες mobile banking προσφέρθηκαν μέσω SMS. Η έλευση του Διαδικτύου επέτρεψε νέους τρόπους για τη διεξαγωγή τραπεζικών εργασιών, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων θεσμών, όπως οι online τράπεζες σε απευθείας σύνδεση μεσίτες και διαχειριστές του πλούτου. Τα ιδρύματα αυτά εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν ένα μικρό ποσοστό της βιομηχανίας.
3. **ONLINE BANKING (Internet Banking or E-Banking):** επιτρέπει στους πελάτες του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος τη διεξαγωγή οικονομικών συναλλαγών σε μια ασφαλή ιστοσελίδα που διαχειρίζεται το ίδρυμα το οποίο μπορεί να είναι μια λιανική ή εικονική τράπεζα, πιστωτική ένωση ή κοινωνία κτιρίου. Για να έχει ο πελάτης πρόσβαση στις online τραπεζικές εγκαταστάσεις ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, πρέπει ο ίδιος να έχει πρόσβαση στο Internet, να έχει εγγραφεί στο ίδρυμα για τη χρησιμοποίηση της υπηρεσίας και να έχει δημιουργήσει κάποιο κωδικό πρόσβασης για να ελέγχεται. Ο κωδικός πρόσβασης για τις ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές είναι συνήθως διαφορετικός από αυτόν για την τηλεφωνική τραπεζική συναλλαγή.
4. **ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ (Telephone Banking):** είναι μια υπηρεσία που παρέχεται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, το οποίο επιτρέπει στους πελάτες της να εκτελούν κάποιες τραπεζικές συναλλαγές μέσω τηλεφώνου. Οι περισσότερες τραπεζικές υπηρεσίες τηλεφωνίας χρησιμοποιούν ένα αυτοματοποιημένο σύστημα τηλεφωνητή – τηλέφωνο με ανταπόκριση του πληκτρολογίου του τηλεφώνου ή δυνατότητες φωνητικής αναγνώρισης. Με την προφανή εξαίρεση των αναλήψεων μετρητών και των καταθέσεων προσφέρει σχεδόν όλα τα χαρακτηριστικά μιας αυτοματοποιημένης μηχανής αφηγητών.
5. **VIDEO BANKING:** είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση τραπεζικών συναλλαγών ή επαγγελματικές διαβουλεύσεις μέσω απομακρυσμένης σύνδεσης βίντεο. Τραπεζικό βίντεο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω ειδικών κατασκευασμένων μηχανημάτων τραπεζικών συναλλαγών ή μέσω τηλεδιάσκεψης με το υποκατάστημα της τράπεζας.

Όλες οι παραπάνω νέες τεχνολογίες αναφέρονται στην αυτοματοποίηση ενός σημαντικού τμήματος σημαντικού και συνεχώς αυξανόμενου τμήματος των λιανικών εργασιών. Ο πίνακας που ακολουθεί αναφέρεται στις τεχνολογίες που έφεραν ριζικές αλλαγές και οδήγησαν τις τράπεζες τα τελευταία χρόνια να αυτοματοποιήσουν τις λειτουργίες του και να μειώσουν τον ανταγωνισμό κόστους που επικρατεί.

Πίνακας 2.2 Νέες τεχνολογίες στον τραπεζικό κλάδο	
Τεχνολογίες διαχείρισης εργασιών (business management technologies)	Τεχνολογίες που αφορούν συναλλαγές με πελάτες (customer-facing technologies)
συστήματα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου	ATMs
συστήματα εξόρυξης δεδομένων (data mining)	EFTPOS
συστήματα αποθήκευσης δεδομένων (data warehousing)	telephone banking
Τεχνολογίες κύριων διαδικασιών (core-processing technologies)	internet banking
συστήματα επεξεργασίας επιταγών	e-money
συστήματα έκδοσης καταστάσεων	συστήματα διαχείρισης πελατειακών σχέσεων (customer relationship management systems)
συστήματα επιτοκίων και χρεώσεων	συστήματα χρηματοδότησης
Τεχνολογίες υποστήριξης και ολοκλήρωσης (support and integration technologies)	συστήματα ανθρώπινου δυναμικού

2.6 Θεσμικό πλαίσιο

Από τα τέλη της δεκαετίας του 70 έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την θεσμική θεμελίωση, εγκαθίδρυση και λειτουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς μέσω κάποιων νομοθετικών αλλαγών που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Η συνθήκη της Ρώμης το 1957, η Ενιαία Τραπεζική Πράξη το 1987 και η Συνθήκη του Μάαστριχ για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1993 συνέβαλαν καθοριστικά στην θεσμική θεμελίωση της ενιαίας τραπεζικής αγοράς ως συστατικό στοιχείο του ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου στην Ευρώπη.

Πίνακας 2.3 Νομοθετικό πλαίσιο ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής χρηματοπιστωτικής αγοράς

1977	Πρώτη Τραπεζική οδηγία (First Banking Directive)
------	--

1985	«Λευκή Βίβλος» για την Ολοκλήρωση της Εσωτερικής Αγοράς (White Paper on the Completion of the Internal Market)
1987	Ενιαία Τραπεζική Πράξη (Single European Act)
1988	Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια - Βασιλεία I (Basel Capital Accord-Basel I).
1988	Οδηγία για την Απελευθέρωση της Κινήσεως Κεφαλαίων (Directive on liberalization of capital flows)
1989	Δεύτερη Τραπεζική οδηγία (Second Banking Directive)
1992	Συνθήκη του Μάαστριχτ (Maastricht Treaty)
1992	Οδηγία για τα Μεγάλα «Ανοίγματα» (Large Exposures Directive)
1993	Οδηγία για τις Επενδυτικές Υπηρεσίες (Investment Services Directive)
1994	Οδηγία για την Εγγύηση Καταθέσεων (Directive on Deposit guarantees schemes)
1999	Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια -Βασιλεία II (Basel II)
1999-2005	Πρόγραμμα Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (Financial Services Action Plan)
2000	Οδηγία για το Ηλεκτρονικό Χρήμα (E-money Directive)
2001	Οδηγία για την Εξυγίανση και την Εκκαθάριση Πιστωτικών Ιδρυμάτων (Directive on the Reorganisation and Windening- up of Credit Institutions)
2001	Κανονισμός για την Σύσταση της Ευρωπαϊκής Εταιρείας (Regulation on the European Company Statute)
2002	Οδηγία για τους Χρηματοοικονομικούς Ομίλους (Financial Conglomerates Directive)
2004	Οδηγία για τις Εξαγορές στην Ε.Ε. (EU Takeovers Directive)
2005-2010	«Λευκή Βίβλος» για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (White paper on Financial Services Policy)
2006-2008	Οδηγία για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Capital Requirements Directive)

Πηγή: Εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Έπειτα υπήρξε μια σειρά από πρωτοβουλίες με στόχο την εξασφάλιση των αναγκαίων και επαρκών προϋποθέσεων για την θεσμική θεμελίωση και λειτουργία της ενιαίας τραπεζικής αγοράς. Οι δύο Συντονιστικές Τραπεζικές Οδηγίες (77/780/ΕΟΚ και 89/646/ΕΟΚ) που αναφέρονταν στην ελεύθερη εγκατάσταση και παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από τα πιστωτικά ιδρύματα αλλά και την οδηγία (88/361/ΕΟΚ) για την κατάργηση των περιορισμών στην κίνηση των κεφαλαίων πέτυχαν τις αναγκαίες συνθήκες για την θεσμική ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς. Όσο για τις επαρκές προϋποθέσεις για την λειτουργία της ενιαίας αγοράς μια σειρά από οδηγίες μαζί με τα σύμφωνα της επιτροπής της Βασιλείας συνέβαλαν στην εναρμόνιση των εθνικών ρυθμίσεων για την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, την εξυγίανση και εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων, την

προστασία των καταναλωτών, την διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών, την υιοθέτηση κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας και φερεγγυότητας, τη διαχείριση κινδύνων κ.ο.κ.

Μια άλλη ενέργεια που αξίζει να σημειωθεί είναι το 5ετές διάρκειας Πρόγραμμα Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (ΠΔΧΥ), με στόχο την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μέσα από την υλοποίηση ενός συνόλου νομοθετικών και άλλων μέτρων. Στο ΠΔΧΥ τίθενται τρεις βασικοί στρατηγικοί στόχοι: α) η ουσιαστική εγκαθίδρυση της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τους επενδυτές, δηλαδή της ενιαίας κεφαλαιαγοράς, β) η λειτουργία ελεύθερων και ασφαλών χρηματαγορών για συναλλαγές μικρής αξίας από το ευρύ κοινό και γ) ο εκσυγχρονισμός των κανόνων προληπτικής εποπτείας και ελέγχου των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών φορέων. Με την «Λευκή Βίβλο» το 2005 επιδιώκεται η ενσωμάτωση στις εθνικές νομοθεσίες και η εφαρμογή των ανεκπλήρωτων μέτρων του ΠΔΧΥ που θα οδηγήσουν στην σύγκλιση των εθνικών νομοθετικών πλαισίων για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες έως το 2010.

Αποτελέσματα από αυτή την διαδικασία έχουν γίνει ήδη αισθητά στις ευρωπαϊκές αγορές χρήματος, ομολογιών και κεφαλαίου οι οποίες σύμφωνα με πολλούς μελετητές (π.χ. Carpiello et al., 2006; Cabral et al., 2002; Schuler & Heinemann, 2002) φανερώνουν μεγάλο βαθμό ολοκλήρωσης. Αυτή η διαδικασία όμως δεν φαίνεται να κινείται με τους ίδιους ρυθμούς και για την λιανική τραπεζική. Στην συγκεκριμένη αγορά πέρα από τα εμπόδια λόγω εθνικών διαφορών ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Κοινότητας δημιουργούνται ζητήματα που αφορούν την δυσπιστία και την έλλειψη εμπιστοσύνης των καταναλωτών απέναντι σε ξένα πιστωτικά ιδρύματα, την μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα ξένα πιστωτικά ιδρύματα ως προς τον έλεγχο της αξιοπιστίας των δανειοληπτών και την δυνατότητα άσκησης πολιτικής διαφορισμού τιμών σε ένα σύνολο χρηματοοικονομικών προϊόντων (Barros et al., 2005). Με βάση όμως κάποιες προσπάθειες για την διερεύνηση του βαθμού ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς υπάρχουν ενδείξεις ότι πύρα την πρόοδο που έχει γίνει, δεν έχει επιτευχθεί ακόμα η λειτουργία μιας ουσιαστικά ενιαίας τραπεζικής αγοράς (Dermine, 2006; Sorensen & Gutierrez, 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω οι τράπεζες μέσω της ανταγωνιστικότητας και των κινδύνων που καθημερινά αντιμετωπίζουν από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον τους αποσκοπούν στο κέρδος. Για να το πετύχουν αυτό βασίζονται στις μεθόδους ανάλυσης της κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας τους. Συγκεκριμένα όταν λέμε μεθόδους εννοούμε την χρήση συγκεκριμένων αριθμοδεικτών. Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων της τράπεζας και, σε τελική ανάλυση, της πραγματικής κατάστασης ολόκληρης της τράπεζας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή. Ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διάφορων αριθμοδεικτών αποτελεί μια μέθοδο ανάλυσης η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να μας δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης, αν δε συγκριθεί με άλλους αντιπροσωπευτικούς ή πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δε συσχετιστεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μια σειράς προηγούμενων χρήσεων. Ωστόσο οι αριθμοδείκτες παρουσιάζουν και ορισμένους περιορισμούς. Ο βασικότερος αφορά την ύπαρξη τεράστιου αριθμού δεικτών, που μπορεί να κάνει τη σύγκριση των τραπεζών γεμάτη αντιγνώμεις. Παράλληλα, μείωση του αριθμού των δεικτών μπορεί να μην παριστάνει ολόκληρη την εικόνα της κατάστασης ως μοναδικό μέτρο σύγκρισης, καθώς μεμονωμένοι δείκτες μπορεί να παρέχουν ελλιπή πληροφόρηση (Oberholzer και van derWesthuizen, 2004). Παρόλα αυτά όμως ο λόγος που χρησιμοποιούνται είναι τα πλεονεκτήματα που έχουν. Τα κυριότερα από αυτά είναι τα εξής:

- Είναι απλοί και εύκολοι στην εφαρμογή.
- Τα αποτελέσματά τους εμφανίζονται με απόλυτες τιμές και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συγκρίσεις, υπολογισμούς και αξιολογήσεις.
- Είναι διαθέσιμα τα στοιχεία για τη μέτρηση τους. (Wozniowska, 2008)

3.2 Μέτρηση Κερδοφορίας

Συγκεκριμένα η μέτρηση της κερδοφορίας γίνεται με την χρήση 3 αριθμοδεικτών για τον υπολογισμό της. Αυτοί είναι : ο δείκτης απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων/ ROE (Return on Equity), ο δείκτης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων/ ROA (Return on Assets) και ο δείκτης που παρουσιάζει το Καθαρό Περιθώριο Επιτοκίου / NIM (Net Interest Margin).

ΔΕΙΚΤΗΣ ROE

ROE = Κέρδη προ φόρων / Ίδια Κεφάλαια

Η αλλιώς υπολογίζεται και ως

ROE = Κέρδη μετά φόρων / Ίδια Κεφάλαια

Ο δείκτης απόδοσης ιδίων κεφαλαίων μετρά τη χρηματοοικονομική κερδοφορία από την πλευρά των μετόχων και το επιτόκιο απόδοσής τους, ενώ, παράλληλα, υπολογίζει σε γενικές γραμμές το καθαρό κέρδος που αυτοί λαμβάνουν μέσα από την επένδυση των κεφαλαίων τους (Viverita, 2008).

ΔΕΙΚΤΗΣ ROA

ROA = Κέρδη προ φόρων / Σύνολο Ενεργητικού

Η αλλιώς υπολογίζεται και ως

ROA = Κέρδη μετά φόρων / Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων μετρά την χρηματοοικονομική κερδοφορία από την πλευρά του βαθμού αξιοποίησης του ενεργητικού, δηλαδή την ικανότητα της τράπεζας να μετατρέπει τον ενεργητικό της σε καθαρά κέρδη.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (NIM)

NIM = (Έσοδα τόκων – Έξοδα τόκων) / Κερδοφόρα στοιχεία Ενεργητικού)

όπου : Κερδοφόρα στοιχεία Ενεργητικού = Σύνολο ενεργητικού - Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις ή Πάγια Περιουσιακά στοιχεία - Ασώματες Ακινήτοποιήσεις ή Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία - Επενδυτικά Ενσώματα Πάγια Στοιχεία - Ταμείο και Διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα. Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο περισσότερα έσοδα παράγονται από τα κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού. Σύμφωνα με τη μελέτη του Viverita (2008), ο δείκτης NIM για μια υγιή τράπεζα πρέπει να είναι τουλάχιστον 4%.

3.3 Μέτρηση Αποτελεσματικότητας

3.3.1 Μέθοδος μέτρησης με χρήση αριθμοδεικτών

Συγκεκριμένα η μέτρηση της αποτελεσματικότητας γίνεται με την χρήση ορισμένων αρκετά διαδεδομένων δεικτών. Αυτοί είναι : ο δείκτης περιθωρίου κέρδους, ο δείκτης εκμετάλλευσης ενεργητικού, ο δείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης ή πολλαπλασιαστής ΙΚ, ο δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης, η συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα των τραπεζών, ο δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων, ο δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων, ο δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο

εσόδων, ο δείκτης αμοιβής της εργασίας, ο δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων, ο δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα, ο δείκτης κερδών ανά υπάλληλο και ο δείκτης χορηγήσεων ανά υπάλληλο. Πιο αναλυτικά

ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

Δείκτης περιθωρίου κέρδους = Καθαρά κέρδη / Σύνολο Εσόδων

Δείχνει το ποσοστό των εσόδων που μένουν στην τράπεζα ως καθαρό κέρδος.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Δείκτης εκμετάλλευσης ενεργητικού = Συνολικά έσοδα / Σύνολο ενεργητικού

Εκφράζει τα συνολικά έσοδα ως ποσοστό του ενεργητικού. Δείχνει δηλαδή σε τι ποσοστό η τράπεζα χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία για να δημιουργήσει έσοδα.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΧΛΕΥΣΗΣ Ή ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗΣ ΙΚ

Δείκτης χρηματοοικονομικής μόχλευσης = Σύνολο ενεργητικού / Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων της τράπεζας καλύπτεται με ξένα κεφάλαια, οπότε και η τράπεζα έχει μεγαλύτερη χρηματοοικονομική μόχλευση. Η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων αυξάνεται με την αύξηση της χρηματοοικονομικής μόχλευσης, αλλά παράλληλα αυξάνεται και ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος από τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων της προς τους πιστωτές της.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Συνολικά έσοδα

Με αυτό τον τρόπο εμφανίζονται οι δαπάνες προσωπικού και διοίκησης ως ποσοστό των συνολικών εσόδων. Προσοχή πρέπει να δοθεί και στη μείωση των εσόδων από αιτίες, όπως π.χ. η μείωση των επιτοκίων ή των χορηγήσεων (Αγγελίδης, 2009). Όσο μικρότερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο καλύτερα αντιμετωπίζει μια τράπεζα τη μείωση των εσόδων της.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα τραπεζών = Συνολικά έσοδα / Συνολικά έξοδα

Ως συνολικά έσοδα αναφερόμαστε στο άθροισμα Έσοδα τόκων + Έσοδα προμηθειών + ή - Κέρδη ή Ζημιές από χρηματοοικονομικά στοιχεία + Λοιπά έσοδα + άλλους σχετικούς λογαριασμούς που υπάρχουν σε μια τράπεζα. Όσο μικρότερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερη είναι η λειτουργική αποτελεσματικότητα της τράπεζας, δηλαδή μπορεί να καλύπτει τα έξοδά της και να αποκτά και κέρδη.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ

Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Σύνολο εξόδων

Προβάλλει τα έξοδα δαπανών προσωπικού και διοίκησης ως ποσοστό του συνόλου των εξόδων.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΚΟΥΣ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ

Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων = Δαπάνες για τόκους / Σύνολο εξόδων.

Συμπληρωματικά με τον προηγούμενο, ο δείκτης αυτός δείχνει ποιο ποσοστό των συνολικών εξόδων καταλαμβάνουν τα έξοδα για τόκους.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΚΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ

Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων = Έσοδα τόκων / Σύνολο εσόδων

Οι τρεις κυριότερες κατηγορίες εσόδων είναι :

- τα έσοδα τόκων
- τα έσοδα προμηθειών
- τα αποτελέσματα των χρηματοοικονομικών πράξεων.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΜΟΙΒΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αμοιβή της εργασίας= Αμοιβές προσωπικού / Συνολικός αριθμός απασχολούμενων

Από το δείκτη αυτό προκύπτει η ανά εργαζόμενο αμοιβή ανά έτος η οποία και εκφράζει το κόστος ενός από τους παραγωγικούς συντελεστές.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ

Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων =
Αποτελέσματα των χρηματοοικονομικών πράξεων / Σύνολο εσόδων

Ο δείκτης αυτός δείχνει ποιο ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελούν τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων. Οι χρηματοοικονομικές πράξεις σχετίζονται με συμμετοχές, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα και χαρτοφυλάκια που περιλαμβάνουν ομόλογα, μετοχές ή αμοιβαία κεφάλαια.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα = Έσοδα προμηθειών / Σύνολο εσόδων.

Εκφράζει τα έσοδα προμηθειών ως ποσοστό των συνολικών εσόδων.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΡΔΩΝ ΑΝΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟ

Κέρδη ανά υπάλληλο= Καθαρά κέρδη / Σύνολο υπαλλήλων

Αυτός ο δείκτης δείχνει την παραγωγικότητα κάθε υπαλλήλου και την ικανότητα να παράγει κέρδη για την τράπεζα.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΥΠΑΛΛΗΛΟ

Χορηγήσεις ανά υπάλληλο = Σύνολο χορηγήσεων (σε €) / Σύνολο υπαλλήλων

Εκφράζει την ικανότητα κάθε υπαλλήλου να συμβάλλει στη χορήγηση δανείων εκ μέρους της τράπεζας.

3.3.2 Μέθοδος μέτρησης με την χρήση DEA και SFA

Ένα μέτρο το οποίο χρησιμοποιείται όλο και πιο συχνά σε διάφορους τομείς είναι η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας, επειδή βρίσκει μεγάλο πεδίο εφαρμογής. Τράπεζες και γενικά επιχειρήσεις όπως παραδείγματος χάρη νοσοκομεία, σχολεία και πανεπιστήμια, είναι παραδείγματα που προβαίνουν σε εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους προκειμένου να αξιολογήσουν τον βαθμό αποδοτικότητας. Για τη μέτρηση όμως της αποτελεσματικότητας πρέπει να γνωρίζουμε το όριο της τεχνολογίας παραγωγής ως προς το οποίο γίνονται οι μετρήσεις αυτές. Έτσι πρωτεύον στόχος, στην εφαρμοσμένη έρευνα μέτρησης της αποτελεσματικότητας, είναι ο προσδιορισμός του εν δυνάμει ορίου της τεχνολογίας παραγωγής. Τα τελευταία 40 χρόνια έχουν αναπτυχθεί πολλοί και διάφοροι μέθοδοι για την εκτίμηση του ορίου παραγωγικών δυνατοτήτων. Οι δυο πιο βασικές μέθοδοι είναι:

- η **παραμετρική προσέγγιση**, η οποία χρησιμοποιεί οικονομετρικές τεχνικές για την εκτίμηση του ορίου της τεχνολογίας παραγωγής, (stochastic frontier),
- η **μη παραμετρική προσέγγιση**, που χρησιμοποιεί τεχνικές γραμμικού προγραμματισμού για τον προσδιορισμό του ορίου αυτού, (data envelopment analysis – DEA).

Και οι δύο τεχνικές χρησιμοποιούν ένα σύνορο (frontier) μέγιστης δυνατής παραγωγής που περιγράφουν όλους τους δυνητικά αποδοτικούς συνδυασμούς εκροών που μια μονάδα μπορεί να παράγει σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι διαφορές των δύο κατηγοριών αφορούν κυρίως τις υποθέσεις που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του τεχνολογικού ορίου παραγωγής και την ύπαρξη τυχαίου σφάλματος. Η χρήση διαφορετικών μεθόδων μπορεί να οδηγήσει και σε διαφορές στη μέτρηση της αποτελεσματικότητας.

ΜΕΘΟΔΟΣ SFA

Η κατηγορία των λεγόμενων παραμετρικών υποδειγμάτων αναφέρεται ως **Στοχαστική Ανάλυση Συνόρων** (Stochastic Frontier Analysis - SFA) και αναπτύχθηκε στηριζόμενη στη χρήση οικονομετρικών τεχνικών με σκοπό την εκτίμηση του συνόρου της τεχνολογίας παραγωγής. Σε αντιδιαστολή με τις οικονομετρικές προσεγγίσεις, που επιχειρούν να προσδιορίσουν την απόλυτη αποτελεσματικότητα μιας μονάδας λήψης αποφάσεων (Decision Making Units) σε σχέση με κάποιο συγκριτικό σημείο αναφοράς (benchmark) που έχει οριστεί εξωτερικά ως πρότυπο, οι μη παραμετρικές μέθοδοι έχουν ως στόχο να αξιολογήσουν την αποδοτικότητα μιας μονάδας σε σχέση με άλλες μονάδες του ίδιου τομέα. Η κατηγορία των μη – παραμετρικών υποδειγμάτων αναφέρεται ως Περιβάλλουσα Ανάλυση Δεδομένων και αναπτύχθηκε στηριζόμενη στη χρήση τεχνικών γραμμικού προγραμματισμού για τη προσέγγιση της τεχνολογίας παραγωγής. Με τη μέθοδο DEA δεν απαιτείται καθορισμός μιας συγκεκριμένης συναρτησιακής σχέσης μεταξύ εισροών και εκροών. Όσο για το σύνολο των παραγωγικών δυνατοτήτων καθορίζεται μέσα από μια διαδικασία γραμμικής ενσωμάτωσης των παρατηρούμενων εισροών – εκροών, για μονάδα λήψης αποφάσεων σε συνδυασμό με τις υποθέσεις που αφορούν την κλίμακα και τη διαθεσιμότητα των εισροών και εκροών.

ΜΕΘΟΔΟΣ DEA

Η μέθοδος Περιβάλλουσας Ανάλυσης Δεδομένων (DEA) αναφέρεται ως μια από τις πιο δημοφιλείς τεχνικές μέτρησης της αποτελεσματικότητας μονάδων (decision making units, DMU) που λειτουργούν στα πλαίσια ενός συστήματος. Οι παραγωγικές μονάδες ονομάζονται « Μονάδες Λήψης Αποφάσεων » ή DMU για να υπογραμμίσουν το γεγονός ότι η μεθοδολογία αυτή δεν περιορίζεται μόνο σε οικονομικές μονάδες (επιχειρήσεις) αλλά είναι εξίσου κατάλληλη για την μελέτη της αποτελεσματικότητας οποιασδήποτε μορφής παραγωγικών μονάδων που μετασχηματίζουν κάθε λογής « εισροές» σε κάθε λογής «εκροές». Οι εισροές αφορούν συνήθως στο εργατικό δυναμικό, τις πρώτες ύλες και το κεφάλαιο που χρησιμοποιείται, ενώ οι εκροές αφορούν συνήθως το προϊόν που παράγεται, την ποιότητα του προϊόντος ή ακόμη και το εγχώριο ακαθάριστο εθνικό προϊόν.

Σκοπός της DEA είναι να κατασκευάσει ένα σύνορο τέτοιο ώστε όλα τα παρατηρούμενα σημεία (εισροές ή εκροές) να βρίσκονται πάνω ή κάτω από αυτό το όριο παραγωγικών δυνατοτήτων. Το frontier είναι στην ουσία μια τεθλασμένη γραμμή ή μια επιφάνεια στην περίπτωση πολλαπλών εισροών – εκροών. Με το συγκεκριμένο σύνορο είναι δυνατός ο διαχωρισμός αποτελεσματικών και μη αποτελεσματικών μονάδων, ο προσδιορισμός των βέλτιστων συνδυασμών εισροών – εκροών καθώς και ο υπολογισμός της αποτελεσματικότητας για κάθε μονάδα. Η DEA έχει την δυνατότητα ανάλυσης είτε με την υπόθεση των σταθερών αποδόσεων κλίμακας, είτε με την υπόθεση των μεταβλητών αποδόσεων κλίμακας.

Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα της DEA

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της μεθόδου DEA είναι το γεγονός πως δεν είναι αναγκαστικό να οριστεί αυστηρά μια μαθηματική μορφή για τη συνάρτηση παραγωγής. Το ίδιο παρατηρείται και για τη μορφή της συνάρτησης των σφαλμάτων μέτρησης, για τα οποία δεν χρειάζονται τέτοιου είδους στατιστικές υποθέσεις όπως συμβαίνει στις οικονομετρικές μεθόδους. Επίσης, αντίθετα με τις συμβατικές οικονομετρικές τεχνικές όπως η παλινδρόμηση η οποία χρησιμοποιείται για να την εκτίμηση μιας συνάρτησης παραγωγής, με την DEA, περισσότερα από ένα μέτρα εισροής και εκροής μπορούν να καθοριστούν, ακόμη και όταν τα μέτρα τους δεν είναι όμοια

Η αδυναμία καθορισμού των συντελεστών στάθμισης (βάρη) των εισροών και εκροών αποτελεί συνηθισμένο πρόβλημα στον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας. Η μέθοδος DEA προσπερνά το πρόβλημα επιτρέποντας στην κάθε DMU να διαλέξει τους σταθμισμένους συντελεστές βαρύτητας για κάθε εισροή και εκροή της. Οι συντελεστές επιλέγονται έτσι ώστε να μεγιστοποιείται ο λόγος των σταθμισμένων εκροών προς τις σταθμισμένες εισροές, με τον περιορισμό ότι ο λόγος που προκύπτει για κάθε μια από τις DMU δεν θα ξεπερνά την μονάδα. Επομένως, κάθε DMU εκτιμάται σύμφωνα με κριτήρια που έχει η ίδια θέσει και η αποτελεσματικότητα της κάθε μιας κρίνεται σε σχέση με τις άλλες DMU.

Η μέθοδος Περιβάλλουσας Ανάλυσης Δεδομένων μας παρέχει ακόμη την δυνατότητα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν. Είναι εφικτό, μετά τον καθορισμό των αποτελεσματικών και μη DMU, να διερευνηθεί για ποιο λόγο κάποιες DMU δεν είναι αποτελεσματικές. Εξετάζουμε δηλαδή ποιες εισροές ή εκροές είναι αυτές που καθορίζουν μια DMU μη - αποτελεσματική και κατά πόσο πρέπει αυτές να μεταβληθούν ώστε να γίνει αποτελεσματική η DMU. Παρατηρούμε λοιπόν πως με την μέθοδο DEA δεν διαχωρίζουμε μόνο τις αποτελεσματικές από τις μη αποτελεσματικές DMU, αλλά

μπορούμε να προτείνουμε λύσεις ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των τελευταίων .

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε , για αποφυγή παρερμηνείας , πως η μέθοδος DEA υποθέτει ότι τουλάχιστον μια DMU είναι τεχνικά αποτελεσματική . Οι DMU με τιμή αποτελεσματικότητας μικρότερη της μονάδας κρίνονται τεχνικά αναποτελεσματικές ενώ οι υπόλοιπες DMU θεωρούνται αποτελεσματικές απλά επειδή καμία άλλη μονάδα στο δείγμα δεν είναι πιο αποτελεσματική από αυτές. Είναι φανερό πως αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα επίτευξης μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας από αυτή που έχουν με βάση το συγκεκριμένο εκτιμημένο όριο. Ο λόγος είναι ότι η DEA υπολογίζει πάντα τη σχετική αποτελεσματικότητα των DMU και όχι τις απόλυτες τιμές τους.

Ένα από τα κύρια προβλήματα με τις τεχνικές DEA είναι η σωστή επιλογή των εισροών και των εκροών. Άλλες δυσκολίες είναι οι υποθέσεις ομοιογένειας και η ευελιξία των περιορισμών σχετικά με τους συντελεστές στάθμισης.

Συγγραφείς , όπως ο Sun, υπολογίζουν την συσχέτιση μεταξύ των εισροών και των εκροών και εξετάζουν τις σχέσεις εισροών-εκροών μέσω μοντέλων πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης. Επιπλέον , στατιστικές μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δικαιολογήσουν την επιλογή των εισροών και των εκροών. Για παράδειγμα , οι Serrano Cinca & Mar Molinero έχουν χρησιμοποιήσει την μέθοδο ανάλυσης κατά συστάδες , ενώ οι Jenkins & Anderson υιοθέτησαν εναλλακτικές μεθοδολογίες βασισμένες στην ανάλυση πολλών μεταβλητών .

Αξίζει να σημειωθεί πως μια DMU μπορεί να επιτύχει υψηλή τιμή αποτελεσματικότητας υπό ορισμένες συνθήκες και να είναι διαφοροποιημένη (όσον αφορά το μείγμα εισροών ή εκροών) από άλλες DMU. Αυτό είναι επειδή , στην πραγματικότητα, κάθε DMU επιλέγει τα κριτήρια από τα οποία επιθυμεί να κριθεί. Όταν όμως ο αριθμός των DMU υπό εκτίμηση είναι μικρός , αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα κάποιες DMU να κριθούν τεχνικά αποτελεσματικές απλά επειδή είναι ασυνήθιστες και να οδηγηθούμε σε λάθος συμπεράσματα.

Πέρα από τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς που μπορεί να παρουσιάζει η μέθοδος DEA, υπάρχουν κάποιες γενικές αρχές που πρέπει να αναφερθούν . Αυτές, έχουν να κάνουν με τον αριθμό των DMU, των εισροών και των εκροών. Η μέθοδος DEA, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί, προϋποθέτει να ισχύει συγκεκριμένη σχέση μεταξύ του αριθμού των εξεταζόμενων DMU και του αριθμού των εισροών και εκροών. Όπως αναφέρεται και στο εγχειρίδιο των Cooper et al., θα πρέπει να ισχύει ο ακόλουθος αλγόριθμος : $\{ \} n \max m \times s, 3(m+s) \geq$, όπου n ο

αριθμός των DMU, m το πλήθος των εισροών και s το πλήθος των εκροών. Αποτελεί αναγκαία συνθήκη, όχι μόνο για να είναι εφικτή η εκτέλεση της ανάλυσης αλλά και για να θεωρούνται τα αποτελέσματα αμερόληπτα .

Γνωρίζουμε ότι ο βαθμός της τεχνικής αποτελεσματικότητας υπολογίζεται σε σχέση με τις καλύτερες DMU του εξεταζόμενου δείγματος . Επομένως, η εισαγωγή στο δείγμα μιας επιπλέον DMU με υψηλή απόδοση ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση του βαθμού τεχνικής αποτελεσματικότητας ορισμένων DMU. Συνεπώς, η αποτελεσματικότητα των DMU δεν αυξάνεται καθώς μεγαλώνει το μέγεθος του δείγματος των εξεταζόμενων DMU.

Ένα άλλο σημείο αναφοράς, είναι το γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα ως μέγεθος εξαρτάται και από τον αριθμό των εισροών και εκροών που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση. Καθώς αυξάνεται λοιπόν ο αριθμός των εισροών και εκροών, θα αναμένουμε να αυξάνεται και η αποτελεσματικότητα των DMU ή να παραμένει τουλάχιστον ίδια με πριν.

Συνοψίζοντας, αξίζει να αναφέρουμε ότι η μέθοδος DEA προτάσσεται από πολλούς ερευνητές και συγγραφείς επιστημονικών άρθρων. Ο λόγος είναι ότι η μέθοδος DEA έχει απλούστερη μορφή σε σχέση με άλλες μεθόδους (π.χ. οικονομετρικές) και ευκολία στην κατανόηση και υπολογισμό των υποδειγμάτων της. Αποτελεί δηλαδή ένα εύχρηστο και κατανοητό εργαλείο για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των μονάδων λήψης αποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Αυτό το κεφάλαιο αποτελεί το εμπειρικό κομμάτι της πτυχιακής εργασίας όπου θα αναλυθεί η κερδοφορία και η αποτελεσματικότητα των τραπεζών. Η ανάλυση γίνεται σύμφωνα με μια βάση δεδομένων ενός δείγματος από τράπεζες 5 χωρών της Ε.Ε (Ελλάδα, Πορτογαλία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία) για την χρονική περίοδο 2000-2004 που έχουμε δημιουργήσει σύμφωνα με δεδομένα που έχουν ληφθεί από την BankScore Database. Η BankScore Database είναι μια βάση δεδομένων που περιέχει πληροφορίες για δημόσιες και ιδιωτικές τράπεζες από όλο τον κόσμο. Κάθε τραπεζική έκθεση περιέχει λεπτομερή ενοποιημένο ή / και μη ενοποιημένο ισολογισμό και την κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Τα δεδομένα προέρχονται από την Fitch Ratings και έξι άλλες πηγές. Επίσης παρέχει για κάθε εταιρία και χώρα αξιολογήσεις κινδύνου και τις εκθέσεις, την ιδιοκτησία, την ασφάλεια και την τιμή των πληροφοριών. Με την βοήθεια πινάκων και διαγραμμάτων θα αναλυθούν σε 3 στάδια οι πορείες των τραπεζών ανά χώρα για κάθε έτος και συνολικά τα 5 αυτά έτη ώστε να υπάρχει μια σφαιρική εικόνα για την οικονομική τους κατάσταση.

4.2 Μέτρηση Συνόλου Ενεργητικού – Ιδίων Κεφαλαίων

Σύμφωνα με την βάση δεδομένων μας και από τις οικονομικές καταστάσεις ισολογισμού και αποτελέσματα χρήσης της BankScore αρχικά υπολογίσαμε το μέγεθος των τραπεζών ως προς το Σύνολο Ενεργητικού (Total Assets) και τα Ίδια Κεφάλαια (Equity) όπως παρουσιάζονται στους Πίνακες 4.1-4.2 και τις Γραφικές παραστάσεις 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5.

Πίνακας 4.1

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΣΕ ΕΚΑΤ/ΡΙΑ €)							
ΕΤΗ		2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
ΧΩΡΕΣ							
ΕΛΛΑΔΑ (n=11)	A	10.864,57	11.915,47	12.162,34	12.631,39	13.297,91	12.174,34
	B	13.929,96	15.005,28	15.175,28	15.325,09	15.420,39	181,45
	Γ	436,60	80,30	268,50	561,90	706,30	80,30
	Δ	42.888,50	47.845,20	49.159,90	49.116,50	48.302,10	49.159,90

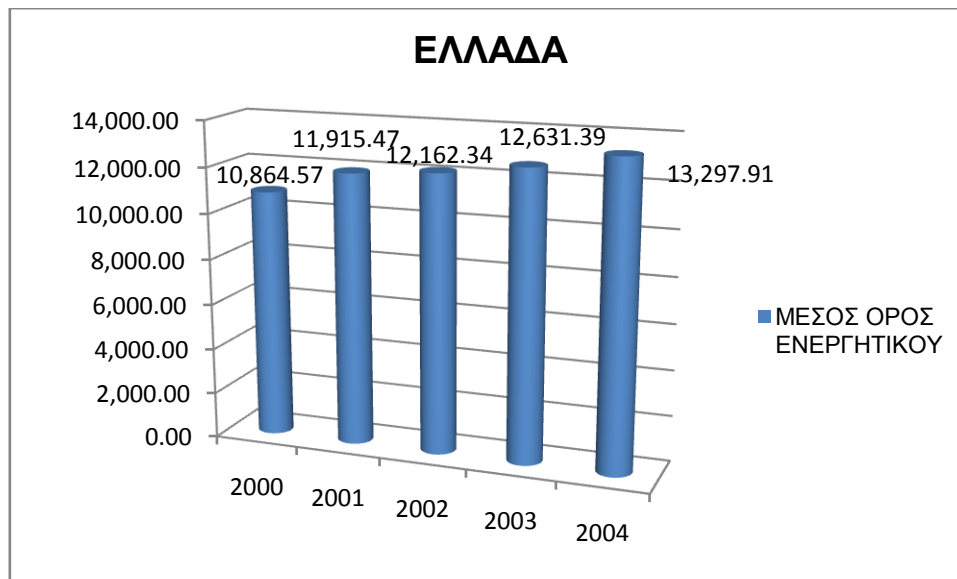

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (n=10)	A	10.760,82	11.462,21	11.779,31	12.004,83	12.458,27	11.693,09
	B	19.378,36	20.026,32	19.601,32	20.417,06	21.314,61	764,75
	Γ	97,80	121,60	141,50	208,60	219,00	97,80
	Δ	61.024,90	63.381,10	61.749,80	63.620,20	65.938,50	65.938,50
ΓΑΛΛΙΑ (n=68)	A	38.726,80	42.638,79	43.288,55	44.948,20	49.038,07	43.728,08
	B	138.743,25	155.118,30	155.876,48	161.918,60	185.082,90	16.785,51
	Γ	39,90	49,20	35,70	42,50	42,10	35,70
	Δ	730.789,20	789.033,50	861.578,90	886.080,40	1.001.102,80	1.001.102,80
ΙΣΠΑΝΙΑ (n=69)	A	8.124,08	8.667,15	8.862,65	10.002,88	11.224,76	9.376,30
	B	31.230,17	31.934,35	31.529,95	34.684,20	37.549,85	2.702,91
	Γ	18,00	17,80	19,40	16,60	18,60	16,60
	Δ	193.565,20	192.866,50	188.062,70	204.258,60	228.633,60	228.633,60
ΙΤΑΛΙΑ (n=74)	A	7.562,95	9.965,67	9.888,00	9.885,47	10.715,34	9.603,49
	B	22817,14	33519,25	30497,78	28825,25	29961,66	3.929,79
	Γ	31,70	69,20	85,20	111,60	110,10	31,70
	Δ	150.152,60	237.136,90	212.521,20	199.036,20	203.908,10	237.136,90
A = ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ (AVERAGE) B= ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ (ST.DEVIATION) Γ= ΕΛΑΧΙΣΤΟ (MIN) Δ=ΜΕΓΙΣΤΟ (MAX)							

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα ακόλουθα αποτελέσματα :

1.ΕΛΛΑΔΑ

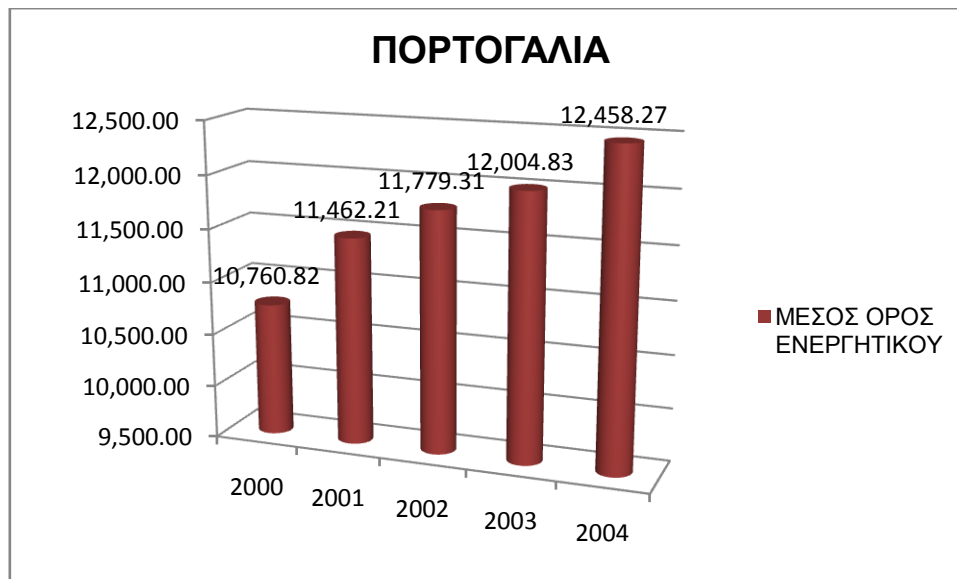
Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.1 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού έχει ανοδική πορεία σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με 10.864,57 το 2000 και φτάνοντας το 2004 στο 13.297,91 με όχι τόσο μεγάλες αυξήσεις ενδιάμεσα του ενεργητικού. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες εκμεταλλεύονται τους οικονομικούς πόρους τους με τον πλέον πιο αποδοτικό τρόπο, ώστε να αποκτήσουν κέρδη και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους και να τακτοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους προς τους προμηθευτές τους. Όσο για την τυπική απόκλιση του συνόλου ενεργητικού έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ενώ ξεκινάει στο 13.929,96 το 2001 δείχνει μια μεγάλη αύξηση παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε και για τα επόμενα έτη συνεχίζει την ανοδική πορεία χωρίς μεγάλες αυξήσεις. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε υψηλό επίπεδο παρατηρούμε ότι το 2001 πέφτει κατακόρυφα φτάνοντας το 80,30, ενώ έπειτα από την πτώση για την περίοδο 2002-2004 βλέπουμε να σημειώνει μεγάλες αυξήσεις αγγίζοντας το 2004 το 706,30. Ο δείκτης μεγίστου αντίθετα δείχνει μόνο ανοδική πορεία για τα 4 πρώτα έτη παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου του συνόλου ενεργητικού ενώ το 2004 έχει μια μικρή μείωση του ενεργητικού. Στο ραβδόγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.1.

Γραφική Παράσταση 4.1

2.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

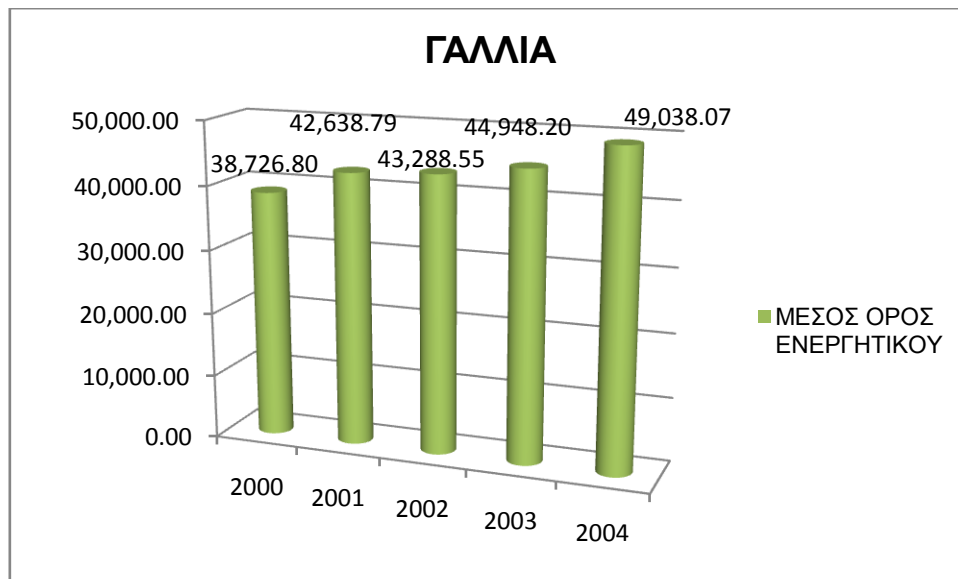
Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.1 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού έχει ανοδική πορεία σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με 10.760,82 το 2000 και φτάνοντας το 2004 στο 12.458,27 με όχι τόσο μεγάλες αυξήσεις ενδιάμεσα του ενεργητικού. Υποθέτουμε λοιπόν ότι οι τράπεζες εκμεταλλεύονται τους οικονομικούς πόρους τους με τον πλέον πιο αποδοτικό τρόπο, ώστε να αποκτήσουν κέρδη και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους και να τακτοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους προς τους προμηθευτές τους. Όσο για την τυπική απόκλιση του συνόλου ενεργητικού έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ενώ ξεκινάει στο 19.378,36 το 2001 δείχνει μια μικρή αύξηση παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε, ενώ το 2002 να έχει μια μικρή μείωση και έπειτα να ξανά αρχίζει η ανοδική πορεία. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε χαμηλό επίπεδο (97,80) παρατηρούμε ότι το 2001 αρχίζει και ανεβαίνει κατακόρυφα φτάνοντας το 2004 στο 219. Ο δείκτης μεγίστου αντίθετα δείχνει μικρή ανοδική πορεία τα 2 πρώτα έτη παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου του συνόλου ενεργητικού ενώ το 2002 βλέπουμε μια μικρή να έχει μια μικρή μείωση του ενεργητικού και συνεχίζοντας ανοδικά πάλι για τα υπόλοιπα έτη. Στο ραβδόγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.1.

Γραφική Παράσταση 4.2

3.ΓΑΛΛΙΑ

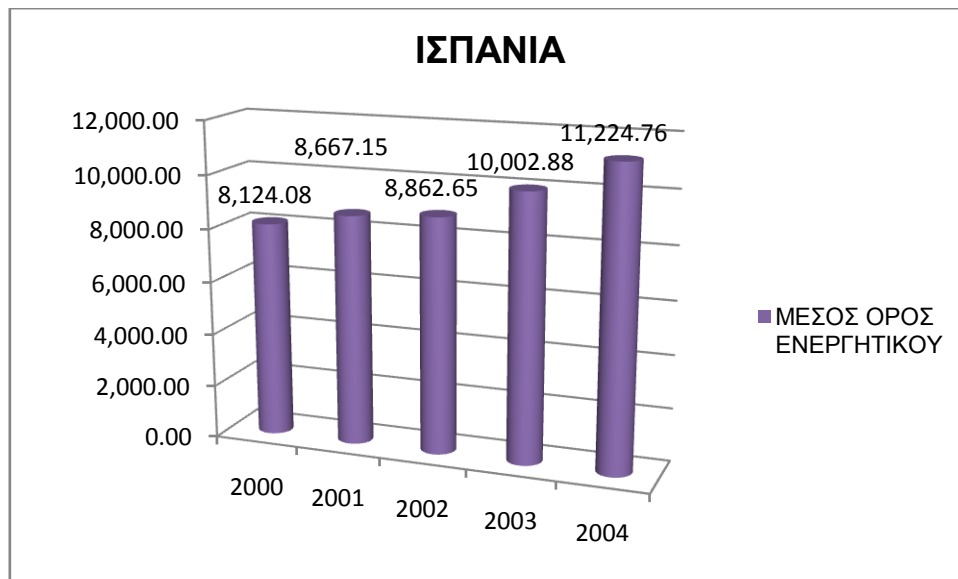
Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.1 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού έχει ανοδική πορεία σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με σχετικά υψηλό ποσοστό 38.726,80 το 2000 και φτάνοντας το 2004 στο 49.038,39 με όχι τόσο μεγάλες αυξήσεις ενδιάμεσα του ενεργητικού. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες εκμεταλλεύονται τους οικονομικούς πόρους τους με τον πλέον πιο αποδοτικό τρόπο, ώστε να αποκτήσουν κέρδη και να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους και να τακτοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους προς τους προμηθευτές τους. Όσο για την τυπική απόκλιση του συνόλου ενεργητικού έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ξεκινάει στο 138.743,25 και δείχνει μια ανοδική πορεία χωρίς μεγάλες αυξήσεις στα ποσά, παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε εκτός από το 2004 που παρουσιάζει μια σχετικά μεγαλύτερη αύξηση. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε επίπεδο 39,90 παρατηρούμε ότι το 2001 έχει αυξηθεί σημαντικά φτάνοντας στο 49,20, ενώ έπειτα το 2002 δείχνει να μειώνεται. Όμως αυτό δεν σταματάει εκεί αφού το 2003 σημειώνει αύξηση σχετικά μεγάλη και τέλος το 2004 σημειώνοντας μια μικρή πτώση φτάνει το 42,10. Ο δείκτης μεγίστου αντίθετα δείχνει μόνο ανοδική πορεία για όλα τα έτη παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου του συνόλου ενεργητικού ξεκινώντας με 730.789,20 και φτάνει το 2004 να αγγίζει το 1.001.102,80 του συνόλου του ενεργητικού. Στο ραβδόγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.1.

Γραφική Παράσταση 4.3.

4.ΙΣΠΑΝΙΑ

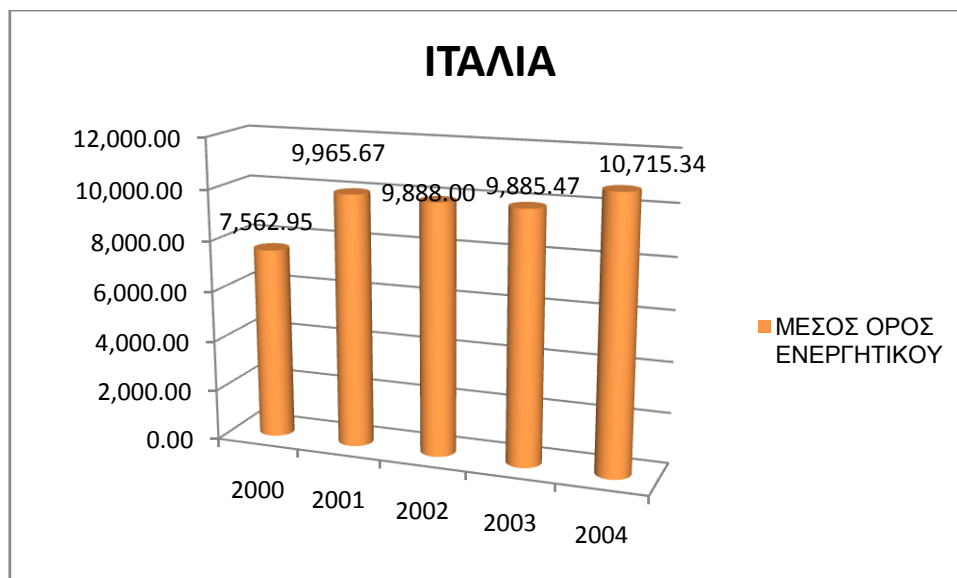
Από τον Πίνακα 4.1 προκύπτει ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού ξεκινώντας με ποσό 8.124,08 το 2000 αρχίζει και ανεβαίνει με σχετικά μικρές αυξήσεις μέχρι το 2002, ενώ μετά το 2003 και 2004 βλέπουμε ότι έχει ακόμα μεγαλύτερη αύξηση του μέσου όρου φτάνοντας το ποσό 10.002,88. Από αυτό μπορούμε να πούμε ότι οι τράπεζες αξιοποιούν τους οικονομικούς τους πόρους με τον πιο αποδοτικό τρόπο με σκοπό να αποδώσουν κέρδος και να ικανοποιούν τις υποχρεώσεις τους προς τους προμηθευτές. Η τυπική απόκλιση έχοντας πάντα ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ενώ ξεκινάει με 31.230,17 τα επόμενα δυο έτη δεν παρουσιάζει μεγάλη αύξηση όπως μεγάλη αύξηση δεν είχε και ο μέσος όρος του εκείνες τις χρονιές σε αντίθεση με τα έτη 2003-2004 που τώρα ποια οι αυξήσεις της τ.π είναι μεγαλύτερες φτάνοντας το 2004 το 37.549,85. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει το 2000 με 18,00 βλέπουμε το επόμενο έτος να παρουσιάζει μικρή πτώση που ακολουθείται από μεγάλη άνοδο το 2002. Έπειτα η μικρή αυτή πτώση που είχε φαίνεται να παρουσιάζεται και το 2003 ακολουθούμενη πάλι από άνοδο το 2004 όπου έχει φτάσει το ποσό στο 18,6. Ο δείκτης μεγίστου σε αντίθεση τα 3 πρώτα έτη εμφανίζει πτωτική πορεία ξεκινώντας από 193.565,20 και το 2002 αγγίζει το 188.062,70, ενώ το 2003-2004 παρατηρείται σημαντική άνοδος με τελικό ποσό το 2004 να φτάνει το 228.633,60. Στο ραβδόγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.1.

Γραφικά Παράσταση 4.4.

5.ΙΤΑΛΙΑ

Από τον Πίνακα 4.1 προκύπτει ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού ξεκινώντας με ποσό 7.562,95 το 2000 από το 2001 παρουσιάζει μεγάλη αύξηση που συνεχίζεται από σχετικά μικρότερη αύξηση το 2002 φτάνοντας το 9.888,00. Για το 2003 η πτώση που είχε ο μέσος όρος ήταν ελάχιστη, όμως το 2004 έχει μεγάλη αύξηση του αγγίζοντας το 10.715,34. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με 22.817,14 βλέπουμε ότι το επόμενο έτος έχει άνοδο σημαντική παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου ενώ το επόμενο έτος δείχνει να πέφτει παραμένοντας όμως υψηλότερη από την τ.π του έτους βάσης όπως και το 2003 ενώ το 2004 δείχνει να ανεβαίνει πάλι φτάνοντας το 29.961,66. Όσο για τον δείκτη ελαχίστου για την περίοδο 2000 -2003 που ξεκινάει με 31,70 βλέπουμε ανοδική πορεία με μεγάλες σχετικά αυξήσεις δείχνοντας όμως το 2004 μια μικρή πτώση. Ο δείκτης μέγιστου ενώ από το 2000 μέχρι το 2001 δείχνει μεγάλη αύξηση ξεκινώντας από 150.152,60, τις επόμενες 2 χρονιές παρουσιάζει πτωτική πορεία φτάνοντας στο 199.036,20 και τέλος το 2004 παρουσιάζει μια μικρή άνοδο αγγίζοντας το ποσό 203.908,10. Στο ραβδόγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του συνόλου του ενεργητικού σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.1.

Γραφική Παράσταση 4.5

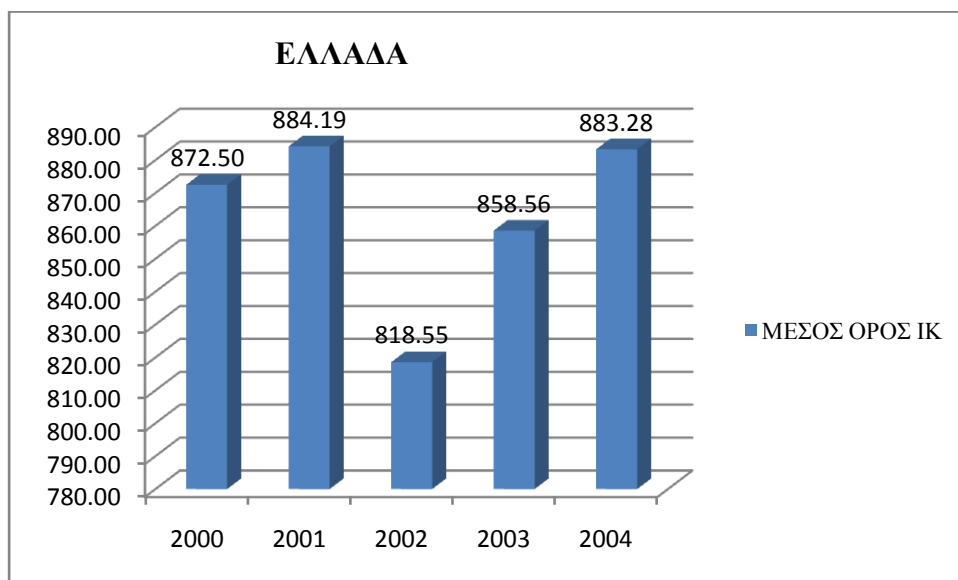
Πίνακας 4.2

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΕ ΕΚΑΤ/ΡΙΑ €)							
ΕΤΗ		2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
ΧΩΡΕΣ							
ΕΛΛΑΔΑ (n=11)	A	872,50	884,19	818,55	858,56	883,28	863,42
	B	867,72	929,68	859,92	898,58	965,15	43,838
	Γ	108,30	29,40	31,10	47,40	46,00	29,40
	Δ	2.070,40	2.264,40	2.351,80	2.544,20	2.652,20	2.652,20
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (n=10)	A	587,80	699,16	806,37	937,89	943,97	795,04
	B	1090,43	1389,94	1565,6	1834,59	1799,29	307,90
	Γ	22,7	21,2	21,3	22,6	24,3	21,2
	Δ	3484,9	4472,8	4934,3	5834,2	5686,2	5.834,2
ΓΑΛΛΙΑ (n=68)	A	2.036,04	2.150,40	2.272,23	2.245,14	2.335,07	2.207,78
	B	8.375,24	8.779,96	9.243,49	8.940,32	9.571,86	454,71
	Γ	8,60	7,00	9,90	9,90	10,20	7,00
	Δ	56.265,90	57.254,70	58.890,70	54.467,90	54.712,90	58.890,70
ΙΣΠΑΝΙΑ (n=69)	A	579,75	613,89	642,91	664,12	924,07	684,95
	B	2.387,80	2.457,70	2.480,81	2.468,57	3.987,80	689,24
	Γ	6,80	7,20	6,90	7,80	8,60	6,80
	Δ	17.023,60	17.756,10	18.197,00	18.007,40	30.941,30	30.941,30
ΙΤΑΛΙΑ (n=74)	A	516,83	637,02	625,44	674,95	731,41	637,13
	B	1.557,75	2.115,56	1.946,80	1.987,69	2.124,38	230,78
	Γ	10,60	11,00	11,00	11,10	12,60	10,60
	Δ	11.375,60	13.646,60	12.827,50	13.729,60	14.544,10	14.544,10
A = ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ (AVERAGE) B= ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ (ST.DEVIATION) Γ= ΕΛΑΧΙΣΤΟ (MIN) Δ=ΜΕΓΙΣΤΟ (MAX)							

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα ακόλουθα αποτελέσματα :

1.ΕΛΛΑΔΑ

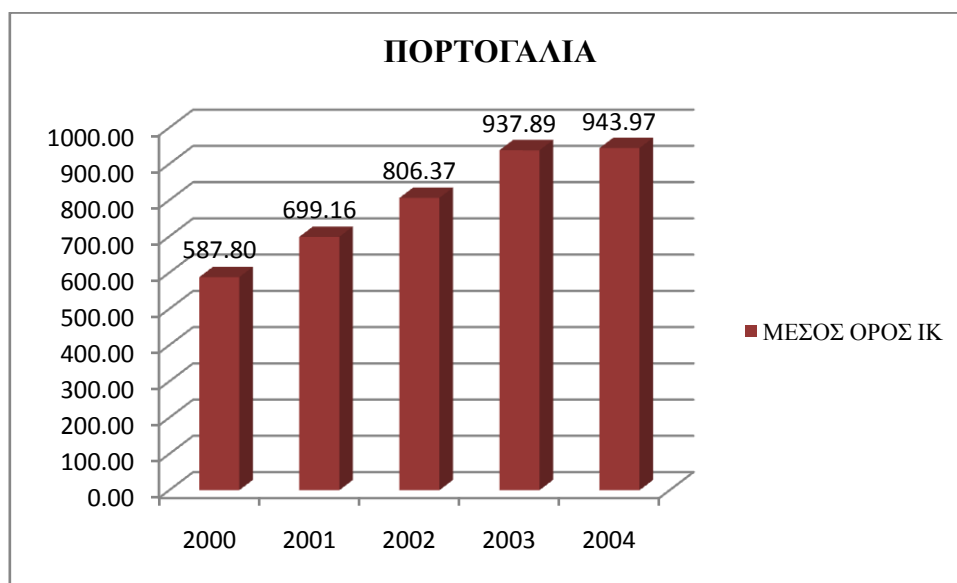
Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.2 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος των ιδίων κεφαλαίων έχει ανοδική πορεία σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με 872,50 το 2000 και φτάνοντας το 2004 στο 883,28 με όχι τόσο μεγάλες αυξήσεις ενδιάμεσα των κεφαλαίων. Αυτό σημαίνει ότι στις τράπεζες κατά την διάρκεια της χρήσεως είτε υπήρχε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με μετρητά, είτε με μετρητά από αναπροσαρμογή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων αυτής, είτε από διάφορους λόγους. Όσο για την τυπική απόκλιση των ιδίων κεφαλαίων έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ενώ ξεκινάει στο 867,72 το 2001 δείχνει μια μεγάλη αύξηση παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε, ενώ μικρή πτώση είχε την επόμενη χρονιά ξεπερνώντας την τ.π του έτους βάσης. Έπειτα όμως βλέπουμε να αρχίζει ξανά η αύξηση της τυπικής απόκλισης των ιδίων κεφαλαίων καταλήγοντας στο 965,15. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε υψηλό επίπεδο παρατηρούμε ότι το 2001 πέφτει κατακόρυφα φτάνοντας το 29,40, ενώ έπειτα από την πτώση για την περίοδο 2002-2003 βλέπουμε να σημειώνει μικρές σχετικά αυξήσεις και τέλος αγγίζοντας το 2004 το 46,00. Ο δείκτης μέγιστου αντίθετα δείχνει μόνο ανοδική πορεία για τα όλα τα έτη παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων και το 2004να φτάνει το 2.652,20. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.2

Γραφική Παράσταση 4.6

2.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.2 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του συνόλου του ενεργητικού έχει ανοδική πορεία σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με 587,8 ποσό αρκετά χαμηλό το 2000 και φτάνοντας το 2004 στο 943,97 σημειώνοντας σημαντικά μεγάλες αυξήσεις ενδιάμεσα των ιδίων κεφαλαίων. Υποθέτουμε λοιπόν ότι οι τράπεζες κατάφερε μέσα στην χρήση να κάνει αύξηση του κεφαλαίου της είτε από καταβολή των μετόχων είτε από άλλους παράγοντες. Όσο για την τυπική απόκλιση των ιδίων κεφαλαίων έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ξεκινάει στο 1090,43 συνεχίζοντας με ανοδική πορεία παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε χαμηλό επίπεδο (22,7) παρατηρούμε ότι το 2001 αρχίζει έχει μια μικρή μείωση του ποσού που ακολουθείται από άνοδο πάλι φτάνοντας το 2004 στο 24,3. Ο δείκτης μεγίστου δείχνει και αυτός να έχει μόνο ανοδική πορεία με μεγάλες αυξήσεις ανά έτος, παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων, καθόλη την διάρκεια των ετών. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.2.

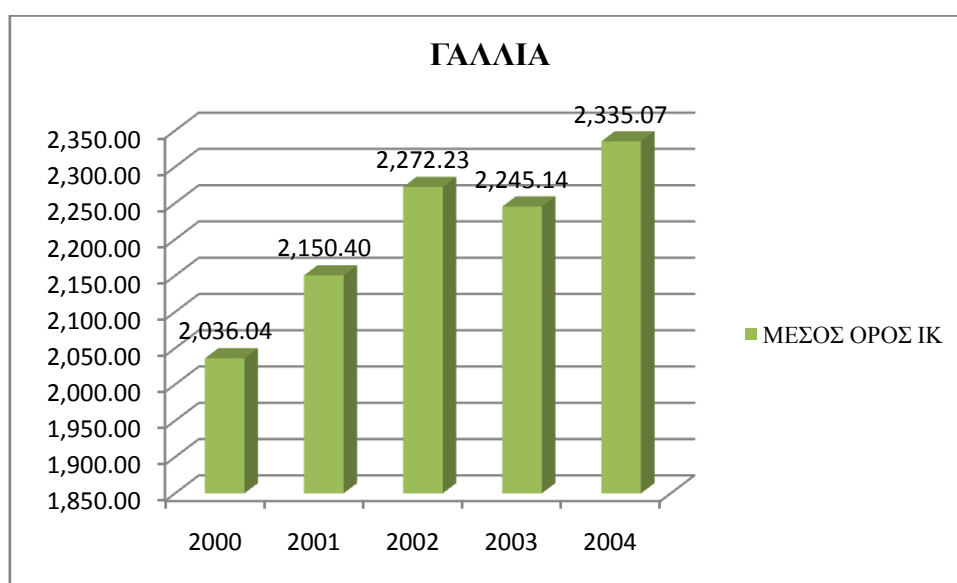
Γραφική Παράσταση 4.7

3.ΓΑΛΛΙΑ

Από τα δεδομένα του Πίνακα 4.2 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος των ιδίων κεφαλαίων έχει ανοδική πορεία ενδιάμεσα των κεφαλαίων σε όλη την διάρκεια του 2000-2004 ξεκινώντας με σχετικά υψηλό ποσοστό 2.036,04 το 2000 και εκτός από μια μικρή πτώση που παρουσίασε το 2003 έφτασε το 2004 στο 2.335,07. Αυτό δείχνει ότι οι τράπεζες κατόρθωσαν να αυξήσουν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων τους μέσα στις χρήσεις από καταβολή κεφαλαίου από

μετόχους της. Όσο για την τυπική απόκλιση των ιδίων κεφαλαίων έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ξεκινάει στο 8.375,24 και δείχνει μια ανοδική πορεία με μεγάλες αυξήσεις στα ποσά εκτός του 2003 που παρουσίασε πτώση, παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου που είδαμε φτάνοντας το 2004 το 9.571,86. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει σε επίπεδο 8,60 (αρκετά χαμηλό) παρατηρούμε ότι το 2001 έχει μειωθεί ελάχιστα φτάνοντας στο 7, ενώ το 2002-2003 ανεβαίνει παρουσιάζοντας και ταυτόχρονα στασιμότητα και τέλος το 2004 έχει μικρή αύξηση φτάνοντας το 10,20. Ο δείκτης μεγίστου αντίθετα δείχνει ανοδική πορεία για τα τρία πρώτα έτη παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων ξεκινώντας με 56.265,90 ενώ από το 2003 ξανά αρχίζει να ανεβαίνει και να φτάνει το 2004 να αγγίζει το 54.712,90 των ιδίων κεφαλαίων. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.2.

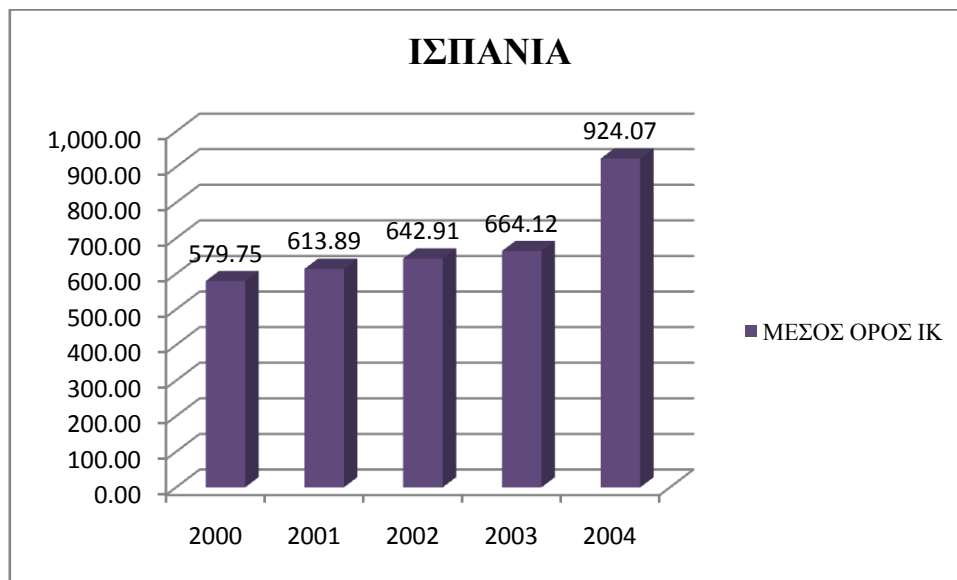

Γραφική Παράσταση 4.8

4.ΙΣΠΑΝΙΑ

Από τον Πίνακα 4.2 προκύπτει ότι ο μέσος όρος των ιδίων κεφαλαίων ξεκινώντας με ποσό 579,75 το 2000 αρχίζει και ανεβαίνει με σχετικά μεγάλες αυξήσεις μέχρι το 2003, ενώ το 2004 βλέπουμε ότι έχει ακόμα μεγαλύτερη αύξηση του μέσου όρου φτάνοντας το ποσό 924,07. Από αυτό μπορούμε να πούμε ότι οι τράπεζες κατάφεραν να επιτύχουν καλές αυξήσεις των κεφαλαίων τους έπειτα από καταβολή μέσα στην χρήση ποσού από τους μετόχους τους. Η τυπική απόκλιση έχοντας πάντα ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι ενώ ξεκινάει με 2.387,80 (αρκετά υψηλή) τα επόμενα δυο έτη δεν παρουσιάζει μεγάλη αύξηση όπως αυτή που είχε ο μέσος όρος του εκείνες τις χρονιές σε αντίθεση με το έτος 2003 όπου σημειώνει πτώση όχι μικρότερη από το έτος βάσης ενώ το 2004 παρουσίασε μεγάλη άνοδο καταλήγοντας στο 3.987,80. Ο δείκτης ελαχίστου ενώ ξεκινάει το 2000 με 6,80 βλέπουμε το επόμενο έτος να παρουσιάζει μικρή αύξηση που ακολουθείται από πτώση το 2002. Έπειτα η μικρή αυτή πτώση που είχε αλλάζει το 2003 ακολουθούμενη πάλι από άνοδο και το 2004

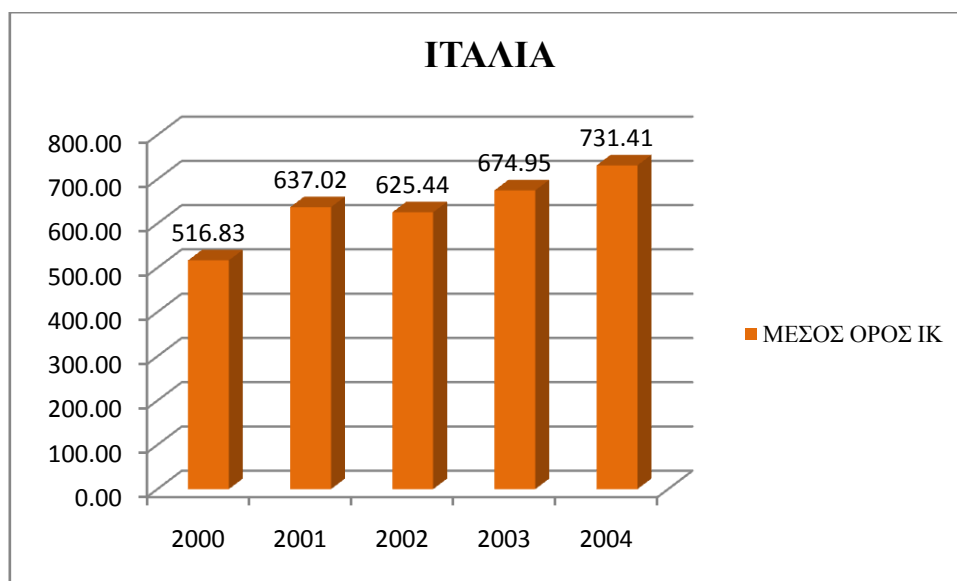
όπου έχει φτάσει το ποσό στο 8.60. Ο δείκτης μεγίστου σε αντίθεση τα 3 πρώτα έτη εμφανίζει ανοδική πορεία ξεκινώντας από 17.023,60 και το 2002 αγγίζει το 18.197,00, ενώ το 2003 παρατηρείται μικρή πτώση με ακολουθούμενη κατακόρυφη άνοδο το 2004 αγγίζοντας το 30.941,30. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.2.

Γραφική Παράσταση 4.9

5.ΙΤΑΛΙΑ

Από τον Πίνακα 4.2 προκύπτει ότι ο μέσος όρος των ιδίων κεφαλαίων ξεκινώντας με ποσό 516,83 το 2000 παρουσιάζει αύξηση που συνεχίζεται μέχρι το 2001 φτάνοντας το 637,02. Για το 2002 η πτώση που είχε ο μέσος όρος ήταν ελάχιστη, ακολουθούμενη από μικρή άνοδο πάλι το 2003, όμως το 2004 έχει μεγάλη αύξηση του αγγίζοντας το 731,41. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με 1.557,75 βλέπουμε ότι το επόμενο έτος έχει άνοδο σημαντική παράλληλα με την αύξηση του μέσου όρου ενώ το 2002 έτος δείχνει να πέφτει παραμένοντας όμως υψηλότερη από την τ.π του έτους βάσης. Όμως το 2003 ανεβάζει με σχετικά μικρή αύξηση το ποσό της τ.π. , ενώ το 2004 δείχνει να ανεβαίνει σημαντικά φτάνοντας το 2.124,38. Όσο για τον δείκτη ελαχίστου το 2000 ξεκινάει με 10,60 και συνεχίζει ανεβαίνοντας λίγο το 2001 και από εκεί μέχρι το 2002 παραμένει σταθερός. Το 2003 δείχνει ελάχιστη αύξηση του ποσού όπως και το 2004 φτάνοντας το 12,60. Ο δείκτης μεγίστου ενώ το 2000 είναι στο 11.375,60 μέχρι το 2001 δείχνει μεγάλη αύξηση αγγίζοντας το 13.646,60, την επόμενη χρονιά παρουσιάζει πτωτική πορεία φτάνοντας στο 12.827,50 και συνεχίζοντας με άνοδο το 2003 και 2004 αγγίζοντας στο τέλος το ποσό 14.544,10. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.2.

Γραφική Παράσταση 4.10

4.3 Μέτρηση Κερδοφορίας

Έπειτα από τον υπολογισμό των δεικτών, τα αποτελέσματα που προέκυψαν για την κερδοφορία των τραπεζών παρουσιάζονται στους Πίνακες 4.3-4.4. Στον Πίνακα 4.3. παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τον υπολογισμό του δείκτη ROE με βάση τα κέρδη προ φόρων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα αποτελέσματα όπου οι δείκτες έχουν αρνητικό πρόσημο είναι γιατί οι τράπεζες είχαν ζημίες προ φόρων στα αποτελέσματα χρήσης τους αντί για κέρδη.

Πίνακας 4.3

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤ/ΡΙΑ €)							
ΕΤΗ		2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
ΧΩΡΕΣ							
ΕΛΛΑΔΑ (n=11)	A	11,74%	11,86%	4,28%	5,86%	14,44%	9,64%
	B	14,04%	14,33%	12,39%	14,12%	33,06%	8,68%
	Γ	-9,95%	-23,00%	-23,45%	-33,08%	-22,72%	-33,08%
	Δ	42,24%	29,59%	13,84%	16,15%	108,23%	108,23%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (n=10)	A	14,10%	10,20%	9,10%	13,00%	15,20%	12,32%
	B	9,90%	9,90%	6,70%	8,40%	12,30%	2,07%
	Γ	1,30%	-6,60%	2,80%	2,90%	1,60%	-6,60%

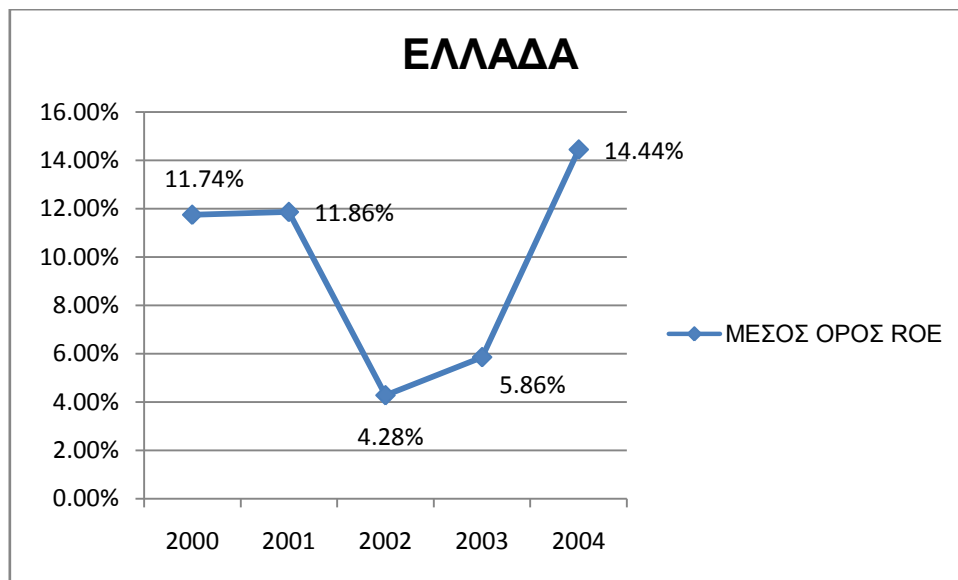
	Δ	35,00%	29,90%	24,80%	31,00%	37,20%	37,20%
ΓΑΛΛΙΑ (n=65)	A	15,52%	2,83%	14,06%	13,77%	15,92%	12,42%
	B	22,32%	96,60%	20,01%	32,03%	16,55%	33,53%
	Γ	-127,60%	-769,76%	-70,46%	-152,89%	-32,31%	-769,76%
	Δ	50,85%	46,09%	87,07%	133,33%	65,64%	133,33%
ΙΣΠΑΝΙΑ (n=69)	A	5,54%	4,52%	5,09%	7,39%	8,75%	6,26%
	B	24,22%	28,89%	30,91%	22,21%	17,81%	5,24%
	Γ	-98,82%	-114,85%	-171,73%	-113,51%	-49,51%	-171,73%
	Δ	103,97%	112,70%	98,67%	92,43%	94,13%	112,70%
ΙΤΑΛΙΑ (n=74)	A	15,13%	9,43%	9,08%	11,87%	15,47%	12,19%
	B	16,52%	20,62%	23,05%	13,39%	13,55%	4,30%
	Γ	-35,20%	-125,54%	-145,70%	-22,88%	-9,09%	-145,70%
	Δ	67,45%	72,50%	87,12%	66,79%	79,21%	87,12%
A = ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ (AVERAGE) B= ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ (ST.DEVIATION) Γ= ΕΛΑΧΙΣΤΟ (MIN) Δ=ΜΕΓΙΣΤΟ (MAX)							

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον Πίνακα 4.3. είναι τα εξής :

1.ΕΛΛΑΔΑ

Βλέπουμε ότι για την περίοδο 2000-2004 μια (1) από τις έντεκα (11) συνολικά τράπεζες της Ελλάδας (ποσοστό 9,09%) είχε και τα 5 έτη ζημίες προ φόρων εμφανίζοντας αρνητικό δείκτη και οι μέτοχοι να μην λαμβάνουν κέρδος από την επένδυση των κεφαλαίων τους. Ενώ σε γενικό σύνολο τέσσερις (4) ήταν αυτές (ποσοστό 36,36%) που μέσα στην περίοδο των 5 ετών παρουσίασαν ζημίες προ φόρων. Γενικά παρατηρούμε από τα αποτελέσματα του πίνακα ότι κατά μέσο όρο οι τράπεζες το 2000-2001 έχουν εμφανίσει μια σχετικά μικρή αύξηση του δείκτη κερδοφορίας. Όμως το φαινόμενο αυτό φαίνεται να αλλάζει καθώς το 2002 έχουμε μια κατακόρυφη πτώση του μέσου όρου τους από 11,86% σε 4,28%. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πίνακα 4.2, που αφορά τα Ι.Κ, η Ελλάδα δεν δείχνει να παρουσιάζει το 2002 καμία σημαντική πτώση στο μέσο όρο των ιδίων κεφαλαίων, άρα μπορούμε να υποθέσουμε ότι η τόσο μεγάλη πτώση του δείκτη ROE οφείλεται σε δυσμενείς οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών με αποτέλεσμα να μην αποφέρουν πολλά κέρδη για την χρονιά. Όμως από το 2003 βλέπουμε μια μικρή άνοδο του μέσου όρου και τέλος το 2004 ίσως με μια πιθανώς αναθεώρηση της οικονομικής τους πολιτικής έχουμε κατακόρυφη ανοδική πορεία του δείκτη από 5,86% σε 14,44%. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με

ποσοστό 14,04% παρατηρούμε μια σχετικά μικρή αύξηση το 2001, ενώ το 2002 με την πτώση που είχε ο μέσος όρος του ROE η τ.π. παρουσιάζει και αυτή μια όχι και τόσο μεγάλη μείωση. Τα επόμενα 2 έτη όμως βλέπουμε την τυπική απόκλιση να ανεβαίνει φτάνοντας ποσοστό 33,06% σε σχέση με το 2000. Ο δείκτης ελαχίστου λόγω όπως είπαμε της εμφάνισης ζημιών προ φόρων από το σύνολο των τραπεζών έχει αρνητικό πρόσημο και κατά τα έτη 2000-2003 κατακόρυφη ανοδική πορεία, ενώ το 2004 παρατηρείται πτώση μεγαλύτερη του 10%. Ο δείκτης μεγίστου όμως παρουσιάζει την αντίθετη πορεία καθώς για τα πρώτα έτη δείχνει μεγάλη πτώση και μια σχετικά μικρή άνοδο το 2003, ενώ το 2004 έχει κατακόρυφη άνοδο. Τα αποτελέσματα του δείκτη και η πορεία του παρουσιάζονται στην παρακάτω γραφική παράσταση με την μορφή καμπύλης σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.3.

Γραφική Παράσταση 4.11

2.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Παρατηρούμε από τον πίνακα ότι μόνο μια (1) τράπεζα από τις δέκα (10) που έχει συνολικά η Πορτογαλία (ποσοστό 10%) το 2001 παρουσίασε ζημίες προ φόρων άρα αρνητικό δείκτη και μηδενικά κέρδη για τους μετόχους της. Ενώ το 2000 έχει μια αρκετά ικανοποιητική κερδοφορία βλέπουμε ότι τα 2 επόμενα έτη (2001-2002) το ποσοστό της μειώνεται σημαντικά καθώς φτάνει να αγγίζει νούμερα κάτω από το 10%, πράγμα που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, ενώ από τα αποτελέσματα της μέτρησης των ιδίων κεφαλαίων της βλέπουμε πως είχε σχετικά κατακόρυφη άνοδο της τάξεως του 20% για τα 2 αυτά έτη, υπήρχε μείωση των κερδών των τραπεζών σημαντική. Βέβαια αυτή η πτώση φαίνεται να διαφοροποιείται, καθώς από το 2003 μέχρι το 2004 παράλληλα με την συνεχή αύξηση των Ιδίων κεφαλαίων που είχε παρατηρείται και αύξηση του δείκτη σε μεγάλα επίπεδα, φτάνοντας να ξεπερνά το ποσοστό της κερδοφορίας που είχε το 2000 (14,10%) και να αγγίζει το 15,20% τώρα πια.

Ίσως υπήρξε μια αναπροσαρμογή της στρατηγικής των τραπεζών που ακολουθούσαν ως προς την αξιοποίηση των ιδίων κεφαλαίων τους για να παράγουν κέρδος που έκανε τον μέσο όρο του δείκτη ROE να ανέβει πάλι σε υψηλά επίπεδα τα 2 τελευταία έτη. Η τυπική απόκλιση του δείκτη από το έτος βάσης 2000 μέχρι το 2004 παρουσιάζει διάφορες αυξομειώσεις με πτώση το 2002 και τα 2 επόμενα έτη συνεχή άνοδο, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η στασιμότητα που είχε το 2001 ενώ ο μέσος όρος της δείχνει να έχει μικρή πτώση. Ο δείκτης ελαχίστου δείχνει και αυτός μεγάλες αυξομειώσεις με μεγαλύτερη μείωση αυτή του 2001, όπου λόγω εμφάνισης ζημιών προ φόρων σε τράπεζες έχει αρνητικό πρόσημο (-6,60%), ενώ το 2002 παρουσιάζει αύξηση (2,80%) που δείχνει να συνεχίζεται το 2003 και τέλος το 2004 έχει πάλι σχετικά μικρή μείωση φτάνοντας το 1,60%. Ο δείκτης μεγίστου τα 3 πρώτα έτη δείχνει μια μικρή μείωση που δεν ξεπερνά το 10% ενώ από το 2003 και μετά αρχίζει να παρουσιάζει μεγάλες αυξήσεις φτάνοντας το 37,20%. Τα παραπάνω δεδομένα παρουσιάζονται με την ακόλουθη γραφική παράσταση καμπύλης της πορείας του μέσου όρου του δείκτη ROE σύμφωνα με τον Πίνακα 4.3.

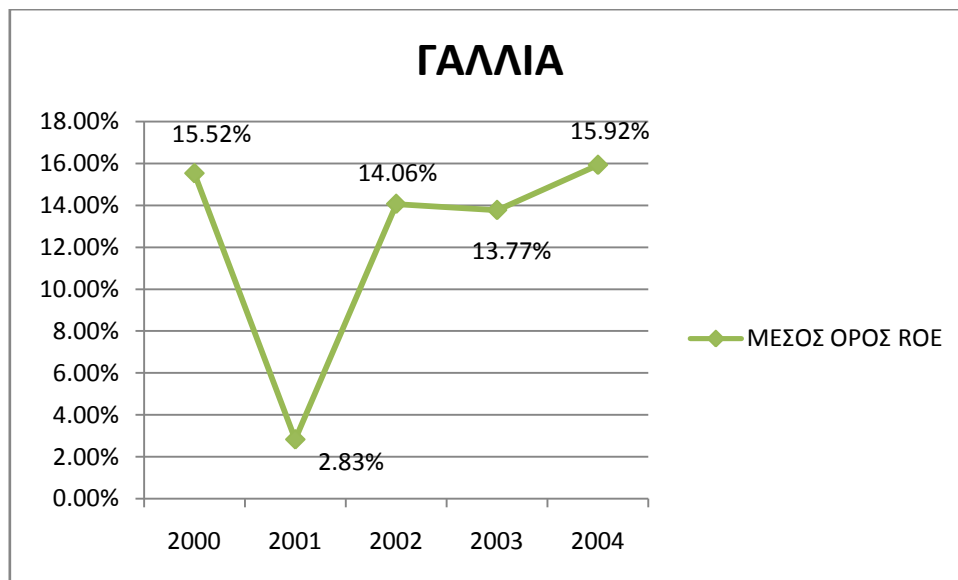

Γραφική Παράσταση 4.12

3.ΓΑΛΛΙΑ

Από τα δεδομένα προκύπτει ότι για την περίοδο 2000-2004 έντεκα (11) από τις εξήντα τέσσερις (64) συνολικά ήταν οι τράπεζες της Γαλλίας που παρουσίασαν ζημίες προ φόρων (ποσοστό 17,19%) ενώ μια (1) ήταν αυτή που και τα 5 έτη είχε συνέχεια ζημίες προ φόρων παρουσιάζοντας έτσι αρνητικό δείκτη ROE στον πίνακα 4.3. Ενώ το 2000 η κερδοφορία της Γαλλίας είναι σε ένα ικανοποιητικό ποσοστό παρατηρούμε ότι το 2001 υπάρχει κατακόρυφη μείωση του δείκτη αφού αγγίζει ποσοστό 2,83%, πράγμα εξαιρετικά σημαντικό αφού τα Ι.Κ. της δείχνουν να έχουν μια σχετικά σταδιακή άνοδο όλη την περίοδο 2000-2004 χωρίς κάποιες ιδιαίτερα μεγάλες αυξήσεις. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ή ότι τα κέρδη των τραπεζών για την χρονιά 2001 πρέπει να μειώθηκαν σε μεγάλο βαθμό ή ότι η τράπεζες ακολουθούν

λανθασμένη πολιτική ως προς την αξιοποίηση των Ιδίων Κεφαλαίων τους για να παράγουν κέρδη. Βέβαια αυτή η πορεία του δείκτη βλέπουμε ότι αλλάζει αφού το 2002 έχουμε αντίστοιχα κατακόρυφη άνοδο που φτάνει στα επίπεδα της κερδοφορίας του 2000. Για το 2003 η πτώση του δείκτη κερδοφορίας είναι σχετικά μικρή ενώ ανοδική πορεία έχει δείχνει να έχει πάλι το 2004 φτάνοντας το 15,92% σε ποσοστό. Η τυπική απόκλιση, έχοντας ως έτος βάσης πάντα το 2000 που ξεκίνησε με 22,32% ποσοστό, βλέπουμε ότι έχει πολλές διακυμάνσεις με κατακόρυφη άνοδο το 2001, σε σχέση με τον μέσο όρο που είχε όπως είπαμε μεγάλη πτώση, το 2002 να πέφτει ξανά στα ίδια ποσοστά με το 2000, την επόμενη χρονιά να έχει μια μικρή άνοδο και τέλος το 2004 να πέφτει πιο κάτω και από το έτος βάσης. Ο δείκτης ελαχίστου λόγω της εμφάνισης τραπεζών με ζημιές προ φόρων είναι και τα 5 έτη αρνητικός, ενώ ο δείκτης μεγίστου παρουσιάζει και εκείνος τις αυξομειώσεις του σε όλη την χρονική διάρκεια. Η γραφική παράσταση δείχνει την καμπύλη της πορείας του μέσου όρου του δείκτη ROE με βάση τα δεδομένα του πίνακα 4.3.

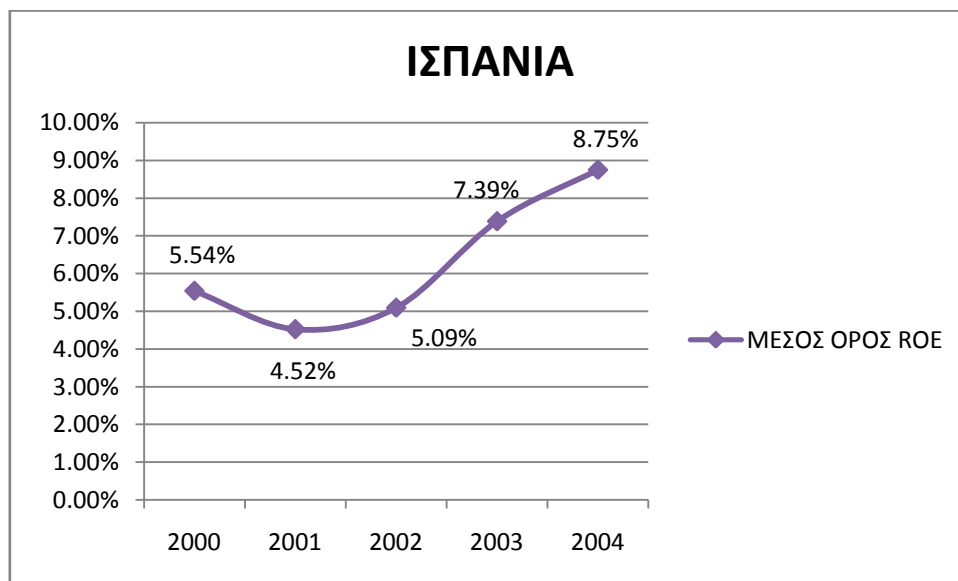

Γραφική Παράσταση 4.13

4.ΙΣΠΑΝΙΑ

Από τα δεδομένα του πίνακα παρατηρούμε ότι για την περίοδο 2000-2004 έντεκα (11) από τις εξήντα εννέα (69) συνολικά τράπεζες της Ισπανίας παρουσίασαν ζημιές προ φόρων (ποσοστό 15,94%) ενώ τρεις (3) ήταν αυτές που και τα 5 έτη παρουσίαζαν μόνο ζημιές προ φόρων δίνοντας έτσι στον δείκτη ROE αρνητικό πρόσημο. Ενώ το 2000 βλέπουμε να ξεκινάει με έναν ικανοποιητικό δείκτη και σχετικά υψηλή τυπική απόκλιση (22,32%) το 2001 έχουμε πτώση του δείκτη όχι εξαιρετικά μεγάλη, περίπου 1%, πράγμα που σημαίνει ότι οι τράπεζες δεν αξιοποίησαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα ίδια κεφάλαια τους για να παράγουν κέρδη, λαμβάνοντας υπόψη μας και τον Πίνακα 4.2. όπου παρατηρούμε ότι τα ΙΚ των τραπεζών της Ισπανίας έχουν όλη την διάρκεια 2000-2004 ανοδική πορεία και μάλιστα υψηλή χωρίς να παρατηρούνται καθόλου πτώσεις. Βέβαια το 2002 ο δείκτης ανεβαίνει όχι σε

μεγάλο ποσοστό, αλλά δείχνει μια πιθανή αλλαγή της πολιτικής αξιοποίησης των ΙΚ από τις τράπεζες κατά μέσο όρο ,με την πορεία αυτή να συνεχίζει να είναι ανοδική και τα επόμενα 2 έτη φτάνοντας το 2004 ποσοστό 8.75%. Όσο για την τυπική απόκλιση παίρνοντας ως έτος βάσης το 2000 παρατηρούμε ότι άσχετα με την πτώση που είχαμε το 2001 η τυπική απόκλιση συνεχίζει να ανεβαίνει φτάνοντας το 30,91% το 2002 και από το 2003 και μετά, παρόλη την αύξηση του δείκτη ROE, να υπάρχει πτωτική πορεία της τυπικής απόκλισης στο 17,81% (πολύ χαμηλότερο από το 2000 που ξεκίνησε με 24,22% τ.π.). Ο δείκτης ελαχίστου που υπάρχει στον πίνακα λόγω όπως είπαμε και πιο πάνω ότι υπήρχαν τράπεζες με ζημιές προ φόρων είναι και τα 5 έτη αρνητικός ενώ ο δείκτης μεγίστου βλέπουμε να έχει πτωτική πορεία. Η παρακάτω γραφική παράσταση δείχνει την καμπύλη πορείας του μέσο όρου του δείκτη ROE σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.3.

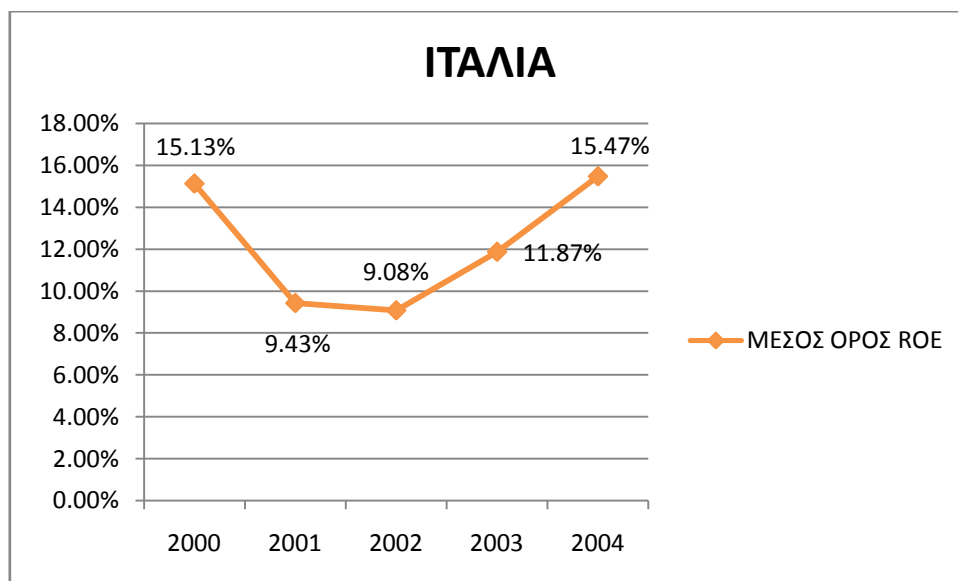
Γραφική Παράσταση 4.14

5.ΙΤΑΛΙΑ

Σύμφωνα με τα δεδομένα δεκατρείς (13) από τις εβδομήντα τέσσερις (74) συνολικά τράπεζες της Ιταλίας (ποσοστό 17,57%) ήταν αυτές που κατά την διάρκεια 2000-2004 παρουσίασαν ζημιές προ φόρων δίνοντας στα αποτελέσματα του δείκτη ROE αρνητικό πρόσημο. Ενώ το 2000 ο μέσος όρος των τραπεζών δείχνει έναν ικανοποιητικό ποσοστό δείκτη (15,13%) βλέπουμε ότι τις 2 επόμενες χρονιές παρουσιάζουν σημαντική πτωτική τάση πέφτοντας κάτω από το 10% . Παρατηρώντας και τα δεδομένα του Πίνακα 4.2, όπου τα Ίδια Κεφάλαια δείχνουν να έχουν μια ανοδική πορεία με μικρές μειώσεις μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι τράπεζες είχαν λανθασμένη πολιτική ως προς την αξιοποίηση στο μέγιστο των ΙΚ τους ώστε να παράγουν κέρδη. Βέβαια αυτό φαίνεται να αλλάζει καθώς το 2003 έχουμε μια σχετικά μικρή αύξηση του μέσου όρου του δείκτη η οποία συνεχίζεται και την επόμενη χρονιά φτάνοντας το δείκτη σε ποσοστό 15,47% θεωρώντας ότι η διοίκηση των τραπεζών αναθεώρησαν την στρατηγική τους για την αξιοποίηση των κεφαλαίων τους. Όσο για την

τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με ποσοστό 16,52% παρατηρούμε ότι τα έτη 2001-2002 έχει ανοδική πορεία παρά την πτώση του μέσου όρου που αναφέραμε προηγουμένως, ενώ το 2003 το ποσοστό μειώνεται της τ.π. μειώνεται σε σχέση με το έτος βάσης πέφτοντας στο 13,39% παρά την αύξηση του μέσου όρου που υπήρχε και τέλος έχουμε μια σχετικά μικρή άνοδο το 2004. Όσο για το δείκτη ελαχίστου ,που εμφανίζεται με αρνητικό πρόσημο λόγω των τραπεζών που παρουσίασαν ζημίες προ φόρων μέσα στα έτη, δεν λείπουν και από εκεί οι μεγάλες αυξήσεις των ετών 2001-2002 και μειώσεις των ετών 2003-2004. Ενώ ο δείκτης μεγίστου δείχνει στην αρχή να αυξάνεται για το 2001 με πτώση τις επόμενες χρονιές και μικρή σχετικά άνοδο το 2004. Η γραφική παράσταση που ακολουθεί δείχνει την καμπύλη πορείας του μέσου όρου του δείκτη ROE σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.3.

Γραφική Παράσταση 4.15

Στον Πίνακα 4.4. παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τον υπολογισμό του δείκτη ROA με βάση τα κέρδη προ φόρων. Πρέπει να σημειωθεί ότι πάλι υπάρχουν αποτελέσματα με αρνητικό πρόσημο τον δείκτη, λόγω των ζημιών προ φόρων που εμφανίζουν κάποιες τράπεζες στα αποτελέσματα χρήσης τους.

Πίνακας 4.4

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΣΕ ΕΚΑΤ/ΡΙΑ €)						
ΕΤΗ	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
ΧΩΡΕΣ						

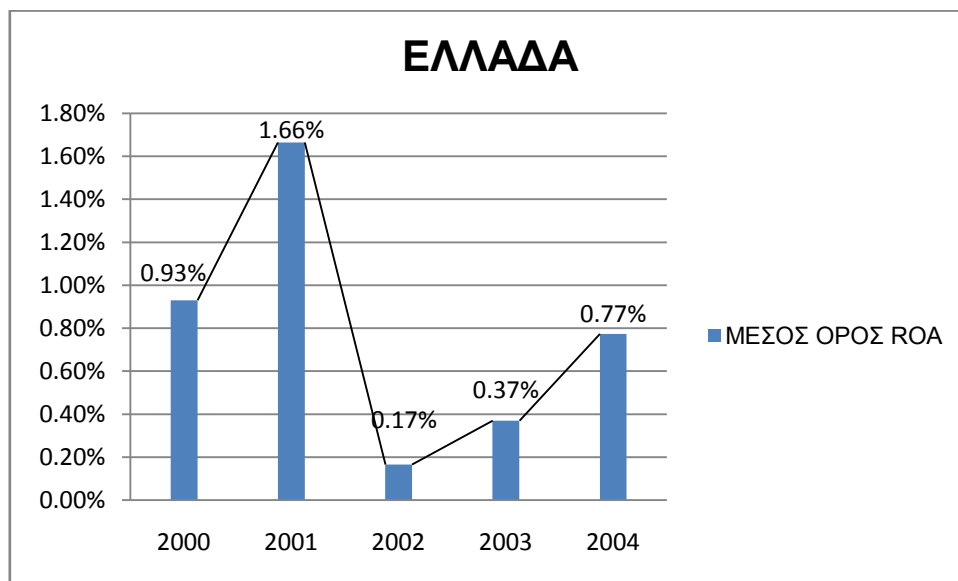
ΕΛΛΑΔΑ (n=11)	A	0,93%	1,66%	0,17%	0,37%	0,77%	0,78%
	B	1,25%	3,27%	1,53%	1,45%	1,49%	0,83%
	Γ	-1,58%	-2,43%	-4,04%	-3,69%	-1,55%	-4,04%
	Δ	2,17%	10,83%	1,58%	1,82%	4,49%	10,83%
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (n=10)	A	1,47%	0,96%	0,90%	1,56%	2,38%	1,45%
	B	1,56%	1,70%	1,27%	1,86%	4,39%	1,27%
	Γ	0,14%	-1,15%	0,07%	0,06%	0,04%	-1,15%
	Δ	5,10%	5,43%	4,38%	5,94%	14,52%	14,52%
ΓΑΛΛΙΑ (n=68)	A	-0,02%	0,16%	1,05%	0,76%	1,18%	0,63%
	B	9,89%	6,22%	1,28%	2,38%	1,45%	3,74%
	Γ	-79,92%	-49,74%	-2,27%	-15,72%	-3,62%	-79,92%
	Δ	5,28%	3,10%	6,28%	4,41%	7,27%	3,10%
ΙΣΠΑΝΙΑ (n=69)	A	0,49%	0,59%	0,40%	0,80%	1,18%	0,69%
	B	4,08%	3,18%	8,25%	2,37%	2,27%	2,47%
	Γ	-23,63%	-11,24%	-49,98%	-10,36%	-4,52%	-49,98%
	Δ	13,82%	7,31%	40,84%	7,33%	11,29%	40,84%
ΙΤΑΛΙΑ (n=74)	A	1,01%	0,64%	0,73%	0,98%	1,31%	0,93%
	B	4,36%	3,39%	1,66%	1,60%	1,42%	1,32%
	Γ	-30,83%	-26,40%	-10,32%	-1,23%	-0,67%	-30,83%
	Δ	16,21%	4,58%	5,15%	12,78%	10,45%	16,21%
A= ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ (AVERAGE) B= ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ (ST.DEVIATION) Γ=ΕΛΑΧΙΣΤΟ (MIN) Δ=ΜΕΓΙΣΤΟ (MAX)							

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον Πίνακα 4.4 είναι τα εξής :

1.ΕΛΛΑΔΑ

Βλέπουμε ότι για την περίοδο 2000-2004 μια (1) από τις έντεκα (11) συνολικά τράπεζες της Ελλάδας (ποσοστό 9,09%) είχε και τα 5 έτη ζημίες προ φόρων εμφανίζοντας αρνητικό δείκτη. Ενώ σε γενικό σύνολο τέσσερις (4) ήταν αυτές (ποσοστό 36,36%) που μέσα στην περίοδο των 5 ετών παρουσίασαν ζημίες προ φόρων. Παρατηρούμε από τα αποτελέσματα του πίνακα ότι κατά μέσο όρο οι τράπεζες το 2000-2001 έχουν εμφανίσει μια σχετικά μικρή αύξηση της κερδοφορίας. Όμως το 2002 βλέπουμε τον δείκτη κερδοφορίας να έχει αρκετά μεγάλη πτώση ξεπερνώντας το ποσοστό που είχε την πρώτη χρονιά και φτάνοντας το ποσοστό του 0,17%. Βλέποντας και τον πίνακα με τα αποτελέσματα του Συνόλου Ενεργητικού, όπου υπάρχει στην Ελλάδα μια σταδιακή αύξηση του μέσου όρου του Σ.Ε.

χωρίς να σημειωθούν μειώσεις, μπορούμε να υποθέσουμε ότι η πτώση του δείκτη ίσως να οφείλεται σε σημαντική μείωση των κερδών των τραπεζών. Παρόλα αυτά από το 2003 αρχίζει μια μικρή η άνοδος του δείκτη η οποία συνεχίζεται και το 2004 χωρίς να ξεπερνάει όμως το ποσοστό του 1%. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 που έχει δείκτη 1,25% βλέπουμε ότι την επόμενη χρονιά παρουσιάζει μεγάλη αύξηση φτάνοντας το 3,27%. Αυτό όμως διαφοροποιείται καθώς το 2002-2003 έχουμε σημαντική πτώση του δείκτη και επανάκαμψη το 2004 στο 1,49% ποσοστά που δεν πέφτουν κάτω από το έτος βάσης. Όσο αφορά τον δείκτη ελαχίστου παρατηρούμε ότι έχει όλες τις χρονιές αρνητικό πρόσημο λόγω τις εμφάνισης ζημιών προ φόρων στα δεδομένα μας και ότι για τα 3 πρώτα χρόνια έχει ανοδική πορεία ενώ το 2003-2004 αρχίζει και μειώνεται. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μέγιστου παρατηρούμε ότι παρουσιάζει μια κατακόρυφη άνοδο το 2001 που ακολουθείται από εξίσου μεγάλη πτώση ενώ τα επόμενα έτη ανεβαίνει πάλι σε υψηλά επίπεδα φτάνοντας το 2004 4,49% σε ποσοστό. Το παρακάτω ραβδόγραμμα παρουσιάζει την πορεία του δείκτη ROA σύμφωνα με τα δεδομένα.

Γραφική Παράσταση 4.16

2.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Παρατηρούμε από τον πίνακα ότι μόνο μια (1) τράπεζα από τις δέκα (10) που έχει συνολικά η Πορτογαλία το 2001 παρουσίασε ζημιές προ φόρων άρα αρνητικό δείκτη. Ενώ το 2000 έχει έναν αρκετά ικανοποιητικό δείκτη κερδοφορίας βλέπουμε ότι το 2001 το ποσοστό μειώνεται σημαντικά καθώς φτάνει κάτω από 1%. Το ίδιο συμβαίνει και την επόμενη χρονιά αν και αυτή την φορά η μείωση δεν είναι τόσο μεγάλη. Η πτώση του δείκτη ίσως να οφείλεται σε μεγάλη πτώση του ποσού των κερδών των τραπεζών αφού από τα αποτελέσματα του Πίνακα 4.1 πιο πάνω βλέπουμε ότι η πορεία του μέσου όρου του Συνόλου του Ενεργητικού μόνο

ανοδική θεωρείται καθόλη την περίοδο 2000-2004. Έπειτα όμως από αυτήν την πτώση το 2003 υπάρχει κατακόρυφη αύξηση του ποσοστού του δείκτη ROA η οποία συνεχίζεται και το 2004 όπου τώρα ο δείκτης έχει αγγίξει το 2,38%. Από αυτά τα αποτελέσματα μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι τράπεζες άλλαξαν πολιτική ως προς την αξιοποίηση του ενεργητικού τους και παράγουν περισσότερα κέρδη. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με δείκτη 1,60% παρατηρούμε ότι, εκτός από το 2002 που είχε πτώση κατώτερη από το έτος βάσης, γενικά έχει ανοδική πορεία και ιδιαίτερα παρουσίασε μεγάλη αύξηση το 2004 που έφτασε το 4,49%. Όσο για τον δείκτη ελαχίστου βλέπουμε ότι το υψηλότερο επίπεδο του είναι το 2000 με ποσοστό 0,14% καθώς το 2001 έχει δείκτη με αρνητικό πρόσημο λόγω εμφάνισης ζημιών προ φόρων στα δεδομένα μας, το 2002-2003 ο δείκτης ανεβαίνει και μένει στάσιμος στο 0,06% και το 2004 μειώνεται φτάνοντας στο 0,04%. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μεγίστου, εκτός από το 2002 που παρουσιάζει μια μικρή πτώση τις υπόλοιπες χρονιές έχει ανοδική πορεία με μεγαλύτερη άνοδο αυτή του 2004 που φτάνει το 14,50 % Με βάση τα αποτελέσματα παρουσιάζεται στο παρακάτω ραβδόγραμμα η πορεία του δείκτη ROA που αναφέραμε.

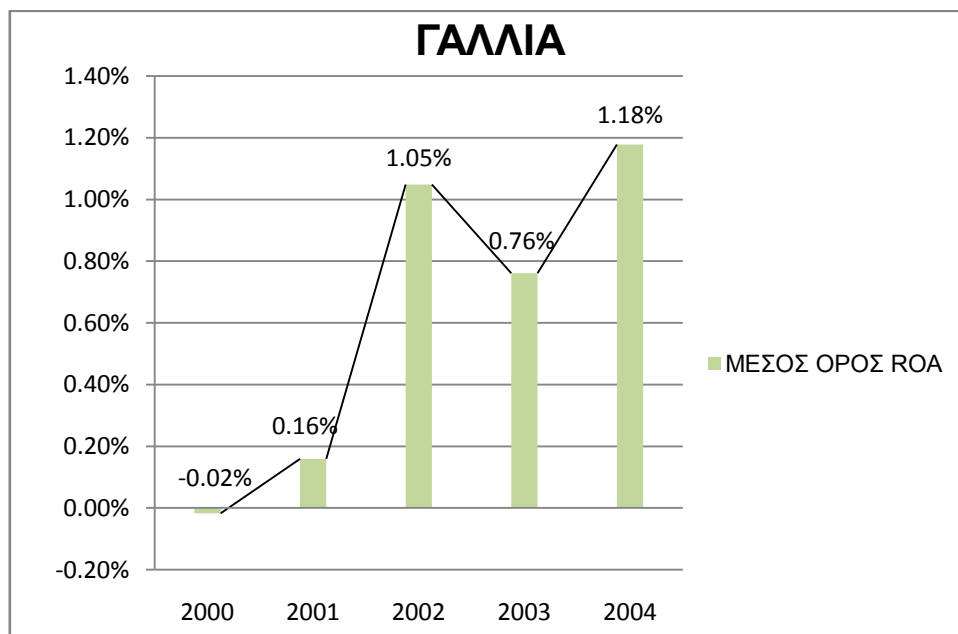

Γραφική Παράσταση 4.17

3.ΓΑΛΛΙΑ

Από τα δεδομένα προκύπτει ότι για την περίοδο 2000-2004 έντεκα (11) από τις εξήντα τέσσερις (64) συνολικά ήταν οι τράπεζες της Γαλλίας που παρουσίασαν ζημίες προ φόρων (ποσοστό 17,19%) ενώ μια (1) ήταν αυτή που και τα 5 έτη είχε συνέχεια ζημίες προ φόρων παρουσιάζοντας έτσι αρνητικό δείκτη ROA. Για το 2000 τα πράγματα δεν πάνε καλά αφού παρουσιάζει αρνητικό δείκτη -0,02% Βλέποντας και στα στοιχεία του Πίνακα 4.1 όπου η πορεία του μέσου όρου του Σ.Ε. έχει σταδιακή αύξηση χωρίς να παρουσιάζει μειώσεις την περίοδο 2000-2004, μπορούμε να υποθέσουμε ότι υπήρχαν χαμηλά ποσοστά κερδών αλλά και μεγάλα ποσοστά εμφάνισης ζημιών προ φόρων ρίχνοντας τον δείκτη κάτω από 0%.Ενώ

το 2001 αρχίζει και δείχνει μια μικρή άνοδο το 2002 εμφανίζεται μια κατακόρυφη άνοδος που ξεπερνάει το 1%. Βέβαια η άνοδος αυτή δεν συνεχίζει αφού το 2003 έχουμε πάλι πτώση σχετικά μικρή και τέλος το 2004 πάλι εμφανίζει κατακόρυφη άνοδο φτάνοντας το 1,18%. Υποθέτουμε ότι οι τράπεζες παρουσίαζαν πρόβλημα ως προς την αξιοποίηση του ενεργητικού τους όχι μόνο τον πρώτο χρόνο αλλά και τις επόμενες χρονιές μην καταφέρνοντας να παράγουν κέρδη και ίσως προκαλώντας αρκετά μεγάλες ζημιές. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 που έχει 9,89% ποσοστό βλέπουμε ότι για την περίοδο 2001-2002 πέφτει ο δείκτης με μεγάλες μειώσεις φτάνοντας το 1,28%. Ενώ το 2003 αρχίζει και δείχνει άνοδο η οποία δεν συνεχίζεται αφού το 2004 μειώνεται σε ποσοστό 1,45%. Όσο για τον δείκτη ελαχίστου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού έχει και για τα 5 έτη αρνητικό πρόσημο με σημαντικές μειώσεις του δείκτη, εκτός από το 2003 που είχε μια σχετικά μεγάλη άνοδο καταλήγοντας το 2004 στο -3,62%. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μέγιστου δείχνει να έχει ανοδική πορεία εντός από το 2001 και το 2003 που παρουσίαζε μικρές πτώσεις Στο παρακάτω ραβδόγραμμα φαίνονται τα αποτελέσματα που αναφέραμε προηγουμένως για την πορεία του δείκτη ROA.

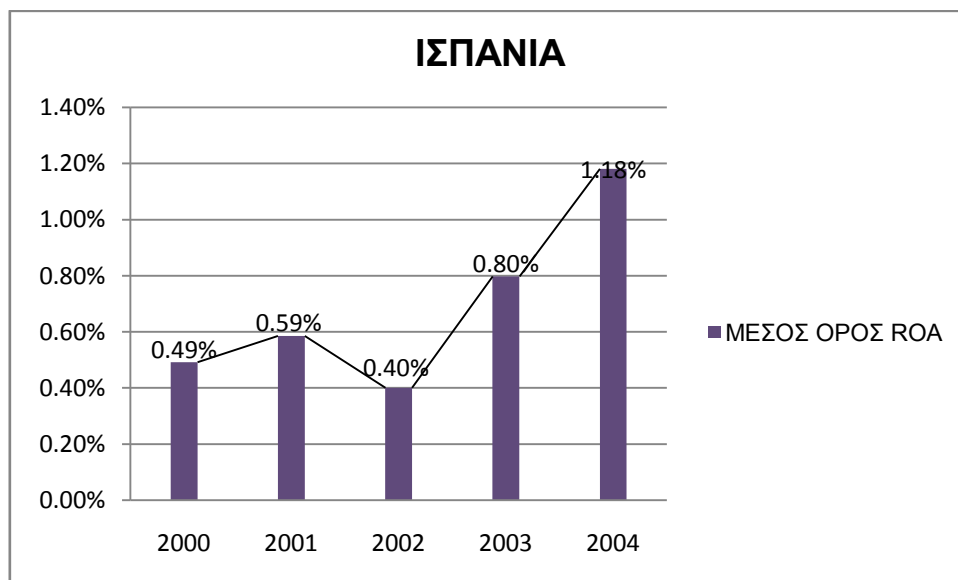

Γραφική Παράσταση 4.18

4.ΙΣΠΑΝΙΑ

Από τα δεδομένα του πίνακα παρατηρούμε ότι για την περίοδο 2000-2004 έντεκα (11) από τις εξήντα εννέα (69) συνολικά τράπεζες της Ισπανίας παρουσίασαν ζημιές προ φόρων (ποσοστό 15,94%) ενώ τρεις (3) ήταν αυτές που και τα 5 έτη παρουσίαζαν μόνο ζημιές προ φόρων δίνοντας έτσι στον δείκτη ROE αρνητικό πρόσημο. Βλέπουμε λοιπόν ότι ο μέσος όρος του ROE ξεκινώντας με 0,49% το 2000 έχει μια ανοδική πορεία εκτός του 2002 όπου παρουσιάζει μια μικρή πτώση φτάνοντας το 2004 το ποσοστό 1,18%. Από αυτό υποθέτουμε

ότι οι τράπεζες εκτός από το 2002 είχαν σωστή πολιτική ως προς την αξιοποίηση του ενεργητικού τους για να παράγουν κέρδη. Όσο για την τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με ποσοστό 4,08% βλέπουμε ότι εκτός από μια μικρή άνοδο που είχε το 2002 τα επόμενα έτη ο δείκτης δείχνει καθοδική πορεία αντίθετη από την πορεία που είχε ο μέσος όρος, φτάνοντας το 2004 με ποσοστό 2,27% μικρότερο από το ποσοστό που είχε το 2000. Ο δείκτης ελαχίστου παρατηρούμε ότι για όλη την χρονική περίοδο έχει αρνητικό πρόσημο δείκτη λόγω εμφανίσεως ζημιών προ φόρων στα δεδομένα μας και ότι ξεκινώντας το 2000 με υψηλό δείκτη ποσοστού -23,63 % η πορεία του είναι καθοδική εκτός του 2002 που έχει κατακόρυφη άνοδο (-49,98%) και καταλήγοντας το 2004 στο - 4,52% ποσοστό. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μεγίστου ενώ ξεκινάει το 2000 με ποσοστό 13,82% βλέπουμε ότι την επόμενη χρονιά έχουμε πτώση που ακολουθείτε από κατακόρυφη άνοδο το 2002 φτάνοντας στο 40,48%. Το 2003 όμως εμφανίζεται μεγάλη πτώση του δείκτη στο 7,33% και καταλήγοντας με άνοδο το 2004 αγγίζει το 11,29%. Στο παρακάτω ραβδόγραμμα φαίνονται τα αποτελέσματα που αναφέραμε προηγουμένως για την πορεία του μέσου όρου του δείκτη ROA.

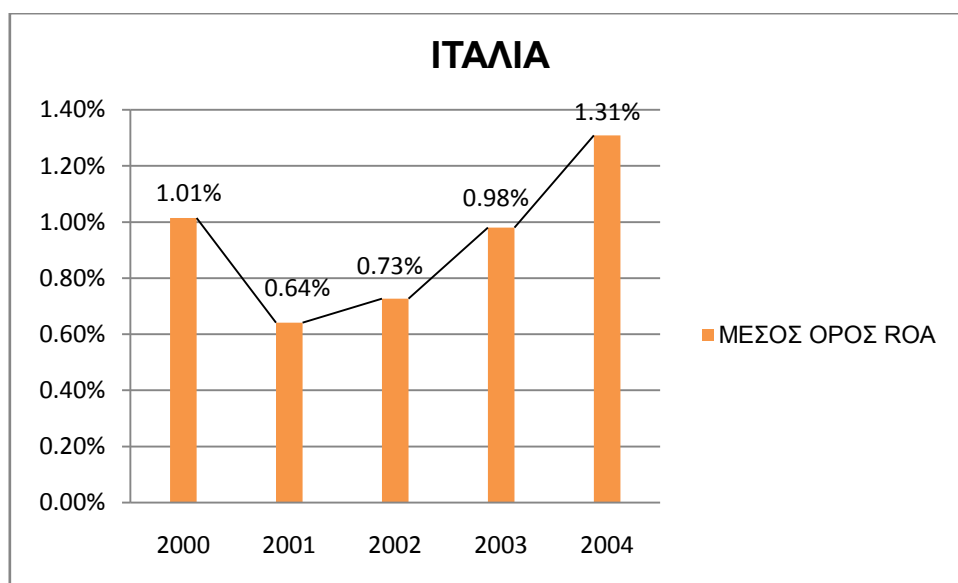

Γραφική Παράσταση 4.19

5.ΙΤΑΛΙΑ

Σύμφωνα με τα δεδομένα δεκατρείς (13) από τις εβδομήντα τέσσερις (74) συνολικά τράπεζες της Ιταλίας (ποσοστό 17,57%) ήταν αυτές που κατά την διάρκεια 2000-2004 παρουσίασαν ζημιές προ φόρων δίνοντας στα αποτελέσματα του δείκτη ROE αρνητικό πρόσημο. Ενώ το 2000 ξεκινάει με μέσο όρο 1,01 % βλέπουμε ότι την επόμενη χρονιά έχει μια μικρή πτώση ο δείκτης που ακολουθείτε τα επόμενα χρόνια από μικρές αυξήσεις του μέσου όρου καταλήγοντας το 2004 στο 1,31%. Από αυτό και από τα αποτελέσματα που βλέπουμε στον Πίνακα 4.1 υποθέτουμε ότι οι τράπεζες εκτός από το 2001 είχαν σωστή πολιτική ως προς την αξιοποίηση του ενεργητικού τους για να παράγουν κέρδη. Η τυπική απόκλιση έχοντας ως

έτος βάσης το 2000 με δείκτη 4,36% βλέπουμε ότι ακολουθεί πορεία καθοδική και διαφορετική από την πορεία που είχε ο μέσος όρος καταλήγοντας με δείκτη 1,42% το 2004. Ο δείκτης ελαχίστου παρατηρούμε ότι για όλη την χρονική περίοδο έχει αρνητικό πρόσημο δείκτη λόγω εμφανίσεως ζημιών προ φόρων στα δεδομένα μας και ότι ξεκινώντας το 2000 με υψηλό δείκτη ποσοστού -30,83% η πορεία του είναι καθοδική για όλα τα έτη φτάνοντας το 2004 με ποσοστό -0,67%. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μεγίστου ακολουθεί διαφορετική πορεία καθώς ξεκινώντας με υψηλό ποσοστό 16,21% το 2001 παρουσιάζει σημαντική μείωση, ενώ το 2002-2003 αρχίζει πάλι και ανεβαίνει σε ποσοστό και καταλήγοντας σε πτώση το 2004 σε 10,45%. Στο παρακάτω ραβδόγραμμα φαίνονται τα αποτελέσματα που αναφέραμε προηγουμένως για την πορεία του μέσου όρου του δείκτη ROA.

Γραφική Παράσταση 4.20

4.4 Μέτρηση Αποτελεσματικότητας

Έπειτα από τον υπολογισμό του δείκτη χρηματοοικονομικής μόχλευσης ή πολλαπλασιαστή ιδίων κεφαλαίων (EM), τα αποτελέσματα που προέκυψαν για την αποτελεσματικότητα των τραπεζών παρουσιάζονται στον πίνακα 4.5 που ακολουθεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι μερικά αποτελέσματα εμφανίζουν μηδενικό (0) δείκτη λόγω του ότι είτε ο δείκτης ROE είτε ο δείκτης ROA είχαν παρουσιάσει μηδενικό αποτέλεσμα

Πίνακας 4.5

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ (ΠΟΛΥΠΛΑΣΙΑΣΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤ/ΡΙΑ €)							
ΕΤΗ		2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
ΧΩΡΕΣ							
ΕΛΛΑΔΑ (n=11)	A	8,98	11,61	12,70	11,95	15,12	12,07
	B	5,37	4,62	4,60	5,22	4,03	0,54
	Γ	0,00	2,73	5,81	0,00	9,42	0,00
	Δ	20,72	21,13	20,90	19,31	24,10	24,10
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (n=10)	A	15,33	16,54	18,95	15,99	15,31	16,42
	B	10,19	12,11	13,55	13,15	11,09	1,40
	Γ	3,13	3,89	2,35	2,99	2,21	2,21
	Δ	32,74	38,18	45,80	46,38	41,30	46,38
ΓΑΛΛΙΑ (n=65)	A	22,39	22,87	22,40	21,28	20,91	21,97
	B	19,37	21,73	29,00	25,94	29,07	4,36
	Γ	1,60	3,15	0,00	0,00	0,00	0,00
	Δ	118,91	148,20	228,40	203,25	230,71	230,71
ΙΣΠΑΝΙΑ (n=69)	A	14,27	15,80	13,88	15,11	16,13	15,04
	B	21,06	23,66	14,29	17,75	20,11	3,55
	Γ	0,00	1,01	0,00	0,00	1,01	0,00
	Δ	167,67	173,37	85,50	90,03	116,22	173,37
ΙΤΑΛΙΑ (n=74)	A	12,80	14,29	15,49	14,69	15,50	14,55
	B	9,42	12,03	12,53	8,43	14,87	2,57
	Γ	1,14	0,00	1,58	1,47	2,27	0,00
	Δ	69,26	85,84	81,69	48,06	119,98	119,98
A= ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ (AVERAGE) B= ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ (ST.DEVIATION) Γ=ΕΛΛΑΧΙΣΤΟ (MIN) Δ=ΜΕΓΙΣΤΟ (MAX)							

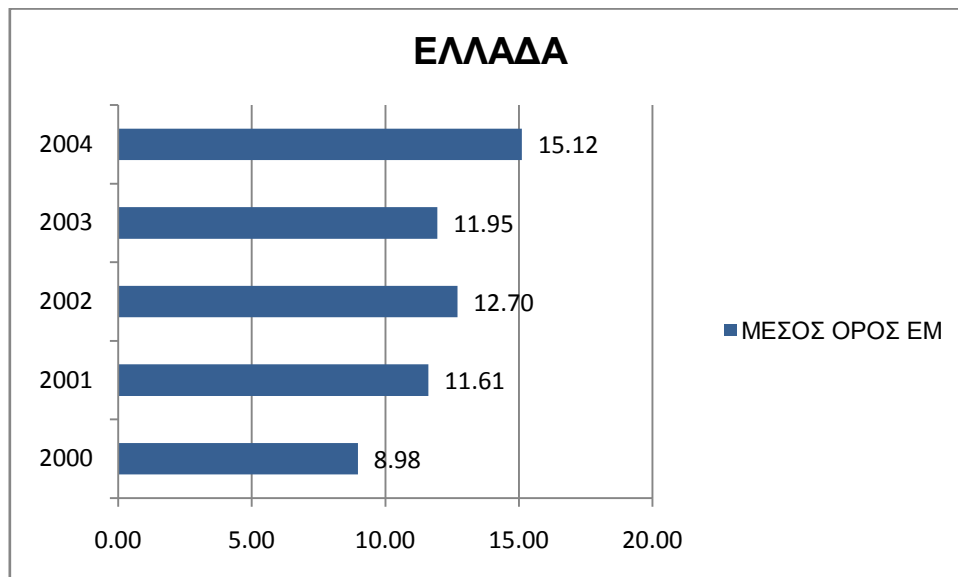
Από τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα :

1.ΕΛΛΑΔΑ

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο δείκτης EM ενώ το 2000 ξεκινάει σε χαμηλό επίπεδο κοντά στις 9 μονάδες, αρχίζει τα επόμενα 2 έτη να ανεβαίνει φτάνοντας τις 12,7 μονάδες. Εκτός από μια

μικρή πτώση που παρουσιάζει το 2003 την επόμενη χρονιά φτάνει σε υψηλά επίπεδα ξεπερνώντας τις 15 μονάδες. Η άνοδος αυτή του πολλαπλασιαστή μόνο καλή δεν θεωρείται όμως. Βλέποντας και τα αποτελέσματα των πινάκων 4.3 και 4.4 με τους δείκτες ROE κ' ROA προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι τράπεζες χρησιμοποιούν περισσότερα ξένα κεφάλαια από ότι ίδια κεφάλαια για τις επενδύσεις που πραγματοποιούν ώστε να αποκομίσουν κέρδος. Έτσι οι υποχρεώσεις που αποκτάνε έναντι τρίτων είναι μεγαλύτερες από τα κεφάλαια των μετόχων τους τίθοντας θέμα κεφαλαιακής επάρκειας για την επιχείρηση. Αφού ο δείκτης EM δείχνει να έχει ανοδική πορεία μέχρι το 2004 αυξάνεται και ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος που αναλαμβάνουν οι τράπεζες λόγω της χρηματοδότησης τους από ξένα κεφάλαια. Όσο για την τυπική απόκλιση του έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε πως ενώ ξεκινάει στο 5,37 τα 2 επόμενα έτη δείχνει μια όχι και τόσο μεγάλη μείωση φτάνοντας το 2002 στο 4,60. Βέβαια το 2003 δείχνει να ανεβαίνει λίγο σε μονάδες ο δείκτης χωρίς όμως να ξεπερνά το δείκτη του έτους βάσης, ενώ το 2004 η πορεία του παραμένει πτωτική φτάνοντας τώρα πια το 4,03. Ο δείκτης ελαχίστου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφού το 2000 και το 2003 έχει μηδενικό δείκτη πιθανόν λόγω του ότι υπήρχε μηδενικός δείκτης ROE στα δεδομένα μας. Όσο για τα υπόλοιπα έτη μπορούμε να πούμε ότι μόνο ανοδική πορεία παρουσιάζανε με μεγάλες αυξήσεις όπως αυτή του 2004 που έφτασε τις 9,42 μονάδες. Ο δείκτης μεγίστου αντίθετα σε όλη την διάρκεια των 5 ετών παρουσιάζει μικρές αυξομειώσεις χωρίς να ξεπερνάει τις 19 με 25 μονάδες. Στην παρακάτω γραφική παράσταση απεικονίζεται η πορεία του μέσου όρου του πολλαπλασιαστή σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.5.

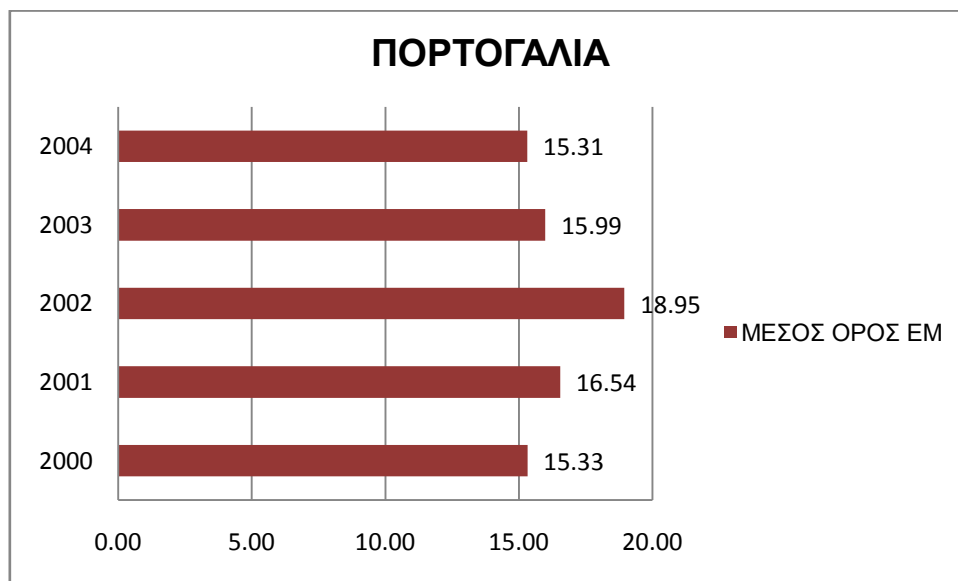

Γραφική Παράσταση 4.21

2.ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Από τον Πίνακα 4.5 παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος του δείκτη EM ξεκινώντας από τις 15,33 μονάδες για τα έτη 2001-2002 παρουσιάζει μεγάλες αυξήσεις φτάνοντας τις 18,95 μονάδες. Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες χρησιμοποιούν περισσότερα ξένα κεφάλαια από ότι ίδια

κεφάλαια για τις επενδύσεις που πραγματοποιούν ώστε να αποκομίσουν κέρδος. Έτσι οι υποχρεώσεις που αποκτάνε έναντι τρίτων είναι μεγαλύτερες από τα κεφάλαια των μετόχων τους τίθοντας θέμα κεφαλαιακής επάρκειας για την επιχείρηση. Και αφού ο EM είναι μεγάλος σημαίνει και ανάληψη μεγάλου χρηματοοικονομικού κινδύνου από τις τράπεζες. Όμως αυτό φαίνεται να αλλάζει καθώς από το 2003 και μετά παρουσιάζεται μείωση του δείκτη φτάνοντας τις 15,31 μονάδες για το 2004. Η τυπική απόκλιση του EM έχοντας ως έτος βάσης το 2000 που ξεκινάει με 10,19 μονάδες για τα δυο επόμενα έτη παρουσιάζει ανοδική πορεία παράλληλα με την άνοδο που είχε ο μέσος όρος φτάνοντας το 2002 το 13,55. Από εκεί και πέρα όμως αλλάζει το φαινόμενο καθώς με την πτώση του μέσου όρου EM έχουμε και πτώση της τυπικής απόκλισης και τα δυο τελευταία χρόνια φτάνοντας τις 11,09 μονάδες και παραμένοντας μεγαλύτερη από την τ.π. του έτους βάσης. Ο δείκτης ελαχίστου παρόλα αυτά εκτός από τις δυο μικρές αυξήσεις που παρουσίασε το 2001 και το 2003 τα υπόλοιπα χρόνια χαρακτηρίζεται καθοδική η πορεία του με τελική τιμή το 2004 το 2,21. Ενώ αντίθετα ο δείκτης μεγίστου βλέπουμε ότι για την περίοδο 2000-2003 έχει συνεχή ανοδική πορεία εκτός του 2004 που αρχίζει και μειώνεται φτάνοντας τις 41,30 μονάδες. Στην γραφική παράσταση που ακολουθεί παρουσιάζεται η πορεία του μέσου όρου του πολλαπλασιαστή σύμφωνα με τα δεδομένα μας.

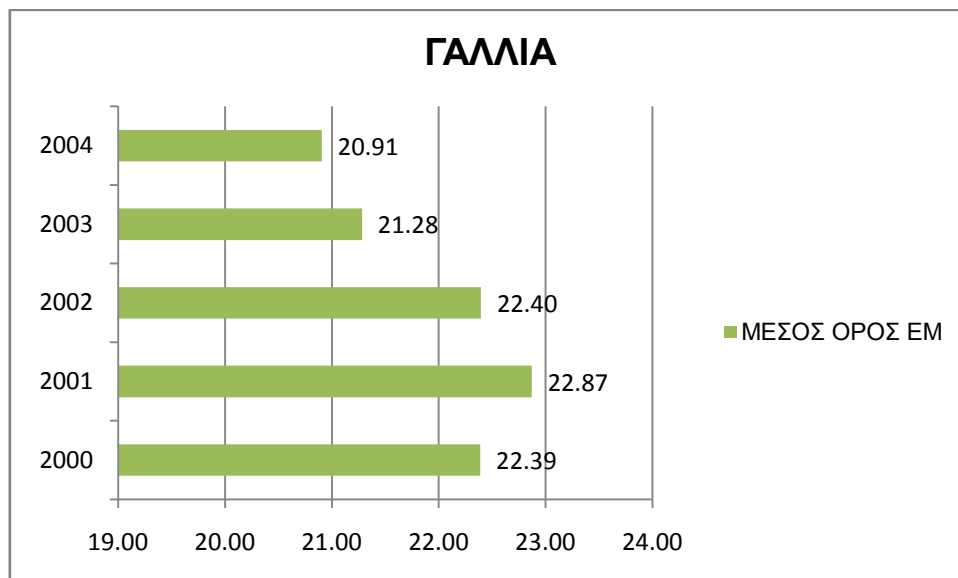

Γραφική Παράσταση 4.22

3. ΓΑΛΛΙΑ

Από τα αποτελέσματα του Πίνακα 4.5 προκύπτει ότι ο μέσος όρος του δείκτη EM από το 2000 που ξεκινάει με έναν σχετικά υψηλό δείκτη (22,39 μονάδες) μέχρι το 2001 έχει μια μικρή αύξηση, ενώ τα επόμενα τρία έτη αρχίζει και μειώνεται φτάνοντας τις 20,91 μονάδες το 2004. Η μείωση αυτή μπορεί να θεωρηθεί ωφέλιμη καθώς μας δείχνει ότι οι τράπεζες αρχίζουν και χρησιμοποιούν για τις επενδύσεις του από τα Ίδια Κεφάλαια που έχουν καταβάλει οι μέτοχοι τους και λιγότερα ξένα κεφάλαια για να αποκτήσουν κέρδος,

αναλαμβάνοντας έτσι και όλο και λιγότερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο. Όσο για την τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 με 19,37 μονάδες και εξαιρώντας το έτος 2003 που έδειξε μια σημαντική πτώση του δείκτη χωρίς όμως να ξεπερνάει την τ.π. του 2000, βλέπουμε ότι τα υπόλοιπα έτη η πορεία του θεωρείται ανοδική με μεγάλες αυξήσεις φτάνοντας στο τέλος το 2004 να έχει τ.π. στις 29,07 μονάδες. Ενδιαφέρον δείχνει να έχει και ο δείκτης ελαχίστου αφού μόνο τα δυο πρώτα έτη δείχνει μια ανοδική πορεία από 1,60 να φτάνει το 3,15, ενώ τα υπόλοιπα έτη ο δείκτης είναι μηδενικός, πιθανόν λόγω εμφάνισης μηδενικού δείκτη ROE στα αποτελέσματα που είχαμε. Όσο αφορά το δείκτη μεγίστου δείχνει να παρουσιάζει την ίδια πορεία με την τυπική απόκλιση αφού εκτός μιας μείωσης του έτους 2003 τις υπόλοιπες χρονιές δείχνει άνοδο σημειώνοντας σημαντικές αυξήσεις καταλήγοντας στις 230,71 μονάδες το 2004. Στην ακόλουθη γραφικά παράσταση παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της πορείας του μέσου όρου EM σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.5.

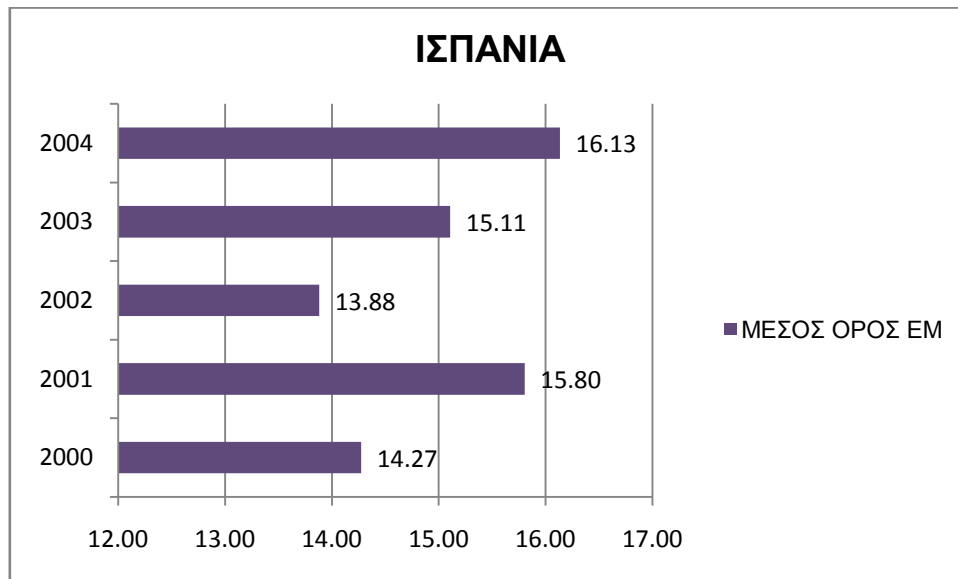

Γραφική Παράσταση 4.23

4.ΙΣΠΑΝΙΑ

Από τον Πίνακα 4.5 βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του EM ξεκινώντας στις 14,27 μονάδες (υψηλό ποσοστό) δείχνει μια μικρή ανοδική πορεία, αν εξαιρέσουμε το 2003 που έδειξε μια μικρή πτώση των μονάδων του φτάνοντας το 13,88, και καταλήγοντας στις 16,13 μονάδες το 2004. Η πορεία όμως αυτή μόνο επιβλαβής είναι για τις τράπεζες αφού δείχνει ότι η χρηματοδότηση (δηλαδή επενδύσεις) τους γίνεται περισσότερο με ξένα κεφάλαια παρά με τα ίδια κεφάλαια που έχουν δώσει οι μέτοχοι τους για να αποκτήσουν κέρδος το οποίο θεωρείται ανησυχητικό καθώς ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν οι τράπεζες είναι υψηλός για την βιωσιμότητα της και έχει αυξημένες υποχρεώσεις από τον δανεισμό. Όσο για την τυπική απόκλιση με έτος βάσης το 2000 που έχει δείκτη 21,06 βλέπουμε ότι για τα υπόλοιπα έτη εκτός του 2002 που παρουσιάζει μείωση κατώτερη από το 2000 η πορεία του είναι ανοδική παράλληλη με την αύξηση που είχε τότε και ο μέσος όρος φτάνοντας το 2004 στις 20,11 πάλι

κατώτερες του έτους βάσης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως παρουσιάζει ο δείκτης ελαχίστου καθώς εκτός από τα έτη 2001 και 2004 που παραμένει στάσιμος στις 1,01 μονάδες, τα υπόλοιπα έτη είναι μηδενικός ο δείκτης πιθανόν λόγω εμφάνισης μηδενικού δείκτη ROE στα αποτελέσματα. Όσο για τον δείκτη μεγίστου ενώ τα δυο πρώτα χρόνια δείχνει μια μικρή πτώση το 2002 πέφτει κατακόρυφα στο 85,50 (από 167,67 που είχε το 2000) ενώ το 2003-2004 ξανά αρχίζει την άνοδο καταλήγοντας στις 116,22 μονάδες το 2004. Η πορεία του μέσου όρου EM παρουσιάζεται στην ακόλουθη γραφικά παράσταση σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 4.5.

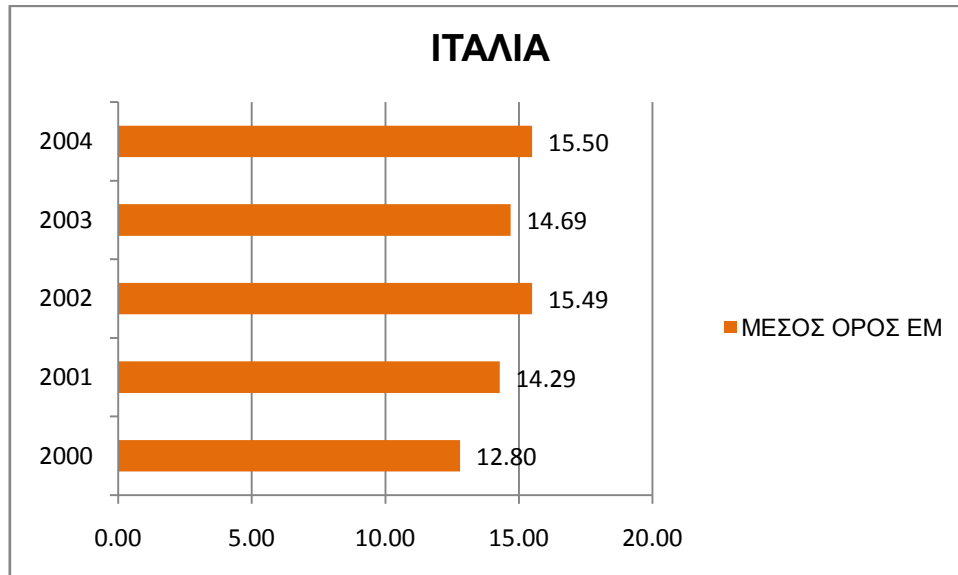

Γραφική Παράσταση 4.24

5.ΙΤΑΛΙΑ

Από τα αποτελέσματα του Πίνακα 4.5. βλέπουμε ότι ο μέσος όρος του EM σε όλα σχεδόν τα χρόνια παρουσιάζει μια μικρή άνοδο, εκτός από το 2003 που είχε μικρή πτώση (14,69 μονάδες) ο δείκτης και καταλήγοντας στις 15,50 μονάδες το 2004. Η πορεία όμως αυτή μόνο επιβλαβής είναι για τις τράπεζες αφού δείχνει ότι οι επενδύσεις τους γίνεται περισσότερο με ξένα κεφάλαια παρά με τα ίδια κεφάλαια που έχουν δώσει οι μέτοχοι τους για να αποκομίσουν κέρδος το οποίο θεωρείται ανησυχητικό καθώς ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν οι τράπεζες είναι υψηλός για την βιωσιμότητα της και έχει αυξημένες υποχρεώσεις από τον δανεισμό. Όσο για την τυπική απόκλιση έχοντας ως έτος βάσης το 2000 βλέπουμε ότι και αυτή ακολουθεί την πορεία που είχε ο μέσος όρος του EM καθώς το 2003 έχει πτώση της τυπικής απόκλισης κατώτερη και από το έτος βάσης (9,42 μονάδες) ενώ τα άλλα έτη παρουσιάζει μόνο αυξήσεις. Ο δείκτης ελαχίστου όμως δείχνει διαφορετικά αποτελέσματα καθώς ξεκινώντας με 1,14 μονάδες το 2000, την επόμενη χρονιά παρουσιάζει μηδενικό δείκτη ,λόγω ύπαρξης μηδενικού δείκτη ROE στα δεδομένα. Για τα υπόλοιπα έτη παρουσιάζει αυξήσεις το 2002 και το 2004, ενώ πτώση στις 1,47 μονάδες είναι αυτή που ξεχωρίζει το 2003. Όσο για τον δείκτη μεγίστου έχουμε διαφορετική εξέλιξη καθώς τα δυο πρώτα έτη παρουσιάζει μεγάλη αύξηση που ακολουθείτε το 2002 και 2003 από μεγάλες

μειώσεις και τέλος το 2004 αυξάνεται κατακόρυφα φτάνοντας τις 119,98 μονάδες (από τις 48,06 που είχε το 2003). Η πορεία του δείκτη ΕΜ για τον μέσο όρο παρουσιάζεται στην ακόλουθη γραφική παράσταση.

Γραφική Παράσταση 4.25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

5.1 Κατάταξη χωρών

Η ανάλυση των ετών 2000-2004 που αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο αφορά έναν από τους πιο δυναμικούς και κρίσιμους τομείς της οικονομίας, τον τραπεζικό κλάδο προκειμένου να φανεί η κατάσταση του και οι μελλοντικές προοπτικές του.

Στο 4^ο Κεφάλαιο αυτής της πτυχιακής εργασίας με την βοήθεια πινάκων και γραφικών παραστάσεων προσπαθήσαμε να δούμε και να αποδώσουμε την οικονομική κατάσταση που παρουσίαζαν οι τράπεζες από 5 χώρες (Ελλάδα, Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εστιάζοντας στο ενεργητικό τους, τα ίδια κεφάλαια, τους δείκτες κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας τους καθώς και την πορεία τους μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα. Από τα αποτελέσματα που βρήκαμε και με την δημιουργία των παρακάτω πινάκων μπορούμε να αναφερθούμε στην οικονομική πορεία των τραπεζών και των χωρών μέσα σε αυτά τα 5 έτη. Για να το καταφέρουμε αυτό πρέπει να κοιτάζουμε για κάθε οικονομικό μέγεθος που έχει προαναφερθεί για κάθε χώρα από το δείγμα μας ξεχωριστά.

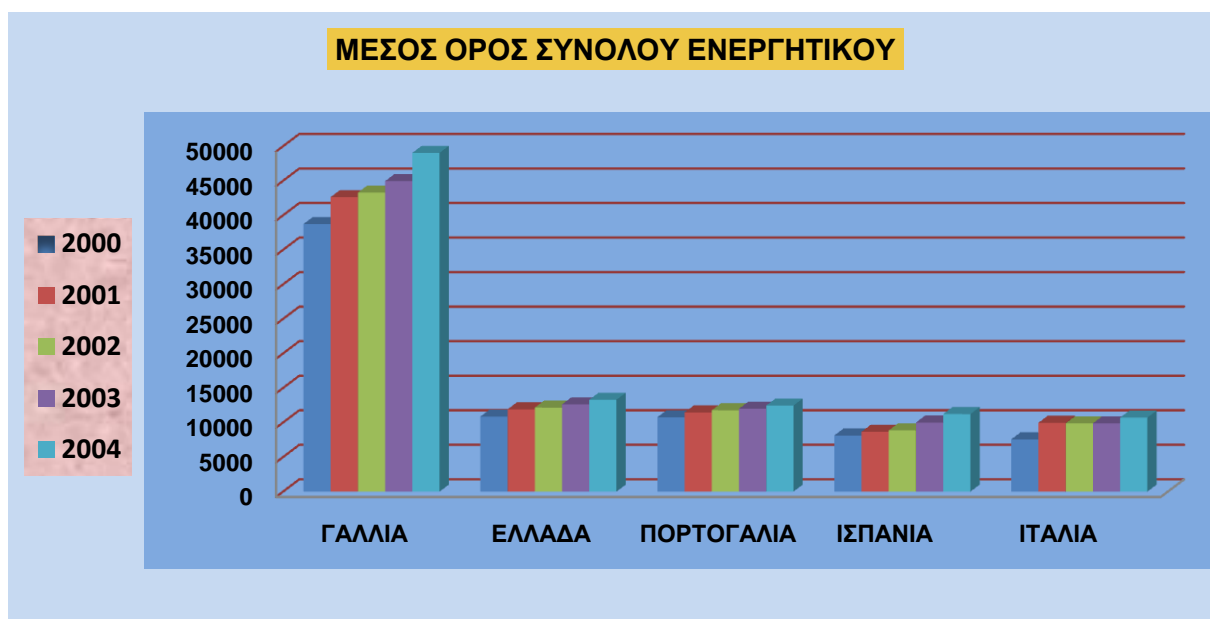
Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται η κατάταξη των χωρών σύμφωνα με το μέγεθος του συνόλου ενεργητικού που παρουσίασαν στις οικονομικές τους καταστάσεις για την χρονική περίοδο 2000-2004.

Πίνακας 5.1

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
A/A	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
1	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ
3	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
4	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
5	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ

Βλέπουμε λοιπόν στον Πίνακα 5.1 ότι όσο αφορά το σύνολο του ενεργητικού η Γαλλία είναι αυτή που είχε την πρώτη θέση και τα πέντε χρόνια ανάμεσα στις χώρες, αφού όχι μόνο είχε τον μεγαλύτερο μέσο όρο ενεργητικού από το 2000, αλλά συνέχισε να το διατηρεί σε υψηλά επίπεδα και τα υπόλοιπα χρόνια φτάνοντας το 2004 να κλείνει ισολογισμό με σύνολο ενεργητικού 49.038,07 (τα ποσά που αναφέρουμε αντιστοιχούν πάντα σε εκατομμύρια €) καταφέροντας έτσι να έχει και την πρώτη θέση στο σύνολο της περιόδου. Σταθερά την δεύτερη θέση σε κατάταξη κατάφερε να διατηρήσει και η Ελλάδα μέσα στην περίοδο 2000-2004 αλλά και στο σύνολο της περιόδου ξεκινώντας με ένα μικρό σχετικά σε μέσο όρο συνόλου ενεργητικού και αυξάνοντας το σταδιακά έχοντας έτσι στο τέλος του 2004 μέσο όρο 13.297,91. Η Πορτογαλία κατέχει την τρίτη θέση αν και το 2000 είχαν πολύ μικρή διαφορά με την Ελλάδα στο μέσο όρο (περίπου 103 μονάδες) αλλά χωρίς να καταφέρει να αυξήσει το ενεργητικό της τόσο πολύ φτάνοντας στο τέλος του 2004 να παρουσιάζει σύνολο ενεργητικού κατά μέσο όρο 12.458,27, μικρότερη αύξηση από αυτήν που είχε η Ελλάδα. Όσο για την τέταρτη θέση στην κατάταξη δεν υπήρχε μια σταθερότητα καθώς μια την έπαιρνε η Ισπανία και μια την έπαιρνε η Ιταλία, λόγω του ότι ενώ το 2000 η Ισπανία ήταν αυτή που κατείχε μεγαλύτερο σύνολο ενεργητικού για το 2001-2002 φαίνεται ότι δεν κατάφερε να αυξήσει το

ενεργητικό της τόσο πολύ όσο η Ιταλία που για αυτές τις 2 χρονιές είχε την τέταρτη θέση. Αυτό όμως αλλάζει καθώς τα δύο επόμενα έτη η Ισπανία ξανά ανεβαίνει στην κατάταξη ρίχνοντας την Ιταλία στην πέμπτη θέση. Στο σύνολο της περιόδου όμως από τα αποτελέσματα η Ιταλία είναι αυτή που τελικά έρχεται τέταρτη στην κατάταξη των χωρών και η Ισπανία πέμπτη σε θέση αφού είχε λιγότερο μέσο όρο ενεργητικού για το σύνολο (9.603,49 η Ιταλία και 9.376,30 η Ισπανία). Στο παρακάτω Διάγραμμα παρουσιάζεται και η πορεία που είχαν οι χώρες για το σύνολο ενεργητικού από 2000 έως 2004.

Διάγραμμα 5.1

Ο ακόλουθος πίνακας δείχνει την κατάταξη των χωρών με βάση το μέγεθος των Ιδίων Κεφαλαίων που παρουσίασαν στις οικονομικές τους καταστάσεις για την χρονική περίοδο 2000-2004.

Πίνακας 5.2

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ						
A/A	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
1	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ
3	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
4	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ
5	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ

Από τον Πίνακα 5.2 βλέπουμε ότι πάλι η Γαλλία κατέχει την πρώτη θέση της κατάταξης αφού τα ίδια κεφάλαια που έχουν επενδύσει οι μέτοχοι των τραπεζών της έχουν το μεγαλύτερο μέσο όρο αρχίζοντας το 2000 με 2.036,04 και με σταδιακή αύξηση να φτάνει το τέλος του 2004 να παρουσιάζει μέσο όρο ιδίων κεφαλαίων 2.335,07. Όσο για την δεύτερη θέση, ενώ το 2000-2002 η Ελλάδα είναι αυτή που είχε μεγάλο μέσο όρο ιδίων κεφαλαίων

μετά την Γαλλία, το 2003-2004 την ξεπερνάει η Πορτογαλία ερχόμενη τώρα ποια αυτή δεύτερη, λόγω του ότι από τα αποτελέσματα που είδαμε στον προηγούμενο κεφάλαιο η Ελλάδα είχε μια μικρή σταδιακή αύξηση των κεφαλαίων της που προς το τέλος την οδήγησαν μια στην τρίτη και μια στην τέταρτη θέση ,σε αντίθεση με την Πορτογαλία που τα τελευταία έτη κατάφερε μεγάλη άνοδο των κεφαλαίων. Παρόλα αυτά στο σύνολο της περιόδου η Ελλάδα είναι αυτή που τελικά παίρνει την δεύτερη θέση στην κατάταξη ανάμεσα στις χώρες με σύνολο περιόδου 863,42 έναντι της Πορτογαλίας που τελικά κατέχει την τρίτη θέση με μέσο όρο συνόλου περιόδου 795,038. Τέλος για την τέταρτη υπήρξαν πάλι κάποιες διαφορές καθώς μέσα στην περίοδο 2000-2004 την διεκδικούσαν και η Ιταλία και η Ισπανία με πολύ μικρές διαφορές στο μέσο όρο των ιδίων κεφαλαίων τους αλλά τελικά για το σύνολο περιόδου η Ισπανία κατέχει την τέταρτη θέση της κατάταξης των χωρών ,αφού το 2004 κατάφερε να ανεβάσει τον μέσο όρο της στο 924,07 ανεβάζοντας έτσι και τον μέσο όρο του συνόλου περιόδου στο 684,95. Ενώ η Ιταλία που είχε γενικά μικρές αυξήσεις παίρνει την πέμπτη θέση με σύνολο περιόδου 637,13. Στο παρακάτω Διάγραμμα παρουσιάζεται και η πορεία που είχαν οι χώρες για τα ίδια κεφάλαια από 2000 έως 2004.

Διάγραμμα 5.2

Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η κατάταξη των χωρών με βάση το μέγεθος του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE) που προέκυψε από τα δεδομένα μας για την περίοδο 2000-2004

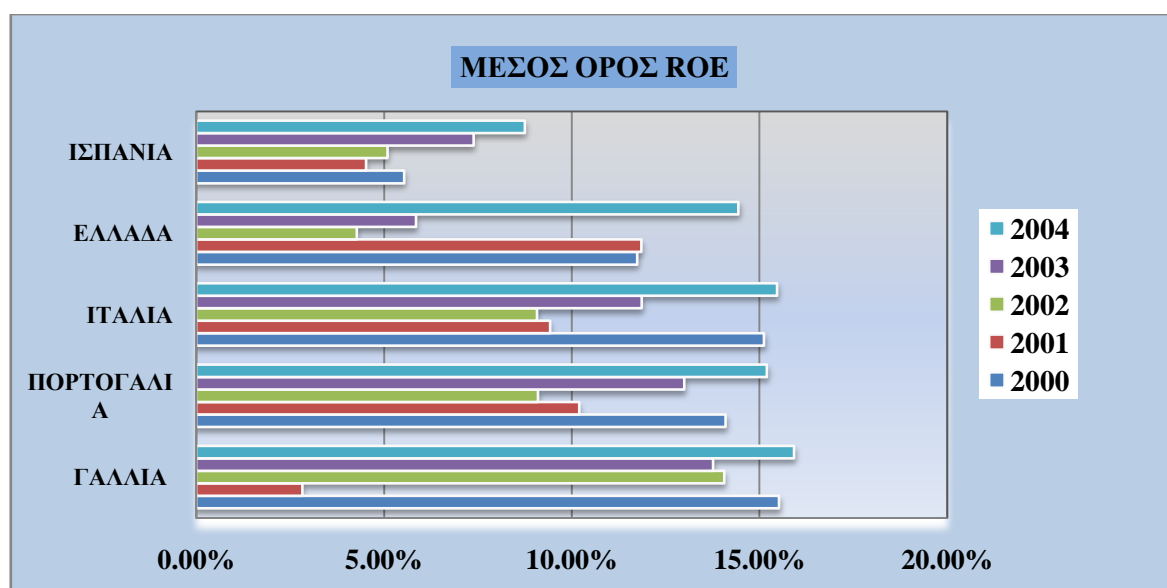
Πίνακας 5.3

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ROE						
A/A	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
1	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
3	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ

4	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ
5	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ

Παρατηρούμε λοιπόν από τον Πίνακα 5.3 ότι τώρα πια η κατάταξη που είχαν οι χώρες διαφοροποιείται ως προς την αποδοτικότητα των ΙΚ τους. Η Γαλλία δεν κατάφερε να κατέχει την πρώτη θέση του πίνακα όλες τις χρονιές, αφού το 2001 είχε μια σημαντικά μεγάλη πτώση του δείκτη ROE, ρίχνοντας την στην τελευταία θέση εκείνης της χρονιάς. Ανακάμποντας όμως τις υπόλοιπες χρονιές ανεβάζοντας πάλι σε υψηλά σημεία το δείκτη της καταφέρνει στο σύνολο της περιόδου να πάρει την πρώτη θέση με μέσο όρο 12,42%. Όσο για την δεύτερη θέση βλέπουμε μια αλλαγή στο τοπίο καθώς τώρα πια η Πορτογαλία και η Ιταλία είναι αυτές που την διεκδικούν έχοντας την θέση μια η Ιταλία το 2000 κ' το 2004 και μια η Πορτογαλία το διάστημα 2001-2003. Στο τέλος όμως η Πορτογαλία είναι αυτή που κατέχει την δεύτερη θέση στο σύνολο περιόδου με ελάχιστη διαφορά από την Ιταλία (12,32% η Πορτογαλία και 12,19% η Ιταλία) που έρχεται τελικά τρίτη στην κατάταξη. Η ίδια περίπτωση ισχύει και για την τέταρτη θέση μεταξύ Ισπανίας και Ελλάδας, όπου πάλι λόγω πτώσης του δείκτη η Ελλάδα χάνει την θέση για το 2001-2003 από την Ισπανία και την ανακτά το 2004. Αλλά τελικά Η Ελλάδα είναι αυτή που λαμβάνει την τέταρτη θέση της κατάταξης των χωρών με σύνολο περιόδου 9,64% ενώ η Ισπανία πέφτει στην πέμπτη θέση με σύνολο περιόδου 6,26%. Στο παρακάτω Διάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία που είχαν οι χώρες σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων από 2000 έως 2004.

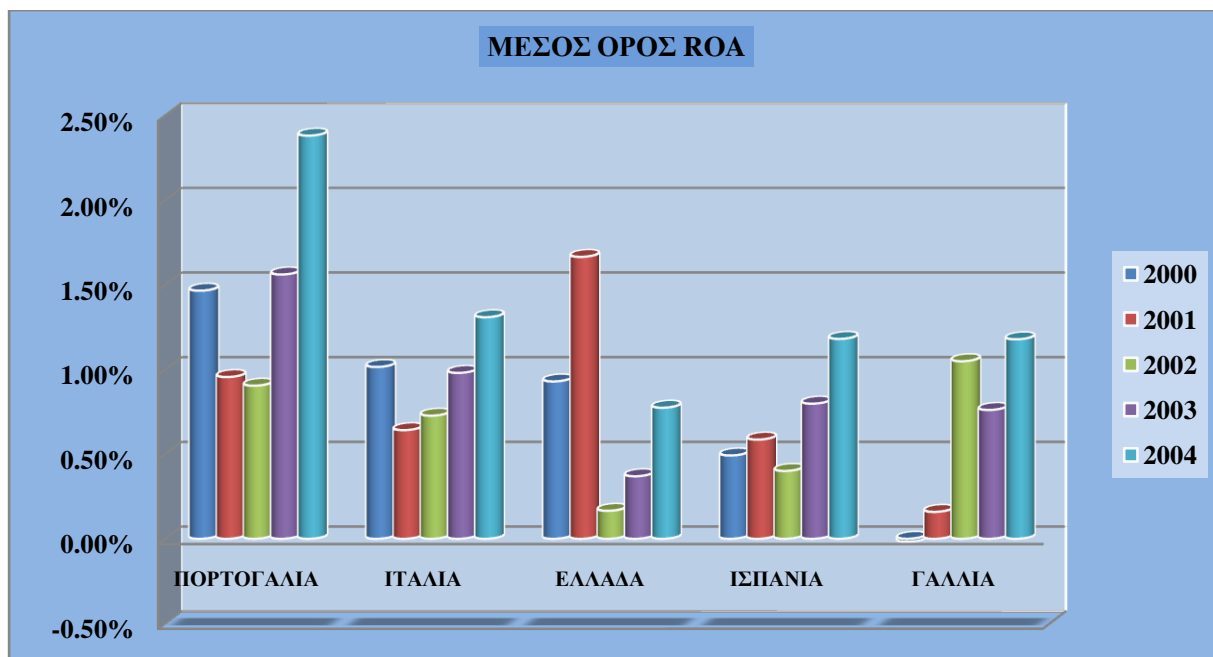
Διάγραμμα 5.3

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η κατάταξη των χωρών με βάση το μέγεθος του δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού (ROA) που προέκυψε από τα δεδομένα μας για την περίοδο 2000-2004.

Πίνακας 5.4

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ROA						
A/A	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
1	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
2	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
3	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ
4	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ
5	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ

Βλέπουμε λοιπόν από τον Πίνακα 5.4. ότι τώρα πια η κατάταξη έχει μια καινούργια διαφοροποίηση αφού τώρα είναι η Πορτογαλία που την διεκδικεί ανάμεσα στην Γαλλία και την Ελλάδα που το 2001-2002 είχαν την πρώτη θέση, λόγω πτώσης του δείκτη της Πορτογαλίας αυτά τα δυο έτη (ρίχνοντας την ταυτόχρονα στην δεύτερη θέση), ενώ στο σύνολο περιόδου τελικά με μέσο όρο 1,45% έχει την θέση η Πορτογαλία. Ενώ για την δεύτερη θέση βλέπουμε ότι η Ιταλία είναι αυτή που την κατέχει, εκτός των ετών 2001-2002 που όπως είπαμε προηγουμένως είχε την θέση η Πορτογαλία, με μέσο όρο στο σύνολο της περιόδου 0,93%, μεγάλη αλλαγή για την κατάταξη αφού συνήθως η Ιταλία βρισκόταν στις τελευταίες θέσεις του πίνακα. Όσο για την τρίτη θέση υπάρχει διεκδίκηση από 3 χώρες την Ελλάδα, την Ισπανία και την Γαλλία(βγάζουμε εκτός της Ιταλία γιατί έχει ήδη την δεύτερη θέση), όπου μετά από πολλές αυξομειώσεις και στις τρεις χώρες στον μέσο όρο του δείκτη τους, η Ελλάδα καταφέρνει να πάρει την θέση με μέσο όρο στο σύνολο περιόδου 0,78%. Ύστερα για την τέταρτη θέση βλέπουμε ότι εκτός του 2003 (ήταν η Γαλλία στην θέση αυτή) τις υπόλοιπες χρονιές η Ισπανία κατέχει την θέση φτάνοντας στο τέλος να έχει σύνολο περιόδου 0,69% αφήνοντας έτσι την Γαλλία στην τελευταία θέση σε σύνολο περιόδου 0,63%. Μεγάλη πτώση για την Γαλλία αφού συνήθως κατείχε την πρώτη θέση της κατάταξης. Στο παρακάτω Διάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία που είχαν οι χώρες σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού από 2000 έως 2004.

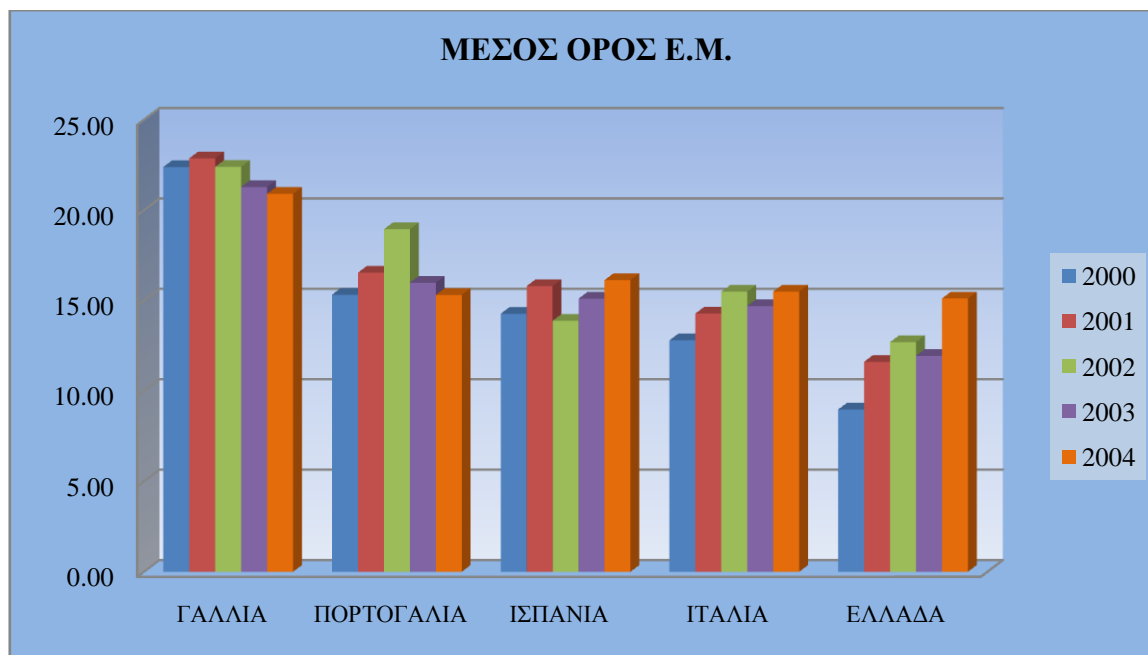
Διάγραμμα 5.4

Τέλος υπάρχει ο παρακάτω πίνακας που δείχνει την κατάταξη των χωρών με βάση των πολλαπλασιαστή ιδίων κεφαλαίων ή δείκτη χρηματοοικονομικής μόχλευσης (EM).

Πίνακας 5.5

<u>ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ ΙΚ</u>						
A/A	2000	2001	2002	2003	2004	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2004
1	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
3	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ
4	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
5	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛΑΔΑ

Παρατηρούμε λοιπόν από τον Πίνακα 5.5 ότι υπάρχει αρκετό ενδιαφέρον της κατάταξης αφού ανέκτησε την πρώτη θέση πάλι η Γαλλία, όχι μόνο στο σύνολο της περιόδου όπου είχε μέσο όρο 21,97 μονάδες, αλλά γενικά όλες τις χρονιές. Έτσι έριξε την Πορτογαλία στην δεύτερη θέση την οποία κατάφερε να πάρει ύστερα από ανταγωνισμό το 2004 με την Ισπανία (ρίχνοντας την Πορτογαλία τότε στην τρίτη θέση) συγκεντρώνοντας μέσο όρο στο σύνολο της περιόδου 16,42. Όσο για την τρίτη και τέταρτη θέση της κατάταξης υπάρχει διεκδίκηση ανάμεσα στην Ιταλία και την Ισπανία με τελικό αποτέλεσμα στο σύνολο της περιόδου η Ισπανία έχοντας ελάχιστο μεγαλύτερο ποσοστό δείκτη να είναι τρίτη στην κατάταξη με μέσο όρο 15,04 και την Ιταλία να παίρνει την τέταρτη θέση με μέσο όρο 14,55. Ενώ στην τελευταία θέση παραμένει τώρα πια η Ελλάδα όλες τις χρονιές αφού είχε τους χαμηλότερους δείκτες χρηματοοικονομικής μόχλευσης και καταλήγοντας με μέσο όρο στο σύνολο της περιόδου 12,07. Στο παρακάτω Διάγραμμα παρουσιάζεται η πορεία που είχαν οι χώρες σύμφωνα με τα αποτελέσματα του πολλαπλασιαστή ιδίων κεφαλαίων από 2000 έως 2004.

Διάγραμμα 5.5

5.2 Συμπεράσματα

Όπως προέκυψε από τους παραπάνω πίνακες και γραφικές παραστάσεις βλέπουμε ότι ανάμεσα στις 5 χώρες της Ε.Ε. η Γαλλία δείχνει να έχει την καλύτερη εξέλιξη. Αυτό προκύπτει από τον Πίνακα 5.1, όπου η Γαλλία είναι αυτή που κατέχει το μεγαλύτερο σύνολο ενεργητικού αλλά και που δείχνει να πραγματοποιεί μεγάλες αυξήσεις μέσα στην 5ετία. Αυτήν την εξέλιξη μπορούμε να την αποδώσουμε πιθανόν σε ορθολογικά σωστές αποφάσεις που πήρε η διοίκηση, ως προς τον τρόπο αξιοποίησης των οικονομικών πόρων με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, για την αύξηση του ενεργητικού και έτσι την απόκτηση κέρδους, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που έχει στους προμηθευτές της και την συνεχή παροχή υπηρεσιών στους πελάτες της. Σε λιγότερο καλύτερη θέση βρίσκονται η Ελλάδα και η Πορτογαλία, που το σύνολο του ενεργητικού τους σε γενικά επίπεδα είναι στα ίδια ποσά, ενώ ως προς την αύξηση του ενεργητικού η Ελλάδα δείχνει να έχει πιο σωστή πολιτική ως προς της αξιοποίηση των πόρων της αφού δείχνει να πετυχαίνει μεγαλύτερες αυξήσεις από την Πορτογαλία. Ενώ σε δύσκολη θέση φαίνεται ότι βρίσκονται η Ιταλία και η Ισπανία αφού έχουν τα κατώτερα ποσά ενεργητικού και με αυξήσεις που δεν πετυχαίνουν σημαντική καλύτερευση της κατάστασης. Με λίγο καλύτερη την Ιταλία αφού φαίνεται ότι από την πρώτη στιγμή η διοίκηση συνειδητοποιεί τι γίνεται και κάνει το καλύτερο δυνατό αλλάζοντας στρατηγικές και πετυχαίνοντας τα επόμενα έτη ικανοποιητικές αυξήσεις του ενεργητικού της. Σε αντίθεση η Ισπανία άργησε να αλλάξει τους ρυθμούς που είχε μέχρι τώρα πετυχαίνοντας καλές τιμές ενεργητικού μόνο τα τελευταία 2 έτη.

Το ίδιο συμπέρασμα βγαίνει και από τον Πίνακα 5.2, ως προς τα ίδια κεφάλαια που επενδύουν οι μέτοχοι στις τράπεζες, με την Γαλλία να είναι πάλι αυτή που κατέχει και μεγάλο ποσό ιδίων κεφαλαίων και πετυχαίνει αύξηση των κεφαλαίων της μέσα στο χρονικό διάστημα. Τα ίδια κεφάλαια μπορεί να αυξήθηκαν είτε από αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου

από τους μετόχους, είτε με μετρητά από αναπροσαρμογή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων αυτής είτε από διάφορους λόγους. Σε λιγότερο καλύτερη θέση βρίσκεται η Ελλάδα η οποία δεν μπόρεσε να πετύχει μεγάλες αυξήσεις των ιδίων κεφαλαίων της μέσα στο χρονικό διάστημα, ενώ παράλληλα κατάφερε και πτώση το 2002 των κεφαλαίων της. Αλλά βρίσκεται στην δεύτερη σε μέγεθος χώρας αφού από την αρχή κατείχε μεγαλύτερα ποσά ιδίων κεφαλαίων από τις άλλες χώρες (εκτός της Γαλλίας). Επόμενη έρχεται η Πορτογαλία η οποία διατηρώντας χαμηλά επίπεδα ιδίων κεφαλαίων σε όλη την διάρκεια των ετών κατάφερε να πετύχει μεγάλες αυξήσεις των κεφαλαίων της ανά έτος. Την ίδια πορεία δείχνει να έχει και η Ισπανία που έρχεται μετά πάλι σε ίδιες περίπου οικονομικές καταστάσεις με την Πορτογαλία πετυχαίνοντας με μικρά ποσοστά ιδίων κεφαλαίων σχετικά μεγάλες αυξήσεις. Τελευταία μένει η Ιταλία που, ενώ δεν είχε και εκείνη μεγάλη διαφορά στα ίδια κεφάλαια από την Ισπανία και την Πορτογαλία, δεν κατάφερε να αυξήσει τόσο πολύ όσο οι άλλες χώρες τα κεφάλαια της. Γενικά θεωρείται καλή στρατηγική οι τράπεζες να μπορούν να πετύχουν αυξήσεις των κεφαλαίων τους ώστε από την επένδυση τους να μπορέσουν να αποκτήσουν τα επιδιωκόμενα κέρδη.

Από τον Πίνακα 5.3 βλέπουμε ότι η Γαλλία για μια ακόμη φορά είναι αυτή που συγκεντρώνει τους υψηλότερους δείκτες αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων από το 2000-2004 με ποσοστό πάνω από 12%, πορεία που θεωρείται αρκετά καλή αφού δείχνει ότι οι τράπεζες ακολουθούν σωστή οικονομική πολιτική ώστε αξιοποιούν με τον μέγιστο δυνατό τρόπο τα ίδια κεφάλαια τους για να παράγουν κέρδος. Σε ελάχιστη κατώτερη θέση βρίσκεται τώρα πια η Πορτογαλία που όπως είχαμε δει παραπάνω είχε μικρότερα ίδια κεφάλαια από την Γαλλία. Παρόλα αυτά όμως η Πορτογαλία κατάφερε με αρκετές μειώσεις ανάμεσα στα έτη 2000-2004 να φτάσει το δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων που έχει η Γαλλία. Αισιόδοξη πολύ η πορεία αυτή της Πορτογαλίας καθώς δείχνει μια πολύ καλή στρατηγική από την διοίκηση ως προς την αξιοποίηση των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί από τους μετόχους για την αποκόμιση κέρδους. Έτσι για το σύνολο της περιόδου έχουμε την Πορτογαλία να φτάνει στο 12,32% έναντι της Γαλλίας που είναι 12,42%, διαφορά πολύ μικρή ανάμεσα στις 2 χώρες. Την ίδια κατεύθυνση δείχνει να έχει και η Ιταλία που έρχεται αμέσως μετά καθώς από τους παραπάνω πίνακες την βλέπαμε στις τελευταίες θέσεις λόγω μικρών ποσών και αυξήσεων στα ίδια κεφάλαια. Πάλι παρατηρούμε μια χώρα με αρκετά λίγα ίδια κεφάλαια να πετυχαίνει υψηλές αποδόσεις δείκτη ROE με ποσοστό που φτάνει το 12,19% ,δείγμα σωστής στρατηγικής αξιοποίησης των ιδίων κεφαλαίων. Επόμενη έρχεται στην σειρά η Ελλάδα που δεν μπορούμε να πούμε από τα αποτελέσματα μας ότι ακολουθεί την ίδια κατεύθυνση με τις προηγούμενες χώρες. Κοιτώντας τους πίνακες μας βλέπουμε ότι παρόλο που ήταν δεύτερη στην σειρά χώρα με τα υψηλότερα επίπεδα ιδίων κεφαλαίων μπορούμε να πούμε ότι ο τρόπος με τον οποίο χειρίζεται τα κεφάλαια της για να αποκτήσει κέρδος δεν είναι αποδοτικός αφού το ποσοστό του δείκτη ROE κατά το σύνολο περιόδου της είναι 9,64%. Και τέλος βρίσκεται η Ισπανία όπου έχει την μικρότερη απόδοση δείκτη ROE φτάνοντας το 6,26% στο σύνολο περιόδου. Και βλέποντας και τα αποτελέσματα του πίνακα ιδίων κεφαλαίων με μικρό ποσοστό κεφαλαίων που στην 5ετία δεν παρουσίασε μεγάλες αυξήσεις υποθέτουμε ότι πάλι ακολουθείται λανθασμένη πολιτική στην επένδυση των κεφαλαίων για την απόκτηση κέρδους.

Παρατηρώντας όμως τα αποτελέσματα του Πίνακα 5.4 βλέπουμε μεγάλη αλλαγή του οικονομικού σκηνικού καθώς τώρα πια η Πορτογαλία έρχεται πρώτη στα ποσοστά του δείκτη αποδοτικότητας του ενεργητικού για το σύνολο περιόδου 2000-2004 με ποσοστό 1,45%. Αυτό δείχνει ότι η Πορτογαλία ήταν αυτή που κατάφερε, παρά το μικρό σύνολο ενεργητικού που είχε, να βρει τον πλέον πιο αποδοτικό τρόπο να αξιοποιεί το ενεργητικό της για να παράγει τα απαιτούμενα κέρδη. Έκπληξη δημιουργεί το ότι η Ιταλία είναι στην δεύτερη θέση της κατάταξης με ποσοστό δείκτη αποδοτικότητας στο σύνολο περιόδου 0,93%, ενώ στους

προηγούμενους πίνακες είχε από τα μικρότερα σύνολα ενεργητικού ανάμεσα στις χώρες, κάνοντας μας να υποθέσουμε ότι η κατεύθυνση της είναι παρόμοια με αυτή της Πορτογαλίας και η πλέον αποδοτική. Επόμενη βλέπουμε ότι έρχεται η Ελλάδα σε ποσοστά, αν και το σύνολο ενεργητικού της ήταν λίγο πιο υψηλό από της Πορτογαλίας. Αυτό οφείλεται στο ότι η χρησιμοποίηση που έχει επιλέξει η διοίκηση της για το ενεργητικό δεν αποφέρει τόσο υψηλά κέρδη όσα θα έπρεπε για αυτό και έπεσε σε αυτήν την θέση έχοντας στο σύνολο περιόδου δείκτη ROA 0,78%. Αμέσως μετά στην κατάταξη βρίσκεται η Ισπανία, όπου κατάφερε με βάση τις μικρές τιμές ενεργητικού που είχε στην 5ετία (και την είχαν κατατάξει στην τελευταία θέση) να έχει σχετικά καλές, αν και όχι ιδανικές, αποδόσεις δείκτη ενεργητικού. Το ποσοστό που έχει στο σύνολο περιόδου 0,69%, είναι κοντά σε αυτό που είχε η Ελλάδα. Και τέλος παρουσιάζοντας αρκετά μεγάλο ενδιαφέρον βρίσκεται η Γαλλία η οποία παρουσίασε τους πιο χαμηλούς δείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού από όλες τις χώρες, αφού στα αποτελέσματα της εμφανίστηκε αρνητικός δείκτης ROA, φτάνοντας έτσι το ποσοστό 0,63% στο σύνολο της περιόδου. Αυτή η πτώση της χώρας, αν λάβουμε υπόψη μας ότι στην κατάταξη του συνόλου ενεργητικού ήταν πρώτη με τις μεγαλύτερες τιμές, θεωρείται άκρως ανησυχητική αφού δείχνει αδυναμία αξιοποίησης του ενεργητικού της με σκοπό να πετύχει τα επιθυμητά της κέρδη.

Τέλος έχουμε τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τον Πίνακα 5.5. όπου βλέπουμε την Γαλλία να ξανά ανεβαίνει στην κατάταξη μας λαμβάνοντας την πρώτη θέση έχοντας τον υψηλότερο πολλαπλασιαστή ιδίων κεφαλαίων ή αλλιώς την υψηλότερη χρηματοοικονομική μόχλευση που φτάνει στις 21,97 μονάδες στο σύνολο της περιόδου. Βέβαια σε αυτήν την περίπτωση το ότι κατέχει τα υψηλότερα ποσοστά δεν είναι ωφέλιμο καθώς αυτό σημαίνει ότι η επενδύσεις των τραπεζών καλύπτονται με ξένα κεφάλαια. Αυξάνονται έτσι οι υποχρεώσεις προς τρίτους σε σχέση με τα κεφάλαια που διαθέτει και τίθεται παράλληλα θέμα κεφαλαιακής επάρκειας. Εφόσον ο πολλαπλασιαστής βρίσκεται σε υψηλά ποσοστά τότε οι τράπεζες αναλαμβάνουν παράλληλα και υψηλούς τώρα πια κινδύνους από την δημιουργία χρέους. Στην ίδια κατεύθυνση βαδίζει και η Πορτογαλία κατέχοντας την δεύτερη θέση συγκεντρώνοντας 16,42 μονάδες EM στο σύνολο της περιόδου, έχοντας τα ίδια περίπου προβλήματα με την Γαλλία. Τρίτη έρχεται η Ισπανία στην κατάταξη με δείκτη όχι τόσο μικρότερο από την Πορτογαλία (15,04 μονάδες), αλλά πάντα έχοντας και αυτή πρόβλημα ως προς την χρηματοδότηση της από δανεισμό και την ανάληψη υψηλού κινδύνου για την βιωσιμότητα της στον κλάδο. Ακολουθεί η Ιταλία και αυτή με υψηλά νούμερα EM φτάνοντας στο σύνολο περιόδου της με 14,55 μονάδες. Η μόνη που φαίνεται να βρίσκεται σε κάπως καλύτερη θέση από όλες τις χώρες είναι η Ελλάδα, που έρχεται τελευταία στην κατάταξη με δείκτη EM 12,07 μονάδες, αφού είναι η μόνη που σε αυτήν την περίπτωση ακολουθεί μια πιο σωστή κατεύθυνση έχοντας από ότι φαίνεται ως πηγή χρηματοδότησης λιγότερο ξένα κεφάλαια έχοντας παράλληλα και τον χαμηλότερο χρηματοοικονομικό κίνδυνο να αντιμετωπίσει.

Βλέποντας όλα τα συμπεράσματα που βγάλαμε και τα αποτελέσματα των πινάκων που δώσαμε παραπάνω δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει μια χώρα που να ακολουθεί την σωστή και αποδοτικότερη στρατηγική για την απόκτηση κέρδους από τις λειτουργίες των τραπεζών της. Έτσι καμία από τις χώρες δεν είναι απαραίτητα η πιο αποτελεσματική αφού μπορεί να εμφανίζουν ορισμένες καλές τιμές σε ορισμένους δείκτες ή σε όλους του δείκτες αλλά δεν βρίσκεται στις κορυφαίες θέσεις. Πέρα λοιπόν από αυτό καθίστανται αναγκαία η βελτίωση της κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας των τραπεζών μέσω και των αντίστοιχων δεικτών. Κατά τον Veron (2010) για να ενισχυθεί η λειτουργία των τραπεζών απαραίτητη είναι η μεταρρύθμιση του τραπεζικού κλάδου μέσω αντικειμενικής τακτικής αξιολόγησης της κατάστασης και της κεφαλαιακής επάρκειας πέρα από τις εθνικές σκοπιμότητες όπως παράδειγμα η κάλυψη των αδυναμιών τραπεζών σε μια εθνική οικονομία,

προκειμένου αν αποφευχθεί η αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων και να πιστοποιηθεί η ποιότητα των στοιχείων των τραπεζών. Με αυτό τον τρόπο και πολλούς άλλους θα μπορέσει να ενισχυθεί και το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα και να επιτευχθεί η ενιαία ευρωπαϊκή αγορά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αγγελίδης Γιώργος (2009), Αξιολόγηση Κερδοφορίας και Αποτελεσματικότητας των Ελληνικών Τραπεζών (2005-2008), Αφιέρωμα του Μήνα, *Επιστημονικό Marketing*, Οκτώβριος 2009

Γλύκας Μιχάλης, Ξηρογιάννης Γιώργος, Σταϊκούρας Χρήστος (2006), *Οργάνωση και Διοίκηση Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων*, Εκδόσεις Παπαζήση.

Ελληνική Ένωση Τραπεζών (2010), Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2009, *Μελέτη*, Ιούνιος 2010, σελ.1-86.

Νούλας Αθανάσιος (1999), Μελέτη επί της Κερδοφορίας και Αποτελεσματικότητας των Ελληνικών Τραπεζών (Περίοδος 1993-1998), *Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών*, Γ'-3' Τρίμηνο 1999

Veron Nicolas, Ανάλυση: Γιατί η Ελλάδα απειλεί το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα, «*Καθημερινή*», 01 Ιουνίου 2010.

Κώστας Μελάς, *Εισαγωγή στην Τραπεζική Χρηματοοικονομική Διοίκηση*, Εκδόσεις Εξάντας

Δημήτριος Βασιλείου, Νικόλαος Ηρειώτης, *Χρηματοοικονομική Διοίκηση και Πολιτική*

Κοντόλαιμου Αλεξάνδρα, Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πατρών

Αγγελόπουλος Παναγιώτης Χ. (2010), *Τράπεζες και χρηματοπιστωτικό Σύστημα*, Εκδόσεις Σταμούλη

Σαπουτζόγλου, Γεράσιμος Γ. (2009), *Τραπεζική Οικονομική*, Εκδόσεις Μπένου Γ.

Howells, Peter & Brian, Keith (2009), *Χρήμα, Πίστη, Τράπεζες : Μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση*, Εκδόσεις Κριτική

Διδακτικές Διαλέξεις από το μάθημα ,Τραπεζική- Χρηματοοικονομική, του ΤΕΙ Πατρών

Διδακτικές Διαλέξεις από το μάθημα , Οικονομική των Επιχειρήσεων, του ΤΕΙ Πατρών

Διδακτικές Διαλέξεις από το μάθημα, Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων, του ΤΕΙ Πατρών

Θεοδωρόπουλος Σ., 2006. *Εξελίξεις και προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης*, εκδόσεις Σταμούλη

Κανελλόπουλος Π. Ι., 2010. *Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδόσεις Σάκκουλα

Μούσης Νίκος Σ., 2005, *Ευρωπαϊκή Ένωση*, εκδόσεις Παπαζήσης

Νικολόπουλος Η.Ι., Σπυριούνη Σ.Β., 2008. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις, εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ.

Χρυσοχόου Δ.Ν, «Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης» εκδόσεις Παπαζήση 2003, «Για μια ευρωπαϊκή res publica» εκδόσεις Παπαζήση 2005

Ξένη Βιβλιογραφία

Ernst & Young (1999) E-commerce: Customer Relationship Management. Special Report Technology in Financial Services, Ernst & Young, New York.

Staikouras Christos, Mamatzakis Emmanuel, Koutsomanoli-Filippaki Anastasia (2008), Cost efficiency of the banking industry in the South Eastern European region, *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*, 18, 483-497.

Rezitis N. Anthony (2008), Efficiency and productivity effects of bank mergers: Evidence from the Greek banking industry, *Economic Modelling* 25,

Kent Matthews and John Thompson (2008), *The Economics of Banking*, Second Edition, John Wiley and sons.

Kekoe, L. (2002). Long live e-business: software is finding a new role in helping companies to share information effectively”, *Financial Times*,

Ιστότοποι

<http://www.eib.org/>

<http://www.euro-info.gr>

<http://www.european-council.europa.eu/>

http://europa.eu/institutions/index_el.htm

<http://www.ecb.int/press/pr/date/2011/html/pr110314.el.html>

<http://www.econews.gr/2011/03/01/europaiki-trapeza-ependyseon/>

<http://www.eib.europa.eu/about/strategy/index.htm>

www.wikipedia.com

<http://europa.eu.int>

<http://european-convention.eu.int>

<http://www.europarl.eu.int>